

SVETLOST
KNJIŽNICA
V CELJU

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1973

1119731270,3

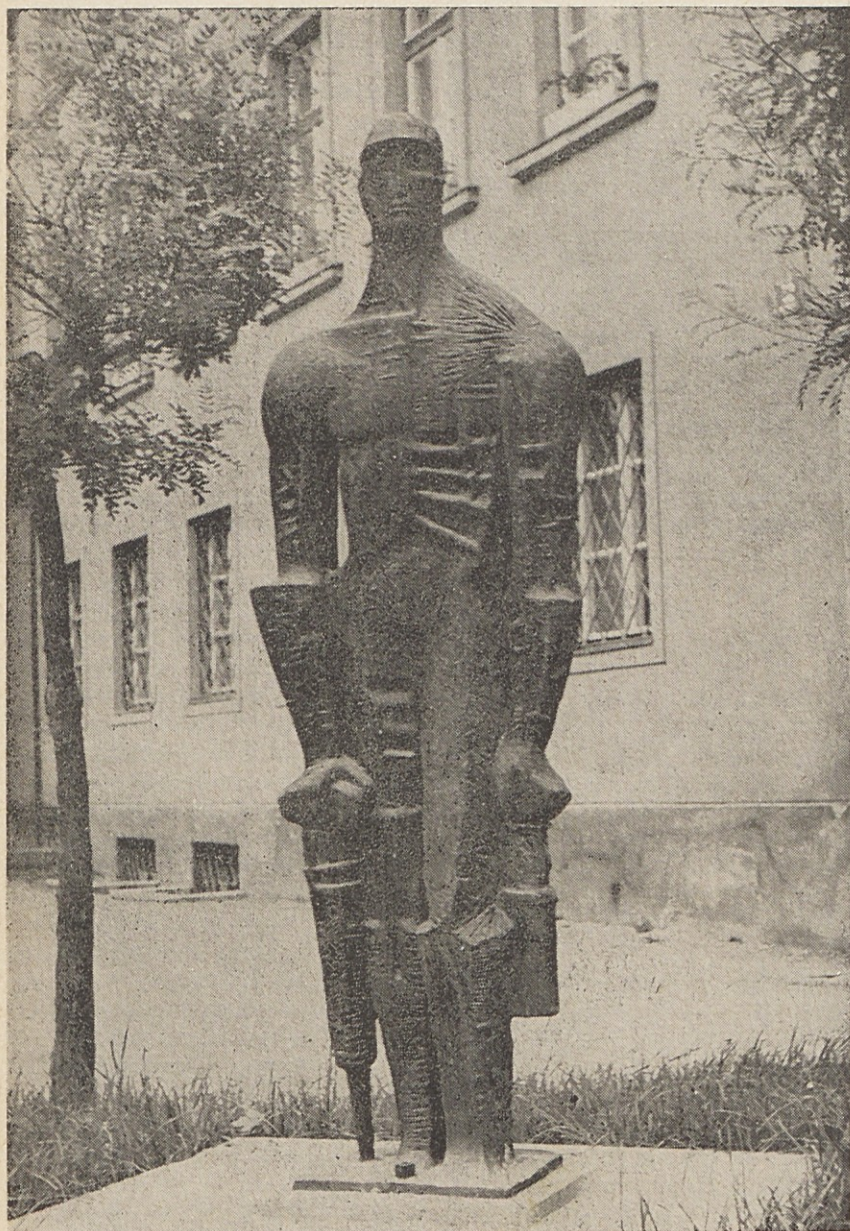
COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE

LETO IX.
JUNIJ 1973

ŠTEV. 3

OB RUDARSKEM PRAZNIKU 1973

Tako pred vojno, kot tudi po njej, praznujemo rudarji svoj praznik, ki predstavlja v Jugoslaviji v posameznih republikah po datumih različna obeležja. Danes so to obeležja, ki pomenijo zelo barvite dogodke v gibanju za delavske pravice, pa naj se je to dogajalo med vojno s puško v roki, ali pa pred vojno z odločnimi organiziranimi akcijami pri uveljavljanju delavskih zahtev do takratnih lastnikov premogovnikov.

Ko danes pregledujemo uspehe in neuspehe, se moramo na eni strani vprašati, kako sodelujemo, spremljamo in pomagamo pri uresničevanju vedno težjih nalog, ki terjajo, predvsem po samoupravni strani, polno udeležbo vseh članov kolektiva in kako se na drugi strani skušamo vključevati v enoten nastop rudarjev pri oblikovanju stališč in pri določanju mesta v celotni formaciji družbeno-ekonomskih odnosov. Gre za uveljavljanje naše panoge in poklica v uravnoteženih razmerjih vseh dejavnosti, ki pomagajo pri preoblikovanju celotne fizionomije naše gospodarske in družbene strukture. Ne bi smelo izzveneti preveč samozavestno, vendar sami najbolje vemo za težave, ki nastajajo. Pri tem pa moram vsekakor pomisliti, da nismo sami, da je potrebno pri presoji lastnega položaja vedno ocenjevati tudi položaj drugih, da je potrebno predvsem v okviru pod-

RUDAR — delo ak. kiparja Stojana Batiča, pred upravnim poslopjem Zasavskih premogovnikov Trbovlje. (Foto M. C.)

jetja presojati probleme s precejšnjo mero solidarnosti in v teh odnosih iskati možnosti sporazumnega oblikovanja stališč v urejevanju medsebojnih zadev.

Menim, da ni preveč optimistično, če rečem, da smo že, ali pa še bomo v letu 1973 precej dosegli. Od določenega bistvenega popravka osebnega standarda predvsem zaposlenih v

jami, izvajanja ustavnih dopolnil, pričetka intenzivnejšega pristopa k modernizaciji proizvodnje na osnovi odobrenih posojil, do drugačnega obravnavanja naše panoge v širših družbenih okvirih. To so znaki, ki nam dajejo možnost optimističnega načrtovanja nadaljnjega razvoja.

Za izpolnjevanje teh ciljev je seveda potrebna zavzetost in

sodelovanje vseh članov kolektiva.

V želji, da bomo vsa naša predvidevanja uresničili, čestitam celotnemu kolektivu ob rudarskem prazniku in želim vsem pri nadaljnjem delu rudarski

Srečno!

Glavni direktor
Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

**Vsem članom kolektiva Zasavskih premogovnikov, toplo in prísrečno
čestitamo ob letošnjem dnevu slovenskih rudarjev — 3. JULIJU!
Naše čestitke pa veljajo še posebej vsem udeležencem NOB
za dan borca — 4. JULIJ!**

Spomin na gladovno stavko leta 1934

Preveč neskromno in napačno bi bilo misliti, da mora vsebina tega članka vsaj približno ustrezati naslovu. Ne! Dogajanja v dobi in rezultati teh dogajanj so bili tako komplicirani in so po svoji vsebini, po neki gotovi originalnosti tako bogati, da je potrebna globoka analiza in znanstvena obdelava, da bi jih mogli pravilno in vsestransko osvetliti. Ta članek je napisan le kot spomin in daje samo neko določeno smer oziroma podaja samo nekaj karakterističnih primerov specifičnosti tega dogajanja. Takoj na začetku moram pripomniti, da so bile rdeče Trbovlje takrat najhujši trn v peti slovenske gospode. Tako je postal trboveljski revir vozal najhujšega družbenega nasprotja na Slovenskem. Tu sta si stala nasproti najmočnejša kapitalistična družba, takratna Trboveljska premogokopna družba, v teh krajih na eni strani in množica brezpravnih proletarcev na drugi strani. Vsako leto praznujemo dan rudarjev v spomin na boj naših prednikov

za svoje pravice. Čeprav brez možnosti in v težkih okoliščinah, smo znali s svojo organiziranostjo in z zavestjo doseči marsikatero zmago. Skozi vsa leta pred zadnjo vojno, se je kot rdeča nit vlekel boj rudarjev za boljše življenje, za pravice, za socialno in družbeno enakopravnost, za dostojno mesto v družbi. V spomin na izrazito pomemben dan, 3. julij 1934 — ko je bila gladovna stavka v revirjih, se tudi mi skušamo oddolžiti tistim, ki so pomagali ustvarjati pogoje za dosego boljšega kasnejšega življenja.

Po letu 1929 je prišlo premogovništvo na Slovenskem v hudo krizo. Število rudarjev se je zmanjšalo in zaposleni so morali »praznovati«, to se pravi, delati v skrčenem obsegu, po petnajst, deset ali še manj dni v mesecu, zraven pa pozabljati na lakoto in pomanjkanje. Prišli so dnevi, meseci in leta najtežjega trpljenja, pomanjkanja, gladu. Da je bila mera polna, pa je hotela takratna Trboveljska premogokopna družba, zni-

žati že itak nizke mezde. Strokovna organizacija rudarjev, ki je po šestojanuarski diktaturi močno oslabela, tudi ni znala pravilno zastopati teženj rudarjev. Njena aktivnost je takrat padla skoraj na nič. V organizacijo pa so se vrinili tudi razni oportunisti, ki niso dopuščali nobenih večjih akcij. Isto je bilo tudi s komunistično partijo, kajti njeni člani so bili večinoma v zaporu, ostali pa so odšli v globoko ilegalo. Našli so se tedaj pridigarji, ki so trdili, da so rudarji demoralizirani, da so postali brezbržni za borbo. Toda iz te sive brezupnosti je mahoma leta 1933 nastalo mogočno gibanje rudarskih žena, ki so ustavile rudnik, ki so s svojim protestom zavzele trboveljske ceste in pokazale reakciji, da so borbene energije revirjev neuničljive celo tedaj, ko jih pusti na cedilu celo njihova lastna organizacija. Ta spontana akcija, ki je razburila duhove po vsej Sloveniji, je bila jasen znak za organizacijo, da bi bilo treba nekaj ukreniti, pripraviti boj, ki naj bi rešil ru-

darje vsaj deloma obupnega položaja. Zavedni delavci so tedaj predlagali oslabljeni organizaciji, da bi pustili ob strani napake preteklosti in da naj bi enoten nastop pod vodstvom organizacije utrl pot popolni rudarski enotnosti.

Toda tedanji voditelji rudarske organizacije so bili gluhi za take nasvete zavednih rudarjev. Tako se je zgodilo, da je potem leta 1934 prišlo mimo glavne organizacije, do gladovne stavke v vseh trboveljskih revirjih.

Kako je potekala stavka?

Dne 3. julija 1934 je prišla na delo nočna tretjina. Ko je zvedela, da jim misli družba okrniti še tistih nekaj pravic, ki so si jih priborili v prejšnjih težkih bojih, je ogorčenje privrelo do vrhunca. Nekaj naprednejših delavcev se je takrat pomaknilo v temnejši kot za svetilničarno. Ugasnili so svetilke. Potihoma so se začeli pomenkovati, da je potrebno nekaj ukreniti. Prav takrat pa je prihajala iz jame popoldanska tretjina. Takrat pa je nočna tretjina zavrela ter so enoglasno zavpili »nazaj!« Tako je šla nočna tretjina normalno na delo, popoldanska pa se ji je pridružila, tako sta skupno odšli nazaj globoko pod zemljo na svoja delovišča. Zjutraj se jim je pridružila še dopoldanska tretjina. Po tretjem dnevu stavke so se pod hudim pritiskom s strani takratnih delodajalcev rudarji vendarle udali. Kajti glad in lakota jih je popolnoma izčrpala. Stavka je le delno uspela, tako da so rudarji obdržali le tisto, kar so dosegli že v prejšnjih težkih bojih. Tako se je končala ena najhujših stavk v trboveljskem revirju. Za ilustracijo naj povem, da se je prva taka stavka pričela v deželi vzhajajočega sonca, Japonski. Ta stavka je pokazala tako mogočno enotnost delavstva vseh političnih smeri, kakor še nikoli. Organizacija, ki bi se znala nasloniti na tako enotnost, še več, na tako enodušnost in delavsko bratstvo, kakor se je pokazala v tej stavki, bi postala moč, ki bi jo no-

bena sila ne mogla zlomiti. Toda organizacija tega ni storila, marveč se je trudila, da je stavko čimprej likvidirala, zato se je končala le z delnim uspehom. Posledica tega je bila nova oslabeitev organizacije, kar se je pokazalo tudi v naslednjih letih. Rudarji niso zaustavili neprekinjenega boja za človeka vredno življenje, toda ti drobni boji vendarle niso dali tistih

uspehov, ki so bili mogoči in potrebni. Vsi boji in vse te izkušnje so v rudarskih revirjih tako globoko zasidrale misel na enotnost v dušah rudarjev, kakor morda nikjer na Slovenskem. Rudarji, ki smo bratsko razumeli in pomagali drug drugemu globoko pod zemljo, smo vedeli, da v nas samih ni razlogov za neenotnost v ekonomskih bojih. Vsi smo enako tr-

Gladovna stavka v Hrastniku — množica ljudi čaka na prihod rudarjev iz jame.

RUDARJI!

Pričeli smo boj in moramo uspeti! Dovolj je bilo pasjega življenja! Z nami, na naši strani je delavstvo vse Slovenije, da vse Jugoslavije in vsega sveta! Štrajk, ki ste ga pričeli, je pričetek občega štrajkaškega vala po vsej Sloveniji! Kapitalistično časopisje molči! Zato pa deluje komunistična stranka z vsemi silami, da vas bo podprlo vse delavstvo in vse delovno ljudstvo!

Enotna fronta, ki se je ustvarila v vaših jamah, sega in se širi preko cele Slovenije, iz tovarne v tovarno, iz jame v jamo. Pridružuje se vam Huda jama! Pripravljajo se Jesenice, Ljubljana! Vi ste ustvarili enotno fronto! Vi ste pokazali, kako se je treba boriti! Zato pa vi morate uspeti! Od vas je odvisna zmaga slovenskega delavstva v celoti! Letaki komunistične stranke, ki so razsuti po vsej Sloveniji, gredo iz rok v roko in vsakemu delovnemu človeku, ki čita v njih o vaši borbi zaplamti v srcu gnev nad kapitalisti in ponos nad trboveljskimi rudarji, nad najbolj zavednim delom slovenskega proletariata. In vsepovsod rase borbena volja, ne samo da bi pomagali vam, ampak da bi tudi za svoje lastne zahteve stopili v borbo, kakor vstopate vi!

Živela borba rudarjev trboveljskih revirjev!

Okrožni odbor KSJ v Trbovljah

(Foto in tekst iz Revirskega muzeja ljudske revolucije v Trbovljah)

peli, vsi smo imeli enake želje in potrebe. Lahko smo bili različnih političnih in verskih nazorov, izkoriščani pa smo bili enako in v boju proti izkoriščanju moramo biti enotni. Vedeli pa smo tudi, da nam je bila potrebna močna strokovna organizacija, kakor je potrebna ribi voda in živim bitjem zrak. Toda ta enotnost ni smela biti samo deklarativna, samo na jeziku. To enotnost je bilo treba pokazati v dejanjih, v sporazumnih akcijah, v osebnem sodelovanju, v popolni demokratičnosti notranjih odnosov v strokovni organizaciji. Toda rudarji nismo imeli razloga, da bi se vdajali strahu in paniki pred bodočnostjo. Nasprotno,

bilo je bolj kot kdaj koli poprej jasno, da je bodočnost delavska, da na delavskih plečih leži bodočnost človeštva, njegove kulture in napredka. Ta vera zavednega delavstva ni od danes. Skovana je bila v neprekinjenem boju, v nešteti težkih bitkah premnogih delavskih generacij, da bi si delovni ljudje priborili lepši prostor pod soncem, da bi za vselej odstranili izkoriščanje človeka po človeku.

Na koncu želim opozoriti, da bi bilo treba v revirjih organizirano zbirati spominske podatke tudi o prejšnjih rudarskih stavekah, da ohranimo o njih približno točne slike. Kajti o poteku stavke so podatki v te-

danjih časnikih skrajno pičli, ker režim ni dopuščal o njej nobenega obveščanja in razpravljanja. Konkretnjših podatkov o nasilju ni najti v časnikih, niti po končani stavki. Zaradi tega so nam potrebni opisi vseh večjih delavskih bojov, da bodo pred očmi potomcem, ki danes po zmagi nad tujimi in domačimi zatiralci gradijo z vsemi silami svoj socialistični dom, ostale žive postavne pozabljenih očetov in mater, ki so se vzdignili iz temnega suženjstva v težavno, a svetlo borbo za svojo pravico, za pravico hlapca Jerneja.

Janez Levičar

USTANOVITEV SVETOV GRADBIŠČ OSRD V ŠVICI

Pravilnik ZPT o urejanju delovnih razmerij delavcev, ki so razporejeni na delo v tujini, v 5. členu določa samoupravne pravice delavcev, ki so že določene s statutom in drugimi akti podjetja.

Te samoupravne pravice ureničujejo delavci, zaposleni na gradbiščih v tujini, preko svojih svetov gradbišč.

V Švici ima obrat za specialna rudarska dela (OSRD) od leta 1971 dalje gradbišče na izgradnji ventilacijskega jaška Guspisbach, v bližini Andermatta. Na tem gradbišču je zaposlenih 24 delavcev. Delo je sezonskega značaja, poteka pa vsako leto približno od aprila do oktobra.

V letu 1972 smo prevzeli še dela na poševnem ventilacijskem jašku v Motto di Dentru. Tu je bilo zaposlenih leta 1972 7 delavcev, leta 1973 pa 12 delavcev.

Letos smo prevzeli dela še na izgradnji jaška Deponie v Andermattu, kjer je zaposlenih 24 delavcev.

FINANČNO POSLOVANJE JANUAR—APRIL 1973

Primerjava s finančnim načrtom ni povsem možna, ker je bil načrt sestavljen v začetku leta, ko še niso bili znani vsi instrumenti oblikovanja in delitve dohodka. Zato je odbor za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT na seji, na kateri je obravnaval obračun za razdobje januar—april, sklenil, da je treba v bodoče izdelati primerjave z isto časovno dobo preteklega leta. Ker za januar—april 1973 te primerjave nismo izdelali, so v tem sestavku prikazani le dosežki, brez primerjave z načr-

tom oziroma lanskim letom. Ta primerjava bo podana v naslednji številki glasila Srečno in to za I. polletje 1973.

Osnovna dejavnost

Rudnika Hrastnik in Trbovlje sta zaključila obravnavano razdobje s pozitivnim ostankom dohodka, dočim se na rudniku Zagorje izguba povečuje. Ta izguba se z dobičkom drugih delovnih enot pokriva tako, da je končni rezultat v osnovni dejavnosti pozitiven:

Poedine delovne enote so dosegle naslednji rezultat:

Enota	Premog	Ostalo	Skupaj
Rudnik Hrastnik			
— realizacija	31,998.800,00	673.200,00	32,672.000,00
— lastna cena	29,683.300,00	782.200,00	30,465.500,00
— razlika	2,315.500,00	— 109.000,00	2,206.500,00
Rudnik Trbovlje			
— realizacija	23,226.500,00	1,010.700,00	24,237.200,00
— lastna cena	20,009.700,00	1,126.900,00	21,136.600,00
— razlika	3,216.800,00	— 116.200,00	3,100.600,00
Rudnik Zagorje			
— realizacija	22,139.500,00	613.200,00	22,752.700,00
— lastna cena	24,870.200,00	412.900,00	25,283.100,00
— razlika	— 2,730.700,00	200.300,00	— 2,530.400,00

Skupne službe			
— realizacija	—	9,308.000,00	9,308.000,00
— lastna cena	—	9,430.000,00	9,430.000,00
— razlika	—	— 122.000,00	— 122.000,00
Skupaj			
— realizacija	77,364.800,00	11,605.100,00	88,969.900,00
— lastna cena	74,563.200,00	11,752.000,00	86,315.200,00
— razlika	2,801.600,00	— 146.900,00	2,654.700,00

Pozitivni rezultat rudnika Hrastnik na premogu znižuje izgube kotlarne in samskih domov. Isto velja za rudnik Trbovlje, kjer pokrivamo iz dobička premoga izgubo delavnice, samskih domov in zemljiške posesti. Na rudniku Zagorje izkazuje poleg premoga izgubo še zemljiška posest, ki jo delno ublažijo pozitivni ostanki dohodka delavnic, storitev in samskih domov.

V skupnih službah so zajete storitve separacije in upravno-prodajne režije za tuje. Pri tem gre za nakladanje in transport premoga za elektrarno in cementarno, za prevoze po normalnotirni železnici in izdelavo projektov. Nadalje so v skupnih službah zajete še storitve laboratorija in žage ter izredni dohodki in izdatki, režijski stroški lesnega in materialnega skladišča ter prodaja materiala. Delovne enote so dosegle pri teh storitvah naslednje rezultate, to je ostanke dohodka:

— celotni dohodek	88.969.900,00 din
— materialni stroški	37,425.100,00 din
— dohodek	51,544.800,00 din
— pogodbene in zakonske obveznosti	6,350.500,00 din
— dohodek za razdelitev 100 %	45,194.300,00 din
— brutto osebni dohodki 94,1 %	42,539.600,00 din
— brutto skladi 5,9 %	2,654.700,00 din

Ker imamo vkalkuliran v pogodbenih in zakonskih obveznostih stanovanjski prispevek po stopnji 4 %, plačali pa ga bomo 6 % od bruto osebnih dohodkov, moramo pokriti razliko 2 % iz bruto skladov. Razlika znaša 832.300,00 din in nam ostane za druge sklade 1,822.400,00 din.

	v din
— Separacija Trbovlje	68.700,00
— Separacija Zagorje	19.700,00
— Laboratorij	21.500,00
— Žaga Trbovlje	11.100,00
— Žaga Zagorje	— 10.300,00
— Upravno-prod. režija	24.500,00
— Izredni dohodki	144.900,00
— Izredni izdatki	— 402.100,00
SKUPAJ	— 122.200,00

Pri režijskih stroških materiala in lesa ter pri prodaji materiala iz skladišč ni nobenih razlik. Izredni izdatki so zaradi tega tako visoki, ker je v njih zajeto tudi 25.-% znižanje terjatev, starejših od 90 dni. Ta postavka se bo v polletnem obračunu znižala, ker so bile medtem te starejše fakture poravnane.

Pri prodaji premoga (brez proizvodnje RSC) 594.500 ton in realizaciji storitev, so dosegle delovne enote osnovne dejavnosti naslednjo delitev celotnega dohodka:

Druge dejavnosti

Obrat za specialna rudarska dela je dosegel pri realizaciji 15,075.300,00 din, pozitivnega ostanka 1,362.500,00 din, kar predstavlja 15,6 % dohodka za razdelitev. V ostanku je zapaden tudi 2.-% stanovanjski prispevek, ki znaša 141.200.000

Trenutno je na vseh gradbiščih OSRD v Švici zaposlenih 60 delavcev.

Pri ZPT so v teku priprave za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela (TOZD), kar bo v različnih oblikah omogočilo delovnemu človeku, da se uveljavi kot samoupravljalec.

Prav te priprave na ustanovitev TOZD in povečanje števila zaposlenih v letu 1973 v Švici ter prehod iz sezonskega na stalno obliko dela, nas je vodilo, da je treba tudi na gradbiščih v Švici ustanoviti svet gradbišč.

V dneh od 7. do 12. maja t.l. smo bili na vseh treh gradbiščih v Švici. Delo za ustanovitev sveta gradbišč je moralo biti opravljeno po delovnih izmenah in ločeno po gradbiščih.

Ker gradbišče Motto di Dentro ni oddaljeno več kot 20 km od ostalih dveh gradbišč jaška Deponie v Andermattu in jaška Guspisbach, smo predlagali, da naj bi bil svet gradbišč v Švici le eden. V svetu pa bi bili izvoljeni predstavniki posameznih gradbišč.

Na gradbišču Motto di Dentro, je bil sestanek 8. maja 1973, navzočih je bilo 12 delavcev; na gradbišču jašek Guspisbach je bil sestanek med izmenami 9. in 10. maja 1973, od 24 zaposlenih je bilo navzočih 19 delavcev; na gradbišču jašek Deponie, je bil setanek 9. in 10. maja 1973, od 20 zaposlenih pa je bilo navzočih 16 delavcev.

Sestanke sta vodila tehniški direktor OSRD Drago Borišek, dipl. inž. rud. in Ivan Zupan, vodja gospodarskega oddelka OSRD, ki sta po pozdravnih besedah podala ustrezno obrazložitev. Strinjali so se s tem, da bodo v svetu gradbišča izvoljeni predstavniki vseh treh gradbišč, in sicer dva člana iz Motto di Dentra, štirje člani iz Guspisbacha in trije člani iz gradbišča Deponie.

Ivo Zupan je obrazložil namen sestanka in organizacijo del po liniji ZPT-OSRD-RUDIS. Posebej pa je opisal delo na

gradbiščih ZPT-OSRD v Švici, povezanost z matico in o nujnosti organiziranja svetov gradbišč, ki bodo delovali kot organi samoupravljanja, o pravicah in dolžnostih teh svetov pa je bilo precej razprave.

Od predlaganih kandidatov iz posameznih gradbišč, so bili izvoljeni v svet gradbišča naslednji tovariši:

1. Stanko Bobek, Moto di Dentro;
2. Franc Verbovšek, Motto di Dentro;
3. Gvido Jerman, jašek Guspisbach;
4. Štefan Lagonder, jašek Guspisbach;
5. Ivan Hribšek, jašek Guspisbach;
6. Ignac Musar, jašek Guspisbach;
7. Anton Prevoljšek, jašek Deponie;
8. Oto Šalej, jašek Deponie;
9. Ivan Pelko, jašek Deponie.

Vsi izvoljeni člani so predlagali, da naj bo prva seja sveta gradbišča v naslednjih dneh, na dela prost dan. Na prvi seji bodo izvolili predsednika in njegovega namestnika ter stalno in občasno komisijo. Mandatna doba sveta bo trajala dve leti.

V drugem delu zbora delavcev vseh treh gradbišč v Švici, so navzoči govorili še o plačevanju sindikalne članarine in krajevnega samopriskpeva ter prispevka domačim delavskim godbam. Govorili so še o raznih problemih, ki se pojavljajo na gradbiščih v Švici, o izvajanju notranjih predpisov, prejemanju časopisov, plačanih in neplačanih dopustih, stanovanjskih problemih pa tudi o tem, da bi morali imeti samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in vodstvo OSRD s sodelavci, ki so zaposleni v tujini, pogostejše stike in razgovore.

Ivo Zupan

DOPISUJTE V »SREČNO«

din. Obračuni za dela v inozemstvu še niso v celoti vnovčeni. Kadar bo banka obračunala devizne prilive, se bosta stanje in finančni rezultat precej popravila.

Tudi **AVTOPARK** je posloval zelo uspešno. Pri realizaciji 2.621.400,00 din znaša ostanek dohodka 10 % ali 119.000,00 din, od tega 2-% stanovanjski prispevek 21.000,00 din.

GRAMAT je zaključil obravnavano razdobje v končnem obračunu uspešno. Delovne enote v Trbovljah in Zagorju so poslovale pozitivno, nekaj izgube je v Hrastniku in to pri betonarni. Dobiček v Trbovljah znaša 105.200,00 din, v Zagorju pa 18.800,00 din, dočim je izguba v Hrastniku 62.900,00 din. Končni rezultat izkazuje pozitivni ostanek dohodka 61.900,00 din, od česar odpade na 2-% stanovanjski prispevek 24.900 din.

Elektrostrojni obrat izkazuje pri realizaciji proizvodov in storitev v višini 4.746.600,00 din ostanka dohodka 4,6 %. V vrednosti predstavlja to 60.300 din, od tega 2-% stanovanjski prispevek 38.400,00 din.

Toplarna Trbovlje je izgubo prvih dveh mesecev odpravila. To smo dosegli s pravilnejšim časovnim razmejevanjem stroškov. Presežek dohodkov nad stroški je malenkosten, skupno 1.800,00 din, od tega stanovanjski prispevek 1.400,00 din. Vprašanje je, če bomo lahko pozitivni rezultat obdržali. Cene premoga so se koncem meseca povečale za 20 %, cene kumulativnih storitev, kamor spada tudi toplotna, pa so zaenkrat še zamrznjene.

Če povzamemo našete dosežke vseh proizvodnih dejavnosti, dobimo naslednji pregled finančnega rezultata:

Dejavnost	Celot. dohodek	Lastna cena	Razlika din
— osnovna	88,969.900,00	86,315.200,00	2,654.700,00
— OSRD	15,075.300,00	13,712.800,00	1,362.500,00
— avtopark	2,621.400,00	2,502.400,00	119.000,00
— GRAMAT	2,819.300,00	2,758.200,00	61.100,00
— elektrostrojni	4,746.600,00	4,686.300,00	60.300,00
— toplotna	586.000,00	584.200,00	1.800,00
SKUPAJ	114,818.500,00	110,559.100,00	4,259.400,00

Delitev celotnega dohodka pa je naslednja:

	v din
— celotni dohodek	114,818.500,00
— materialni stroški	48,970.600,00
— dohodek	65,847.900,00
— pogodbene in zakonske obveznosti	7,625.100,00
— dohodek za razdelitev 100 %	58,222.800,00
— brutto osebni dohodki 92,7 %	53,963.400,00
— bruto skladi 7,3 %	4,259.400,00
od tega 2-% stanovanjski prispevek	1,059.200,00

Neproizvodne dejavnosti

Rudarski šolski center je dosegel 2.572.500,00 din celotnega dohodka in pri tem ustvaril 154.300,00 din pozitivnega ostanka dohodka, v tem 2-% stanovanjski prispevek 17.900,00

dinarjev. Ta ostanek je prehodnega značaja, saj v letnih obračunih izenačimo izdatke z dohodki.

Menze poslujejo uspešno na vseh treh območjih. Rezultat štirimesečnega poslovanja pa je naslednji:

	Cel. doh.	Lastna cena	Razlika
Rudnik Hrastnik	497.400,00	480.000,00	17.400,00
Rudnik Trbovlje	543.000,00	538.500,00	4.500,00
Rudnik Zagorje	655.300,00	588.600,00	66.700,00
SKUPAJ	1.695.700,00	1.607.100,00	88.600,00

2-% stanovanjski prispevek, ki je zajet v razliki med celotnim dohodkom in lastno ceno, znaša 5.500,00 din.

Počitniški domovi izkazujejo pozitivni rezultat, čeprav se sezona koncem maja še ni pričela. Ta izhaja iz tega, ker smo domovom nekaj regresa za letovanje že akontirali in zaradi tega obračun ni povsem točen.

Glede na sezonski značaj poslovanja, je končni uspeh možno ugotoviti šele z letnim zaključnim računom. Vsi trije domovi izkazujejo 10.300,00 din ostanka, v tem je 800,00 din 2-% stanovanjskega prispevka.

Zasavski premogovniki kot celota so razdelili doseženi celotni dohodek, v primerjavi z istim razdobjem 1972, takole:

	1972	1973	Indeks
— celotni dohodek	107.030.500,00	119.182.500,00	111,4
— materialni stroški	44.667.300,00	51.417.800,00	115,1
— dohodek	62.363.200,00	67.764.700,00	108,7
— pogodbene in zakon. obvezn.	7.371.200,00	7.729.500,00	104,9
— doh. za razdelitev	54.992.000,00	60.035.200,00	109,2
— brutto oseb. doh.	50.598.200,00	55.522.600,00	109,7
— brutto skladi	4.393.800,00	4.521.600,00	102,7
— delitev doh. v %:			
brutto oseb. doh.	92,0	92,5	—
brutto skladi	8,0	7,5	—

V ostanku za bruto sklade je v letu 1972 zapopaden prispevek za družbene službe občin 499.900,00 din, tako da je ostalo za sklade podjetja din 3.893.900,00. Letos pa je v ostanku 2-% stanovanjski prispevek v višini 1.083.400,00 din, za sklade ostane torej 3.429.200,00 din ali 88 % lanskoletnega štirimesečnega zneska.

Iz prednje primerjave vidimo, da se finančno stanje ni

bistveno spremenilo. O kakšnem napredku ne moremo govoriti. Res je, da so se materialni stroški dvigali hitreje, kot lastna realizacija, pa so tudi izdatki za osebne dohodke procentualno nekoliko višji od razpoložljivega dohodka.

Mesečni povprečni osebni dohodki na zaposlenega so se v primerjavi z istim razdobjem leta 1972, gibali takole:

Delovna enota	I-IV/1972	I-IV/1973	Indeks
Rudnik Hrastnik	2.081,80	2.299,44	110,5
Rudnik Trbovlje	2.062,43	2.363,76	114,6
Rudnik Zagorje	1.978,30	2.115,60	106,9
Skupni prevoz	1.849,05	2.060,64	111,4
Separacija Trbovlje	1.733,73	1.924,08	111,0
Separacija Zagorje	1.636,14	1.712,40	104,7
ESO — strojna delavnica	1.707,27	2.015,28	118,1
ESO — elektro delavnica	1.764,45	2.084,64	118,1
Nabavni oddelek (skladišča)	1.685,29	1.872,72	111,1

PREMOG IN ELEKTRIČNA ENERGIJA

Na zadnjih sejah oziroma zasedanjih poslovnega združenja energetike SR Slovenije ter sveta za energetiko pri gospodarski zbornici SRS v Ljubljani, so precej razpravljali o najrazličnejših zadevah, ki se nanašajo na proizvodnjo premoga ter proizvodnjo in prenos električne energije na področju Slovenije.

Na seji upravnega odbora poslovnega združenja energetike SRS so sprejeli stališča k predlogu izgradnje proizvodnih objektov za pokrivanje porabe električne energije v Sloveniji do leta 1977, ki ga je pripravilo združeno podjetje Elektrogospodarstvo Slovenije, stališča do referata o vplivu porabe posebnih veleodjemalcev na stroške za proizvodnjo električne energije v Sloveniji, obravnaval pa je tudi aktualne probleme s področja premogovništva ter naftnega in plinskega gospodarstva. Biro tega združenja je pri-

Pridobivanje premoga iz nadkopnega dela pri podporju Salzgiter, v jami Hrastnik.

pravil obširno poročilo, ki govori o določenih spremembah v pogledu substitucije raznih oblik primarne pa tudi sekundarne energije ter energetskih goriv, spričo povečanja skrbi za problematiko okolja. V tem okviru je bilo ugotovljeno, da poraba naftnih derivatov neza-
držno raste, prav tako pa tudi poraba električne energije. Stagnacija porabe premoga je prenehala in lahko ugotavljamo določeno rast proizvodnje in porabe premoga. Obravnaval je tudi predlog politike cen, ki ga je pripravil zavod za cene in tržišče pri zveznem izvršnem svetu, s posebnim ozirom na cene premoga in električne energije.

Na seji sveta za energetiko pri gospodarski zbornici SRS pa so koncem maja t.l. govorili predvsem o pretoku in porabi sredstev za financiranje energetskih objektov v letih 1971—1975, o odnosih cen električne energije v elektrogospodarstvu Jugoslavije, o uresničevanju u-
stavnih dopolnil ter začasnega statuta gospodarske zbornice, o osnutku zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in osebnih dohodkov ter o prijavah za raziskovalne naloge. Predstavnik Ljubljanske banke je seznanil navzoče o porabi sredstev za financiranje energetskih objektov. Svet je ugotovil, da dokončnega programa za izgradnjo energetskih objektov do konca leta 1978 še vedno nimamo, zato je sklenil pozvati združeno podjetje Elektrogospodarstvo Slovenije, da delo pospeši in da čimprej predloži odboru družbenega dogovora kompleten program izgradnje objektov za razdobje do leta 1978. Svet je imenoval novega predstavnika v svet premo-
govnikov pri zvezni gospodarski zbornici, in sicer tovariša Tomislava Plečka, dipl. inž. rud., direktorja rudnika Kanižarica, namesto dosedanjega predstavnika v tem svetu tovariša Gida Rozmana, dipl. inž. rud., ki je odšel na drugo dolžnost.

OSRD	2.344,10	2.717,04	114,9
Avtopark	1.940,02	2.255,04	116,2
GRAMAT	1.594,08	1.987,44	124,7
Toplarna	2.093,38	2.307,12	110,2
Uprava ZP	2.182,47	2.432,64	111,5
ZPT	1.997,21	2.244,24	112,4

Osební dohodki so prikazani v mesečnih neto zneskih za dejansko opravljene delavnike, brez nadomestil za dopuste, državne praznike in bolezni. Dodatki za nadurno in nočno delo so v teh mesečnih povpreč-
kih všteti.

V obračunu za I. polletje se bo stanje tako v delitvi dohodka kot pri osebnih dohodkih bistveno spremenilo, ker bodo obračunani na novo uvedeni jamski dodatki za tri mesece.

Roman Turnšek

IZPOLNJEVANJE PROIZVODNEGA NAČRTA OD 1. I. DO 15. VI. 1973

1. Proizvodnja premoga (ton):

delovna enota	načrtovano	doseženo	doseženo	%
			+ —	
rudnik Hrastnik	301.140	304.234	+ 3.094	101,0
rudnik Trbovlje	296.080	316.848	+ 20.768	107,0
rudnik Zagorje	206.400	177.900	— 28.500	86,2
Skupaj	803.620	798.982	— 4.638	99,4
RŠC-Trbovlje	12.340	14.068	+ 1.728	114,0
ZPT	815.960	813.050	— 2.910	99,6

2. Proizvodnja gradbenega materiala

delov. enota	letni načrt	proizvodnja	izpolnj.
			načrta v %
betonarna H (kos)	98.000	34.232	34,9
kamnolom H (m ³)	9.000	5.237,5	58,2
opekarna T (enot)	8.500.000	3.738.262	44,0
kamnolom T (m ³)	35.000	13.971,5	39,9
kamnolom Z (m ³)	146.000	65.908	45,1

3. Storitve, ostala proizvodnja

OSRD	din	48.700.000	20.518.103,80	42,1
avtopark	t/km	—	2.161.463	—
ESO	ure	388.856	154.996	39,9

Nevenka Plevnik

Prireditve ob Dnevu rudarjev

Osrednja proslava ob letošnjem dnevu rudarjev bo v ponedeljek, 2. julija 1973, ob 18. uri, v delavskem domu v Hrastniku.

Okvirni program je določil na eni svojih zadnjih sej kolektivni izvršilni organ — odbor za informacije, tisk in propagando ZPT, pri pripravljanju dokončnega programa pa je sodeloval rudniški odbor sindikata rudarjev pa tudi občinska konferenca SZDL v Hrastniku ob sodelovanju predstavnikov ZPT.

Športni del programa ob letošnjem dnevu rudarjev, je pripravila komisija za šport in rekreacijo pri rudniškem odboru sindikata rudarjev ROS. Ta se je odločila, da bodo v letošnjem letu v okviru športnih tekmovanj ob dnevu rudarjev, tekmovala ekipe osnovnih sindikalnih organizacij posameznih delovnih enot, v naslednjih disciplinah: v nogometu, šahu, streljanju z zračno puško in kegljanju. Tekmovalne ekipe so sestavljali člani delovnih enot iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

Razpored športnih srečanj je bil naslednji:

— 9. 6. 1973, je potekalo tekmovanje v nogometu med ekipami OOS rudnika Trbovlje, rudnika Hrastnik, rudnika Zagorje in elektrostrojnega obrata. Turnir je potekal na stadionu v Zagorju;

— 10. 6. 1973, je potekalo tekmovanje v šahu med ekipami rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ter elektrostrojnega obrata. Tekmovanje je potekalo v delavskem domu v Zagorju;

— 17. 6. 1973, je bilo tekmovanje v streljanju z razčno puško. Potekalo je na strelišču v Trbovljah, udeležile pa so se ga vse prijavljene ekipe;

— 23. 6. 1973 je potekalo tekmovanje v nogometu na stadionu v Hrastniku;

— 24. 6. 1973 je potekalo tekmovanje v kegljanju, na keglji-

šču v Hrastniku, udeležile pa so se ga vse ekipe OOS;

— 30. 6. 1973, v programu je tekmovanje v nogometu, med vsemi prijavljenimi ekipami, z začetkom ob 15.30, na stadionu ŠD Rudar v Trbovljah.

Zmagovalne ekipe v posameznih športnih disciplinah bodo prejele na osrednji proslavi v Hrastniku, dne 2. julija 1973, športne pokale.

Osrednja proslava ob letošnjem dnevu rudarjev bo potekala, kot smo že uvodoma navedli, v delavskem domu v Hrastniku, in sicer v ponedeljek, 2. julija 1973, ob 18. uri.

Program proslave obsega naslednje točke:

— slavnostni govor predsednika odbora za ekonomsko-tehnične zadeve;

— objava podelitve zapestnih ur jubilentom dela;

— objava in podelitev nagrad in priznanj za osvojene tehnične izboljšave;

— objava in podelitev športnih pokalov zmagovalnim ekipam v športnem tekmovanju;

— objava in podelitev nagrad za najboljše šolske naloge, ki so jih napisali učenci osnovnih šol iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja;

— objava in podelitev priznanj reševalcem za dolgoletno delo pri jamskih reševalnih ekipah;

— objava in podelitev priznanj za 20-letno delo pri obratu za specialna rudarska dela.

Pri izvajanju programa kulturnega dela proslave bodo sodelovali:

— moški pevski zbor DPD Svoboda I Hrastnik (zborovodja Viktor Malovrh);

— moški pevski zbor Svoboda II Hrastnik (zborovodja Vili Petrič);

— moški pevski zbor DPD Svoboda Dol pri Hrastniku (zborovodja Adolf Dragar);

— rudarska godba DPD Svobode I Hrastnik (dirigent Jože Rus);

— recitatorji DPD Svobode I iz Hrastnika (vodja Anica Prosenec);

— povezovalac Ivo Trbovc, razsvetljavo bo imel na skrbi Janko Kumlanc, režijo pa Viktor Malovrh. Vezni tekst je pripravil Jože Skrinar.

Pevski zbori bodo peli narodne, delavske in borbene pesmi, temu prilagojene pa bodo tudi recitacije.

Po končanem kulturnem delu proslave bodo direktorji oziroma vodje delovnih enot podelili jubilentom dela za 25-letno delo (ženske) oziroma 30-letno delo (moški) pri ZPT, zapestne ure.

Vse udeležence iz Trbovelj in Zagorja bodo vozili v Hrastnik, prav tako pa tudi nazaj, posebni avtobusi. Naša želja je, da se čimvečje število članov naše delovne skupnosti, njihovih svojcev pa tudi drugih občanov, udeleži naše osrednje kulturne proslave v Hrastniku.

T. L.

Na Rab!

Tam, kjer morje valovi,
otok Rab se dviga,
a na njem' dom stoji,
rudarjev — kraj oddiha.
Ko nas bodo zapis'vali
kdo želi na Rab,
takrat moram pohiteti,
ne zamudil bi rad.
Če mi sreča bo ob strani,
gostitelj moj bo otok ta,
na kopnem ali v vodi,
mi užitek — srečo da.
V domu, na obali,
mi bo prijeten san,
ko po delu v črni jami,
si veselo duška dam.
Podnevi se bom sončil,
v vodi se hladil,
po morju s čolnom vozil,
nasmejan, ves srečen bil.
Na veselo srečanje,
otok naš — Jadran,
želja je rudarja
iz zasavskih jam.

Maks Martinčič, kopač
jama Kotredež

IZVAJANJE PROGRAMA MODERNIZACIJE

V začetku maja t. l. smo prejeli dolgo pričakovani sklep o dodelitvi posojila za modernizacijo Zasavskih premogovnikov, na osnovi programa modernizacije, ki je bil predložen Ljubljanski banki leta 1971. V času do odobritve posojila, so se pogoji menjali in je bilo potrebno koncem leta 1972 izdelati dodatek k programu, ki je osnovan na drugih cenah, tako gradbenih del, kot tudi opreme pa tudi drugih prodajnih cen premoga. Te so bistveno drugačne od onih, ki so bile upoštevane v letu 1971.

V glasilu Srečno so bili člani našega kolektiva že obveščeni, da znaša predvidena vsota za izvedbo modernizacije skupno 115,862.000 din. V tej vsoti je zapopadena udeležba Zasavskih premogovnikov v višini 34,724.000 din, za ves ostali znesek daje posojilo republiški sklad za energetiko in Ljubljanska banka. Pri tem je sklad za energetiko udeležen s 46,380.000 dinarjev in Ljubljanska banka s 34,758.000 din. Pri posojilu, ki izvira iz sredstev sklada za energetiko, gre za posojilo z

odplačilnim rokom 14 let in 6,5-% obrestno mero. Za posojilo iz sredstev Ljubljanske banke sta predvidena dva odplačilna roka, in sicer 14 let za posojilo v višini 11,586.000 din in 8 let za posojilo v višini 23,172.000 din. Oba kredita iz bančnih sredstev predvidevata 11-% obrestno mero. Pri teh posojilih so vključena tudi posojila za obratna sredstva. Lastna sredstva Zasavskih premogovnikov, ki se vključujejo v izvajanje programa modernizacije, imajo seveda popolnoma drug značaj.

Pri presoji rentabilnosti vlaganja, bi morali glede na stalno spreminjanje stroškov proizvodnje in stalno spreminjanje cen premoga, tudi ta izračun stalno verificirati. Ob izdelavi parcialnih projektov so takšni izračuni potrebni in se tudi izdelujejo.

V bistvu gre pri našem programu modernizacije za določeno povečanje proizvodnje premoga, ker ga tržišče potrebuje. To povečanje je možno doseči le z večjo stopnjo mehanizacije proizvodnje na odkopih, kar

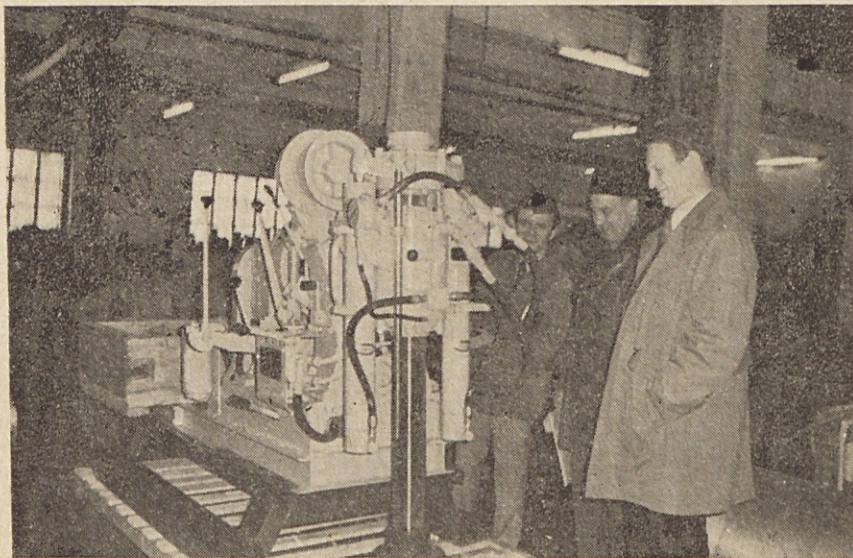
bomo dosegli s popolno mehanizacijo odkopavanja, ki je osnovana na uporabi hidravličnega podporja in odkopnih strojev. Iz poskusov, ki so bili opravljeni s hidravličnim podporjem Salzgitter in Hydro Marrel lahko sklepamo, da je umestno in nujno, da takšno oziroma tovrstno podporje uporabimo na čim večjem številu odkopov, ob istočasni uporabi odkopnih strojev, oziroma povsod tam, kjer nam tehnični in ekonomski pogoji to dopuščajo. Pri tem moramo seveda bistveno povečati produktivnost in izboljšati koncentracijo in ekonomiko proizvodnje.

Ob takšnih težnjah je jasno, da moramo prilagoditi jamska odpiralna dela nastajajočim potrebam po večji proizvodnji na posameznih mestih in s tem tudi povečanih transportnih kapacitet. Poleg tega je nujno treba dopolniti proizvodni proces tudi v predelavi premoga in pristopiti k uporabi boljše in učinkovitejše opreme tudi na drugih področjih proizvodnega procesa.

Izredno pomembno je, da lahko usmerimo vse naše ustvarjalne zmogljivosti k hitrejšemu projektiranju in usmeritvi k nabavi in iskanju ustreznih ponudnikov opreme, ker za to dejansko ni več zadržkov.

Najetje posojila nas na drugi strani obvezuje, da bomo dosegli takšne proizvodne in finančne rezultate, ki bodo omogočali vračanje in ustvarjanje tudi bistveno večje akumulacije v podjetju.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Naše podjetje je nabavilo nov vrtni stroj L-34 (Longyear). Posnetek je bil narejen v času prevzema tega stroja v delavnici elektrostrojnega obrata. S strojem je možno vrtati do dolžine 300 m, z drogovjem $\varnothing$ 60 mm, v plinovarni izvedbi, za vrtna dela v jami. (Foto inž. T. Bregant).

NOV PREMGOVNIK

V začetku maja t.l. je začel obratovati v NDR nov rudnik rjavega premoga, in sicer dnevni kop Mersenburg. Pred letom dni so začeli na tem mestu odkrivati sloje premoga, ki se nahajajo v globini 8 do 12 m. Odkriti je bilo treba 47 milijonov ton jalovine.

Ob dvajseti obletnici OSRD

Letos praznujemo 20 let, odkar je bil ustanovljen obrat za specialna rudarska dela. To je zelo skromna življenska doba med rudniki, ki imajo za seboj že stoletne tradicije in ki je revirje že zdavnaj ustvarila v tipične rudarske kraje. Na tej tradiciji je obrat pričel leta 1953 z delom izven Zasavja na rudniku Kočevje, takoj nato pa še v vodnem rovu Prevalje. Pričetek je bil skromen. S skromnim delovnim orodjem, smo pričeli vendar z izkušenimi knapi, ki so z znanjem in delavnostjo nadomestili pomanjkanje vsega ostalega.

Prvi delovni uspehi so utrdili obrat in pričel je prevzemati dela po vsej Jugoslaviji. Dela je bilo vedno dosti, posebno zahtevnega. OSRD globi šaht za šahtom, prodira rov za rovom in se bori proti naravni stihiji, ki ogroža podzemeljska dela. Še vedno pa obstaja pomanjkanje strokovnjakov in opreme.

Volja, pridnost in velika izkušnost, sta uvrstila OSRD med kolektive, ki so postali nenadomestljivi povsod tam v rudarstvu, kjer je odpiranje rudnika ali obnova jamskih zgradb bila pretrd oreh za domači delovni kolektiv.

OSRD je globil jaške v največjih jugoslovanskih rudarskih bazenih; v Boru, Trepči, Zletovu, Rembasu, odpiral rudnik uranove rude Kalno ter sodeloval v izgradnji še cele vrste rudnikov. V Sloveniji je OSRD gradil pomembne podzemeljske objekte v Mežici, Idriji, Velenju in v Zasavju.

Visoko je število delovnih zmag, vendar tudi grenkih izkušenj. Marsikatero rudarsko življenje je ugasnilo v boju z naravno stihijo. Izkušeni rudarji pravijo, da na delu v šahtu lahko narediš le eno napako. Ob obletnici se vseh spominjamo z žalostjo in ponosom.

Ustanovitev Poslovnega združenja Rudis, je pospešila razvoj OSRD in prodor v inozem-

stvo, razumevanje domačega kolektiva pa je utrdilo obstoj obrata, ki se postopoma modernizira.

Obrat je v letu 1963 prestopil jugoslovanske meje. Raziskovalnim delom na uranu v Egiptu je sledilo odpiranje rudnika svinca in cinka v Alžiriji. Obrat ima danes gradbišča v ZR Nemčiji in v Švici.

Z gradnjo predorov na avtocesti Hoče—Levec, v kooperaciji z italijansko firmo I.CO.RI., je obrat prestopil važno stopnico v svojem razvoju. Po dvajsetih letih je delovni kolektiv pripravljen in usposobljen za izdelavo najzahtevnejših podzemeljskih del pa tudi, da uveljavi svoje delavske pravice, da upravlja pametno in uspešno svojo enoto.

Delovna skupina OSRD na gradbišču Motto di Dentro-Airola, Švica. Marec 1973.

Uveljavljanje delavcev bo povedlo OSRD k nadaljnjim uspehom skupaj z drugimi enotami Zasavskih premogovnikov, kar bo omogočilo nadaljnji razvoj črnih revirjev.

To pa bo najdostojnejša proslava dvajsetletnice obstoja OSRD in nadaljnja zmaga svetlih tradicij zasavskega rudarstva.

Srečko Klenovšek,
dipl. inž. rud.

OSRD DOMA IN NA TUJEM

Obrat za specialna rudarska dela posluje kot delovna enota Zasavskih preogovnikov, s samostojnim finančnim obračunom.

Koncem leta 1952 je ustanovil Rudnik rjavega premoga Tr-

bovlje-Hrastnik rudarski gradbeni obrat - RGO z namenom, da bo izvajal rudarska investicijska dela predvsem drugim rudnikom v Jugoslaviji.

Da je bila ustanovitev tega obrata potrebna in v interesu

razvoja rudarstva v Jugoslaviji, je razvidno iz tega, da so se takoj po ustanovitvi prijavi štetilni interesenti-investitorji, ki so želeli, da RGO prevzame izgradnjo rudarskih investicijskih objektov. Ta naša nadvse uspešna enota je dobila nekako v letu 1960 sprva naziv oddelek za specialna rudarska dela, nekaj kasneje pa se je ustalilo še sedaj veljavno ime Obrat za specialna rudarska dela-OSRD.

Prve pogodbe za izvajanje del so bile podpisane v letu 1952 z investitorjema rudnika Kočevje in rudnika svinca in topilnice Mežica. V teku pa so bile priprave za prevzem del tudi v drugih jugoslovanskih republikah. V letu 1953 smo imeli že 5 gradbišč. Poleg tega smo pričeli z deli še v Varešu, Boru in v Kičevu.

Skupina naših sodelavcev OSRD pri gradnji ventilacijskega jaška na gradbišču Motto di Dentro v Švici.

Številne ponudbe smo bili primorani odklanjati, kajti matično podjetje Rudnik Trbovlje-Hrastnik ni imelo neizčrpnih virov opreme in delovnih moči. Vsa dela, ki smo jih izvajali prva leta, smo dokončali s staro opremo, katero je lahko rudnik odstopil, ne da bi pri

tem trpela produkcija v osnovni dejavnosti.

Januarja 1973 je potekla 20. obletnica odkar obstoja obrat za specialna rudarska dela. Jubilejna obletnica je šla mimo nas neopazno, kar je značilno za rudarje.

Za ves trud, sodelovanje in odrekovanje toplemu družinskemu življenju, smo vsem bivšim in sedanjim članom kolektiva OSRD, vsi lahko zelo hvaležni.

Naša želja je, da bi še nadalje iskreno in tovariško sodelovali ter tudi v bodoče dosegali dobre poslovne rezultate, ki so brez dvoma v korist celotnih Zasavskih premogovnikov.

V dvajsetih letih obstoja je OSRD končal rudarska investicijska dela na 47 objektih v Jugoslaviji.

Dejavnost OSRD pa se je razširila tudi preko meja Jugoslavije, in sicer:

- Al Atchan v ZAR — Egiptu
- Kherzet Yousef v Alžiriji
- Gradbišča v Porurju v ZR Nemčiji
- Gradbišča v Švici.

V letu 1972 je OSRD izvajal rudarska gradbena dela na 17 gradbiščih in deloviščih, in sicer:

1. ZPT Hrastnik-Ojstro;
2. ZPT Trbovlje-Terezija II.;
3. ZPT Trbovlje-Kisovec, Kotredež;
4. Rudnik Idrija;
5. Cementarna Trbovlje;
6. Rudnik Velenje;
7. Cestni predori Konjice;
8. IGM Zagorje;
9. Cementarna Sloboda Podsused, Hrvaška;
10. Rembas-Strmosten, Srbija;
11. Šuplja Stijena — Črna gora;
12. Nikšič, Črna gora;
13. ZRN, gradbišča pri firmi Frölich & Klüpfel;
14. ZRN, gradbišča pri firmi Deilmann-Haniel (D-H);
15. Švica — firma D-H, Murer AG jašek;
16. Švica — firma D-H, jašek Guspisbach;

17. Švica — firma Murer AG, nadkop Motto di Dentro, Airolo.

Vsa dela so potekala preko rudarske industrijske skupnosti — Rudis, razen del, ki jih ZPT-OSRD izvaja na območju ZPT, globljenje jaška v Velenju, izdelava transportnega tunela za IGM Zagorje in globljenje jaška Strmosten v Resavsko-moravskem bazenu v Srbiji.

V letu 1972 smo končali z deli na gradbišču transportnega rova za Cementarno Trbovlje, v Idriji in v Šuplji Stijeni v Črni gori.

V letu 1972 pa smo pričeli z rudarsko investicijskimi deli:

1. IGM Zagorje, izdelava transportnega tunela;
2. Velenje, poglobljanje zračilnega jaška Pesje;
3. Podsused, izgradnja tunela za transport apnenca in laporja za Cementarno Sloboda;
4. Slovenske Konjice, izdelava tunelov za hitro cesto Hoče-Levec;
5. Švica, strojni izkop zračilnega nadkopa Motto di Dentro.

Povprečno število zaposlenih v OSRD v poslovnem letu 1972 je znašalo 572. Napram letu 1971 se je stalež povečal za 10,0 %.

Od zaposlenih je bilo na gradbiščih v Jugoslaviji 374 moških in 14 žensk, na inozemskih gradbiščih pa je bilo zaposlenih 184 delavcev.

Fluktuacija pri OSRD je zelo velika in je znašala 110 delavcev.

Šlo je v glavnem za samovoljne prekinitve delovnega razmerja, odhod v JLA, prestavitve v druge enote ZPT in upokojitve.

Od celotnega staleža, je bilo na upravi OSRD zaposlenih le 24 sodelavcev ali 4,2 %. Ta podatek je dovolj jasn in dokazuje, da je za nemoteno in uspešno poslovanje treba upravnim kadrom s strani ZPT nuditi razumevajočo pomoč.

V letu 1972 je bilo opravljenih 98.130 delavnikov, izgubljenih delavnikov zaradi izostankov z dela pa 23.378 ali 23,8 %.

Problematika in perspektive

Iz dejavnosti OSRD je razvidno, da smo investicijska dela opravljali v glavnem v rudarstvu.

V Jugoslaviji smo pričeli z izgradnjo avto cest s predori. Na gradbišču Hoče—Levec sta v izgradnji dva cestna predora: Pletovarje in Golo rebro. Nujno je, da poleg usposabljanja

Skupina naših sodelavcev OSRD na gradbišču hitre ceste Hoče—Levec, pri gradnji predora Golo Rebko. Posnetek je bil narejen pred jedilnico.

kadrov za tovrstna dela, pristopimo tudi k modernizaciji in nabavi potrebne opreme za izvajanje del v cestnih predorih.

Zavedamo se, da je takšna oprema draga. Vendar bi bilo treba najeti potrebna posojila za nabavo opreme, kajti per-

spektive nadaljnjega razvoja OSRD, so poleg rudarskih gradbenih del v rudnikih, predvsem pri izgradnji cestnih predorov tako v Jugoslaviji, kakor tudi v tujini.

Ivo Zupan

PERMANIZACIJA PREDOROV PO NOVI AVSTRIJSKI METODI

Uvod

Po izkopu posameznega odstavka podzemeljske komunikacije, se poruši v hribini prvotno ravnotežno stanje do določene globine. Obseg porušitve ravnotežnega stanja je odvisen od fizikalno mehanskih lastnosti hribine, tektonike (gubanja) v okolni hribini, višini nadkritja nad komunikacijo in drugih faktorjev.

Stare metode izgradnje jamskih komunikacij slonijo na domnevi, da se morajo v hribini, hribinski pritiski sprostiti, predno se pristopi k dokončni permanizaciji. Zato je treba podpreti izkopani jamski prostor najprej s popustljivim podporjem ter ga dokončno permanizirati po enkratnem ali celo večkratnem povzemanju sten in stropa. V fazi, ko je vgrajeno popustljivo podporje,

AKTIVNOST SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Osrednji organi upravljanja ZPT, t.j. osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi — odbori, so imeli v času od 18. 4. do 15. 6. 1973, naslednje seje oziroma zasedanja, na katerih so obravnavali in sklepali o naslednjih zadevah:

1. Na 8. seji odbora za družbeni standard, dne 18. 4. 1973:

— odobril je nabavo petih novih šotorov za potrebe počitniškega doma na Rabu;

— na znanje je sprejel poročilo glede najemanja privatnih sob na Rabu, v primerih, ko se v določenih dekadah prijavi večje število kandidatov za letovanje, kot pa je na razpolago postelj v počitniškem domu ZPT;

— na znanje je sprejel poročilo, da se je 98 % kandidatov za letovanje v letošnjem letu odločilo pri poizkusnem vpisu za letovanje po ceni, ki vključuje v letovalno sezono tudi goste iz ČSSR;

— sklenil je, da se zaradi nezadostnega števila prijav, letovanje v Bohinju v pensionu Rožič, v letošnjem letu odpove;

— sprejel je osnutek pravilnika o kreditiranju individualne stanovanjske izgradnje in sklenil, da se ga da v razpravo celotni delovni skupnosti;

— sprejel je razpis in razpisne pogoje za najetje kredita za individualno stanovanjsko izgradnjo;

— v skupščino stanovanjskega podjetja Trbovlje je imenoval tri nove predstavnike in sicer Staneta Željka, Silva Glasa in Jožeta Repa, vse tri iz rudnika Trbovlje;

— sklenil je nabaviti potrebni inventar za počitniški dom v Crikvenici;

— odobril je sofinanciranje ZPT do polovice vrednosti novih stanovanj 6 članom delovne skupnosti s tem, da preostalo polovico sofinancirajo pod-

jetja, kjer so zaposleni njihovi zakonci;

— odobril je nabavo potrebne količine ležišč in vzmetnic jogi, za počitniški dom na Partizanskem vrhu.

2. Na 12. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 23. 4. 1973:

— sprejel je stališča glede popravka osebnih dohodkov zaposlenim članom delovne skupnosti, spričo povišanih cen premoga, ki so stopile v veljavo 26. 3. 1973. Strinjal se je tudi s tem, da naj bi za delo v jami uvedli dodatek v višini 2,50 din/ura neto;

— skenil je, da naj posebna komisija, sestavljena iz vseh predstavnikov slovenskih rudnikov, v najkrajšem času obišče vse odgovorne republiške institucije in jih seznani s stanjem v slovenskem rudarstvu, s posebnim ozirom na zagotovitev primernih osebnih dohodkov in drugih normalnih pogojev poslovanja;

— odobril je službeno potovanje v Švico 47 sodelavcem OSRD, ki so šli na izvajanje pogodbenih del;

— pri reševanju vlog in predlogov, ni mogel sprejeti sugestije občinskega sindikalnega sveta Hrastnik, glede poenotenja plačevanja raznih nadomestil; sicer pa je rešil eno prošnjo ugodno, dve je zavrnil, eno pa odstopil v reševanje pristojnemu organu upravljanja;

— odobril je nabavo nekaterih osnovnih sredstev za menzo rudnika Trbovlje, za skupno vrednost 21.500,00 din;

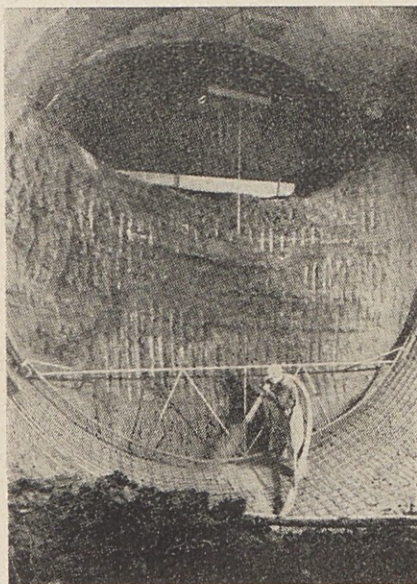
— sprejel je določeno stališče glede letovanja članov kolektiva v letošnjem letu, s posebnim ozirom na določitev višine regresa;

— potrdil je poročilo o doseženih proizvodnih problemih in rezultatih ter finančnem obračunu za I. trimesečje t.l., za vse dejavnosti podjetja;

— obravnaval je predlog delavskega sveta rudnika Hrastnik, da naj bi zvišali sedanjo količino deputatnega premoga

se hribina ob izkopanem profilu podzemeljske komunikacije rahlja in se s tem širi področje, na katerem je porušeno prvotno ravnotežno stanje, vzporedno s tem pa tudi rastejo hribinski pritiski. H dokončni permanizaciji se pristopi, ko se navidezno hribina umiri. V primeru prezgodnje obzidave, ko dejansko še niso bili sproščeni hribinski pritiski, nastopijo poškodbe že na permaniziranem odseku ali pa tudi porušitve. Da bi se izognili porušitvam, vgrajujejo debelostenske betone v oblogo, ki naj bi prenesli nastopajoče pritiske, ki pa jih dejansko sproščamo z načinom dela.

V letu 1972 smo v našem glasilu opisali Bernoldovo tehnologijo permanizacije predorov in drugih rudniških komunikacij. Bistvo te metode je permanizacija z litim betonom za opažem iz rebraste pločevine takoj po izkopu. Rebrasta ploče-

Nabrizgravanje betona v talnem loku.

vina predstavlja tudi betonsko armaturo. Zapolnjevanje prostora med hribino in opažem in s tem dokončna permanizacija, se pri tem sistemu izvede v najkrajšem možnem času po izkopu podzemeljskega prostora ter sloni na domnevah, da se v tem času še ne sprostijo hribin-

ski pritiski. Na takih domnevah sloni tudi permanizacija s paneli. Pri obeh sistemih so predvidene tankostenske obloge.

Hribinsko mehanske osnove nove avstrijske metode

Vzporedno z opisanimi sistemi izgradnje podzemeljskih prostorov, so v Avstriji razvili gradnjo predorov po novem sistemu, ki sloni na naslednjih spoznanjih:

1. Po izkopu posameznega odstavka podzemeljskega prostora, nastajajo razpoke v stenah in stropu. Te razpoke oziroma razrahljanje okolne hribine, so začetek delovanja hribinskih pritiskov. Zato je treba širjenje tudi najmanjših razpok v stenah in stropu na novo izkopanega podzemeljskega prostora, takoj preprečiti.

2. Z izkopom se poruši v okolni hribini ravnotežno stanje. Znova pa je treba to stanje doseči z navezavo podporja na okolno hribino tako, da hribina sama prevzame del obremenitev.

3. Zaradi porušitve ravnotežnega stanja, nastajajo nujno tudi premiki hribinskih mas. Tem premikom in z njimi zvezanim pritiskom, mora kljubovati provizorična permanizacija. Ta mora biti elastična, vendar pa toliko odporna, da obdrži profil izkopanega prostora v glavnem v prvotnih dimenzijah, v obdobju, dokler se ne izravnajo hribinski pritiski v okolni hribini.

4. Velikost pritiskov in eventualno zmanjševanje profila podzemeljskega prostora, je treba spremljati od trenutka izkopa do namestitve dokončne obloge, zaradi kontrole pa tudi kasneje. Domneva o hribinskih pritiskih brez meritev, ima relativno majhno vrednost, zato je tudi dimenzioniranje obloge na teh osnovah problematično. Meritve na kraju samem v kritičnih profilih so merilo za določitev vrste ukrepov, potrebne za zagotovitev dovolj odporne provizorične obloge in to zato, da se ugotovi, kdaj

so hribinski pritiski ponovno uravnoveženi. Povečanje nosilnosti provizorične obloge se mora doseči predvsem z navezavo porušene hribine na zdravo hribino. Dokončna obloga, ki se namesti po uravnoveženju pritiskov ima predvsem varnostni značaj.

5. Provizorična in dokončna obloga morata biti v bistvu le del podporja, ker postane hribina pri ustreznem postopku po določenem času samonosilna. Zato zadoščajo tenkostenski betoni tudi v primeru velikih izkopnih profilov ter velikih pritiskov.

Postopek pri permanizaciji po novi avstrijski metodi

1. Neposredno po izkopu odstavka podzemeljske komunikacije, se nanese na hribino tanka plast brizganega betona. Betonu se doda kemikalija za hitro strjevanje. S tem se hermetično zapro razpoke v hribi-

ni in prepreči tudi stik z vlago.

2. V naslednji fazi se zavrtja vrtnice po posebnem razporedu. Globina vrtin je 2—3,5 m, lahko pa tudi več v posebnih primerih. V te vrtnice se namesti sidra, ustrezna tipu hribine. Po namestitvi sider se nanje pritrdi točkovno varjeno armaturno mrežo ter nanjo nanese novo plast brizganega betona. Ta plast ne presega 10 cm.

3. V primerih, ko je hribina zelo krušljiva, tako da je potrebno tesno opaženje ali pa v posebnih primerih tudi zatikanje, se namešča TH podporje, za njim pa se opaži s posebnimi jeklenimi opažnimi elementi. Sidra se v takih primerih skozi TH opore in tudi vmes, med profili. Armaturno mrežo se pritrdi na že nameščena sidra, nakar se nabrizgava beton v več plasteh, tako da prekrije brizgani beton tudi TH profile. Skupna debelina provizorične obloge znaša največ 20 cm.

Nanašanje vbrizganega betona v stropnem loku na mrežno armaturo.

4. Vzporedno z napredovanjem izkopa se določa merilna mesta na geološko značilnih točkah. Na teh mestih se vgrajuje posebne merilne instrumente, imenovane ekstenzio-

metre, v vrtinah, globine do 12 metrov. S temi instrumenti se ugotavlja napetostna stanja na različnih razdaljah od izkopnega profila. Ob sami provizorični oblogi iz brizganega betona

od 600 na 800 kg; tega predloga ni bilo mogoče sprejeti.

3. Na izredni seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 25. 4. 1973:

— ugodil je ugovoru Pavla Majdiča, rudarskega nadzornika iz rudnika Zagorje, zaradi premestitve na drugo delovno mesto; s 3. majem 1973 je bil ponovno razporejen na delovno mesto tretjinskega poslovodje na obratu Kisovec;

— sprejel je opozorilo za separacijo glede izvajanja programa postopne odprave nočnega dela žena. Sprejel je poročilo, da naj družbeno-politične organizacije nudijo pri realizaciji programa strokovnim službam vso pomoč in podporo.

4. Na 15. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 26. 4. 1973:

— potrdil je poročilo o finančnem obračunu, vključno z doseganjem in delitvijo dohodka in osebnih dohodkov v I. trimesečju 1973, za vse dejavnosti ZPT;

— potrdil je poročilo o izvajanju programa ukrepov za leto 1973 in opozorilo za OSRD, da takoj izdela svoj program ukrepov s tem, da ga tudi izvaja;

— sklenil je, da je treba celotno delovno skupnost ZPT ponovno seznaniti z glavnimi značilnostmi in pomenu ustanovitve temeljnih organizacij združenega dela, pri čemer naj družbeno-politične organizacije aktivneje sodelujejo;

— podaljšal je rok za izvedbo referenduma oziroma zborov delavcev v posameznih delovnih enotah o ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela, in sicer do 15. 5. 1973;

— soglašal je s predlogom stalne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, s posebnim ozirom na uvedbo jamskega dodatka, kot posebne oblike stimulacije rudarjev za

vključevanje v jamsko delo, preprečevanje fluktuacije in kot primerna nagrada za težko in nevarno podzemeljsko delo;

— z veljavnostjo od 1. 4. 1973 dalje, je odobril zvišanje akordnih zaslužkov za 8 %, rezultati povečane storilnosti in gospodarjenja pa se odražajo v obliki zvišanja vrednosti točke;

— odobril je spremembo programa prostih sobot v letu 1973;

— na znanje je sprejel poročilo tehniškega direktorja, o poteku in rezultatih dela poskusne vgraditve samohodnega podporja Salzgitter v jami rudnika Hrastnik in samohodnega podporja Hydromarrel v jami rudnika Trbovlje; obe vrsti tega podporja sta se zelo obnesli in dosegli pričakovane rezultate. Na znanje je sprejel tudi poročilo o problematiki, ki nastopa v zvezi z aktiviranjem 3000 l jamskih vozikov v jami Trbovlje;

— sklenil je, da se glede na odprte zaloge premoga, večjih dotokov vode, zožitve premogovnega sloja, zmanjšanja števila zaposlenih, itd., ukine obratovanje obrata Kisovec rudnika Zagorje v drugi polovici leta 1974. Pristojne službe so dobile nalogo, da pri republiških rudarskih organih posredujejo izstavitev soglasja v tej jami;

— odobril je razpis delovnega mesta direktorja separacij ZPT in v ta namen imenoval 3 člane v komisijo za razpis tega delovnega mesta;

— preklical je veljavnost dopolnila 11. člena pravilnika o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti ZPT, ki je bilo sprejeto na 21. zasedanju ODS, 30. 7. 1971;

— odobril je neodplačani prenos zemljišča na občinsko skupščino Zagorje o/S., namenško za razširitev proizvodnih zmogljivosti GIP Beton v Zagorju, in sicer v skupni izmeri 12.518 m² Vrednost tega zemljišča, ocenjenega po veljavnih cenah na območju občine Zagorje, se evidentira kot prispevek

se meri pritiske, ki delujejo tangencialno in tudi radialno, s posebnimi merilnimi dozami. Poleg navedenih meritev napeitosti, merijo tudi zmanjševanje prvotnega profila v različnih smereh. Na podlagi podatkov, dobljenih z merjenji, se namešča dodatna sidra ali odredi eventualno dodatno namestitvev TH opor, ki pa morajo biti obvezno sidrana.

5. K dokončni permanizaciji, ki se jo izvede v debelini do največ 30 cm z litim betonom, se pristopi, ko je iz diagramov

ki jih izdelujejo na podlagi meritev razvidno, da so notranje napetosti izravnane. Betonira se ob uporabi drsnega opaža, pri čemer beton dovajajo strojno.

Sklep

Vsekakor predstavlja nova avstrijska metoda v izgradnji predorov bistveni napredek na tem področju, tako v pogledu tehničnih rešitev kot tudi v pogledu stroškov ter varnosti pri delu.

Metod Malovrh, dipl. inž. rud.

ŠE O SALZGITTRU V HRASTNIKU

V zvezi z objavljenim člankom »Poizkusno delo z garnituro Salzgitter na rudniku Hrastnik« v letošnji drugi številki glasila Srečno, dajem naslednje pojasnilo:

V citiranem članku so bili opisani prvi poskusi odkopavanja s podporjem Salzgitter z drsnimi stropnicami v jami Hrastnik in navedene mere odkopa in odkopne etaže. Poleg tega so

bili podani rezultati o doseženih normativih. Ker je bila v isti številki glasila Srečno v članku »Možnosti uporabe samohodnega podporja pri sedanjosti in bodoči eksploataciji premoga v jami Kotredež«, navedena dosežena storitev 12,6 ton na del. in ne 9,2 ton/del. kot je navedeno v prvem članku, navajamo kriterije, po katerih sta bili storitvi izračunani.

Jože Herman, dipl. inž. rud., vodja razvojnega oddelka ZPT, je govoril na X. jubilejnem simpoziju rudarstva, ki je bil tokrat v Portorožu. Vse te simpozije je doslej organizirala Strojna tovarna Trbovlje. (Foto M. C.)

Pridobljeni premog pri poskusnem odkopavanju za izračun doseženih storitev, je bilo možno izračunati le iz jamomerskih podatkov o napredkih posameznih čel in povprečnih višinah odkopnih etaž, ki so bile vezane na eno polnišče. Premoga iz posameznih odkopov namreč ni bilo mogoče nakladati ločeno. Na podlagi odkopanih površin, naloženih vozičkov na skupnem polnišču, priznanih vozičkov in števila proizvedenih ton komercialnega premoga na separaciji Trbovlje, smo nato izračunali proizvedene tone premoga po istem

kriteriju za posamezna čela. Naknadno so v jamomernici Hrastnik ugotovili, da premoaga v Talnem skladu, kakor tudi v A kopi na višje ležeči etaži V/10, niso odkopali po vsej površini (v Talnem skladu je bila kapa), zato ni možno določiti zanesljivo višino odkopne etaže. Iz navedenega razloga so podatki za izračun proizvodnje in iz nje izračunani ostali pokazalci, nezanesljivi. Smatramo, da so tako izračunane storitve po navedenih kriterijih pravilne — še od že objavljene ocene.

Jože Herman, dipl. inž. rud.

OGLED IN PRIUČEVANJE V FRANCJI

S strani ZPT sem bil poslan kot vodja skupine v Francijo, v tovarno BENNES-MARREL in rudnik črnega premoga St. ELOY LES MINES, da bi se seznanil z uporabo hidravličnega podporja tipa DES 18—28.

V naši skupin so bili še rezervni nadzornik Rok Žagar, in ključavničarja Janez Jelen in Anton Hren iz rudnika Trbovlje.

Dne 11. 12. 1972 smo dopoldan obiskali in si ogledali tovarno Bennes-Marrel v St. Etienne; popoldan pa smo odpotovali na rudnik St. Eloy les Mines.

Naslednji dan nas je sprejel obratovodja jame in nas peljal na jamska čela, kjer uporabljajo hidravlično podporje in pridobivalni stroj za podkopno napredovanje čela. Ker po ciklusu odkopavanja predstavljajo hidravlično podporje šele ob 13.30, smo se domenili za naslednji dan, da bomo sodelovali pri prestavitvi podporja in se praktično vključili v delo. Iste dne popoldan smo si ogledali avtomatske naprave za merjenje metana in ogljikovega monoksida, naprave za ugotavljanje stanja ventilatorjev v jami in naprave za kontinuirano ugotavljanje proizvodnje.

Proge na odkopnih etažah imajo podprte s TH podporjem $\varnothing$ 3,0 m. Za opaž uporabljajo vrhače ali staro pločevino.

Odkopna etaža je visoka 7,0 metra, od tega podkopni del 2,6 m in nadkopni del 4,4 m. Slojne prilike so približno enake zagorskim. Slojišče ni enakomerne debeline in ima veliko jalovinskih vložkov (40—50 procentov). Naklon sloja 50—85 stopinj. Dolžina čel viriira od 40—50 m. Odkopavajo smerno. Pri pridobivanju premoga iz nadkopnega dela imajo občasne težave z mrežo, ki se vleže v zadnji transporter. Problem rešujejo s prestavljanjem lege stojke pod banano. Pri nakladanju premoga iz nadkopnega dela, uporabljajo lahka odkopna kladiva s konicami dolžine 60 cm, za sekanje lesa pa konice v obliki sekirice. Premog spuščajo skozi luknje v mreži, katere po končanem pridobivanju povežejo z nylon vrstico.

Pri strojnem pridobivanju premoga obratuje stroj brez niše. Izkopavajo naprej v izmeri 4×4 m in je podprt z dvema obrnjenima sekcijama hidravličnega podporja ob enosmernem transporterju. Čelo je odprto z dvema progama. Talna proga je odmaknjena 8

ZPT za izgradnjo objekta »Si-porex«, ki ga bo gradilo GIP Beton;

— soglašal je s tem, da strokovna podružnica ZRGMIT pri ZPT tehnično sodeluje z zvezo poljskih rudarjev — rudnikom Sosnovice pri Katovicah, z obojestransko izmenjavo tehničnih strokovnjakov;

— odobril je 180.000,00 din za izvedbo najnujnejših popravil počitniškega doma na Partizanskem vrhu. Sredstva gre do iz sklada skupne porabe. Predlog je pripravil odbor za družbeni standard ZPT;

— počitniški skupnosti Hrastnik je odobril, poleg že odobrenih sredstev v višini 110.000 din iz sredstev sklada skupne porabe za leto 1972, še 92.921,75 din zaradi porasta stroškov komunalne ureditve in gradnje objektov počitniškega naselja v Novigradu. Celotni prispevek ZPT znaša doslej za gradnjo počitniškega naselja v tem kraju, 353.921,75 din;

— na znanje je sprejel opozorilo republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva ter republiškega sekretariata za delo, v zvezi z nočnim delom žensk in mladine pri ZPT;

— sklenil je, da naj spričo ugotovljenih neskladnosti stimulativnega nagrajevanja za storitve na odkopih, komisija, ki je izdelala predlog tega nagrajevanja, takoj prouči realnost osnov za posamezne rudnike ter pripravi poročilo za osrednji delavski svet;

— soglašal je s pogoji letovanja članov delovne skupnosti ZPT v letu 1973.

5. Na 3. seji odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, dne 12. 5. 1973:

— sprejel je na znanje poročilo o stanju varstva pri delu v I. trimesečju 1973; s tem v zvezi je sprejel priporočila predvsem za RŠC, zaradi pravočasnega urejanja delovnih pogojev na deloviščih ter ostalim delovnim enotam, da pred pričetkom dela novih odkopnih etaž oziroma gradbišč, seznanijo o

tem službo varstva pri delu zaradi izdaje strokovnega mnenja;

— SVD je dobil nalogo, da pripravi program zdravstvenih pregledov članov delovne skupnosti za leto 1973 ter nato sklene pogodbo z zdravstvenim domom Zasavje glede pregledov določenih članov delovne skupnosti;

— sprejel je še stališča glede uskladičenja razstrelilnih sredstev ter priporočila za osrednji delavski svet, da naj bi delovnim invalidom, ki so se zaposlili v drugih podjetjih, priznavali določeno količino deputatnega premoga;

— sprejel je na znanje poročilo, da se ukrepi v zvezi s preprečevanjem vdorov vode v jami Ojstro izvajajo in da je v teku poskus intenzivnega razstreljevanja odkopnega dela. Vodni vdor v jami Hrastnik v začetku maja 1973 ni bil nevaren za zaposlene, ker ni izviral iz kavern v starih delih, pač pa iz poroznih plasti;

— sprejel je stališče do treh prošenj glede priznavanja obratnih nesreč;

— na znanje je sprejel priporočilo občinske konference ZSDL Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, glede večjega posvečanja pozornosti invalidom.

6. Na 16. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 18. 5. 1973;

— potrdil je razdelitev sredstev sklada skupne porabe, ustvarjena po zaključnem računu za leto 1972;

— odobril je izplačilo nadomestil za prevoze na letni dopust (K-15) za aktivne člane po 300,00 din, za nezaposlene žene in otroke stare nad 10 let 100,00 din in za otroke od 4—6 let 60,00 din; način izplačevanja je določil finančni sektor;

— sklenil je, da se z veljavnostjo od 1. 4. 1973 dalje uvede plačevanje jamskega dodatka za opravljeno delo v jami, v višini po 2,50 din neto na uro. Podrobnosti glede izplačevanja dodatka za delo v jami, določi

metrov od talnine zaradi pokanja premoga ob talnini. Sloj reže premog od talnine do krovnine. Za prehod stroja med transporterjema so izdelali poseben mostiček. Za izdelavo podkopa dela stroj štiri hode, trikrat reže in nato naklada. Prvi rez je pod stropom, da lahko takoj zatem ujamejo strop.

Pri strojnem pridobivanju premoga v podkopu, se delo odvija v treh izmenah — prva in druga sta produktivni, nočna izmena pripravlja dela. Zaposleni hodijo na delo po izmenah, ki se začnejo ob 6.30, 14.30 in 22.30.

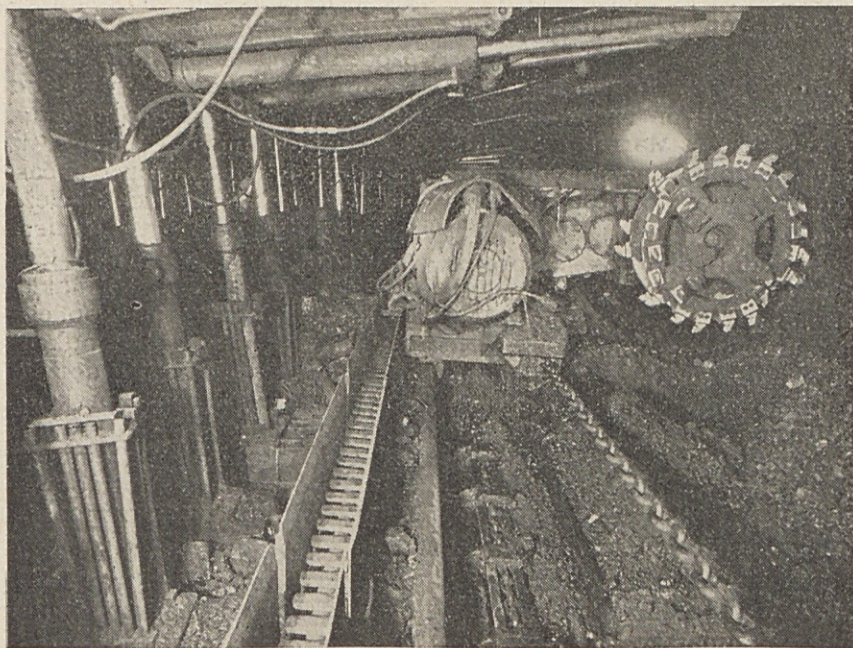
Na čelu s strojnim pridobivanjem, znaša odkopna storitev ca. 20 ton/delavnik, komercialnega premoga, storitev polja pa 10 ton/delavnik. Čelo napreduje 1.4 m/dan.

Poleg čela smo si ogledali še transportne naprave na izvoznem horizontu. Vgrajene imajo viseče gumijaste transportne trakove z avtomatičnim izklapljanjem. V smerni progi imajo vgrajen zbirni transporter, ki služi za presipavanje premoga iz obeh čelnih transporterjev na smerni transporter. Pri tem

je pomembno, da ima ta zadostno zmogljivost. Problem so rešili z večjo hitrostjo transporterja. S tem transporterjem si skrajajšo čas za krajšanje smernega transporterja in olajšajo delo. Več kilometrov dolgo transportno pot na izvoznem horizontu kontrolira en delavec, ki se vozi z drezino ob transporterjih. Pri vsakem jašku je vgrajena naprava za tehtanje premoga in za kontrolo kvalitete rovnega premoga. Zaradi velike količine prahu, na presipnih mestih premog močijo s prhami, zaposleni na delovišču pa uporabljajo respiratorje.

Velika prednost tega podporja je v tem, da lahko spreminjamo smer čela brez zastojev.

Dne 15. 12. 1972 smo si ogledali še čelo, kjer premog pridobivajo v podkopnem delu z razstreljevanjem. Posebnost predstavlja prihod na delo. Zaposleni na širokem čelu so razdeljeni po skupinah in prihajajo na delo ob točno določenem času, kakor to terja ciklično odkopavanje, to je izven rednih izmen. Ciklus traja 24 ur in se začne na nočni izmeni ob 1. uri

Hidravlično podporje firme Hydromarrel, ki je v poskusni uporabi v jami rudnika Trbovlje, v kombinaciji z odkopnim strojem firme Stephaniouse, imenovan tudi Ravageuse; tak stroj je naše podjetje že naročilo pri tej francoski firmi.

Dne 18. in 19. 12. 1972 smo se seznanjali z montažo in demontažo gumijastih cevi za hidravliko, kar je pomembno pri tem podporju zaradi velikega števila delovnih operacij.

Dne 20. in 21. 12. 1972 pa smo se urili in seznanjali z ostalimi deli hidravličnega podporja in z delovanjem črpalke.

Dne 22. 12. 1972 smo imeli

zaključne razgovore o pripravah za poskuse v jami Trbovlje. Pripominjam, da smo bili povsod pristrčno sprejeti in so se vsi trudili, da bi nam posredovali čimveč potrebnih informacij. Pokazali so nam vse potrebno za praktično delo s hidravličnim podporjem Hydro-Marrel.

Karel Močilnikar

Odpisi in izgube jeklenega podporja v letih 1971 in 1972

vrsta podporja	1971	1972	1971	1972	1971	1972
Rudnik	Odpisano		Izgube		Skupaj	
HRASTNIK						
Stojke	82	50	129	175	211	225
Stropnice	122	26	81	249	203	275
TH podporje	114	160	64	312	178	472
TRBOVLJE						
Stojke	—	—	55	87	55	87
Stropnice	1	23	78	32	79	55
TH podporje	158	318	30	94	188	412
ZAGORJE						
Stojke	43	14	28	123	71	137
Stropnice	61	49	247	268	308	317
TH podporje	129	588	—	615	129	1203
ZPT SKUPAJ						
Stojke	125	64	212	385	377	449
Stropnice	184	98	406	549	590	647
TH podporje	401	1066	94	1021	495	2087

Zamislimo se nad vrednostjo izgubljenih stojk, stropnic in TH podporja? Danes stane vsaka jeklena stojka 908,—, vsaka

jeklena stropnica 580,— in vsak lok 1100,— din. Izgube gredo v težke milijone!

RAZPRAVA NA IV. KONFERENCI ZKS

Na IV. konferenci ZKS, ki je bila od 8. do 9. maja 1973 v Ljubljani, sta sodelovala v razpravi tudi dva člana naše delovne skupnosti, Jože Zorčič, ing. in Drago Špoljar iz rudnika Trbovlje. Zaradi aktualnosti objavljamo njuno razpravo.

Že tretje leto teče, odkar veljajo za urejevanje dohodka in osebnih dohodkov, v smislu družbenega dogovora, samoupravnih sporazumov. Verjetno tudi snovalci družbenega dogovora niso bili prepričani, da se bodo razmere na področju de-

odbor za ekonomsko-tehnične zadeve;

— odobril je pogoje, ki jih je izstavila Ljubljanska banka, v zvezi z odobritvijo posojila za modernizacijo ZPT. Za osnovna sredstva je odobren kredit v višini 71,138.000,00 din in za obratna sredstva 10,000.000,00 din. Odplačilni rok za kredit iz sredstev energetike za osnovna sredstva v višini 40 milijonov din in za obratna sredstva v višini 6,380.000,00 din znaša 14 let, za kredit iz bančnih sredstev za osnovna sredstva v višini 10,379.000,00 din in za obratna sredstva v višini 1,207.000,00 din znaša 14 let, za kredit iz bančnih sredstev za osnova sredstva v višini 20,759.000,00 din in za obratna sredstva v višini 2,413.000,00 din pa znaša 8 let. Obrestna mera znaša za kredit iz sredstev energetike 6,5 % ter obrestna mera za kredit iz bančnih sredstev 11 %;

— določil je, da naj delavski sveti rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, predlagajo po dva člana. Ti bodo imenovani v skupno komisijo za popravek akordnega cenika;

— odobril je, da se na dveh delovnih mestih v OSRD lahko uvedejo zamenjave;

— odobril je skupno 35.000 din za izgradnjo spominskega doma borcev NOV in mladine v Kumrovcu;

— imenoval je 4 člane v razne organe pri OPZ Rudis, Trbovlje;

— kadrovske sektor je dobil nalogo, da podrobno prouči predlog odbora z varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, glede priznavanja deputatnega premoga invalidom, ki so zaposleni pri drugih podjetjih;

— sklenil je, da ostanejo pogoji letovanja v planinskih postojankah v letošnjem letu enaki, kot v preteklem letu;

— rudnik Hrastnik naj čimprej nabavi tehtnico za tehtanje deputatnega premoga z namenom, da odpravi pomanjkljivosti pri razdeljevanju deputatnega premoga;

— sklenil je, da se na temelju zakonskih predpisov za nekatera odpisana osnovna sredstva še naprej obračunava amortizacija, po predpisanih minimalnih stopnjah;

— na koncu zasedanja so člani govorili še o vplivu osebnega dohodka za delo ob dela prostih sobotah, zavoljo katerega so nekateri člani kolektiva izgubili pravico do otroškega dodatka, pa tudi obdavčeni so bili zaradi presežene meje osebnih dohodkov. Podjetje ne more vplivati na spremembo predpisov.

Na 4. seji odbora za informacije, tisk in propagando, dne 24. 5. 1973:

— sprejel je okvirni program proslave ob dnevu rudarjev, ki bo letos 2. julija v delavskem domu v Hrastniku;

— potrdil je rezultate ankete o raznih kulturnih vprašanjih, ki je bila izvedena med člani delovne skupnosti ZPT, v aprilu 1973. Z rezultati ankete so bili seznanjeni člani delovne skupnosti preko biltena, seznanjene pa so bile tudi občinske konference SZDL in temeljne kulturne skupnosti v Hrastniku, Trbovljah in v Zagorju;

— na znanje je sprejel informacijo o vsebini novega republiškega zakona o javnem obveščanju in sklenil, da je treba izvesti določene zahteve glede pravočasnega prijavljanja podatkov;

— do jeseni t.l. je treba pripraviti osnutek pravilnika o informativni dejavnosti v podjetju;

— na znanje je sprejel informacijo kulturne skupnosti Slovenije v zvezi s svojim družbenim načrtom kulturne dejavnosti v razdobju 1971—1975.

8. Na 13. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 24. 5. 1973:

— pri reševanju vlog jih je nekaj rešil ugodno, nekaj pa tudi zavrnil;

— odobril je 2.200,00 din, namensko za pomoč četrtošolcem maturantom srednjih šol;

litve tako dohodka, kot tudi osebnega dohodka na osnovi družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov tako uredile, da ne bo anomalij pa tudi ne takšnih odstopanj, ki bi povzročale težkoče v preverjanju medsebojnih odnosov. Pri ugotavljanju učinkov samoupravnih sporazumov pa vendarle ne moremo mimo tega, da v bistvu niso ustvarjeni objektivno enaki pogoji za gospodarjenje, iz katerih izvirajo tudi različne možnosti za ustvarjanje tako osebnih dohodkov, kot tudi vseh ostalih pogojev življenjskega standarda za člane kolektivov. Če bi izhajali iz enakih pogojev gospodarjenja, potem bi seveda tudi enaka določila družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov. lahko objektivno urejala to problematiko. Tako pa so določila in dopuščanje določil teh samoupravnih sporazumov ter borba posameznih panog za čim ugodnejša določila v teh sporazumih, tisto, kar ne daje značaja solidarnega pristopa k reševanju tega problema, ustvarja odprte težnje potrošniške miselnosti in predvsem z neomejenim faktorjem stimulacije ustvarja možnosti za neovirano rast osebnih dohodkov v vseh tistih panogah, kjer konjunkturalni pogoji in kapitalna intenzivnost to tudi omogočajo.

Pripadam delovni organizaciji, ki je delovno intenzivna, čeprav bi danes lahko bila kapitalno intenzivna, če bi družba tako v preteklosti kot tudi v sedanjosti imela drugačen posluh za reševanje problemov premogovništva. Iz počasnega reševanja ali nereševanja te problematike se je v zadnjem času v Zasavskih premogovnikih nakoščilo toliko problemov prav na področju življenjskega standarda, od osebnih dohodkov ter ostalih pogojev, ki izvirajo iz delovnih odnosov, da tudi ZK ne more biti indiferentna pri reševanju teh problemov.

Če ugotavljamo, da je lahko letna rast storilnosti znašala 3—5 %, potem je to vsekakor premalo, da bi lahko s to rastjo, ob stalno rastočih stroških proizvodnje, krili nujno potre-

bo po povečanju osebnih dohodkov. Zato tudi s strani premogovnikov pritisk na popravek cen. To je še bolj razumljivo, če ugotovimo, da je več kot 50 % lastne cene potrebno za kritje osebnih dohodkov.

Takšni odnosi seveda še mnogo bolj povzročajo postavljanje zahtev, ki so v glavnem skoraj vedno upravičene. Gre za primerjavo osebnih dohodkov med posameznimi panogami, pri čemer ugotavljamo, da cena in vrednotenje jamskega dela nikakor ni stimulatивно, da imamo zato izredno veliko fluktuacijo in seveda ob tem težave z zmanjševanjem števila zaposlenih v proizvodnji. Prepričani smo bili, da nas bodo pogoji dela postavili v vrh družbeno priznanih osebnih dohodkov, kar pa se ni zgodilo. Če ilustriram s številko, da je znašal povprečni osebni dohodek kopača, kvalificiranega delavca v neposredni proizvodnji premoga v Zasavskih premogovnikih mesečno 2.060 din za normalni 42-urni delovni teden, potem ta osebni dohodek vsekakor za to težko kvalificirano delo in niti zdaleč stimulativen. Ugotavljamo namreč, da so marsikaterim panogam industrije priznani v kalkulativnih osebnih dohodkih skoraj enaki zneski za pogoje dela, kot je to za jamske delavce. Če k temu prištejemo še faktor stimulacije, ki ga v Zasavskih premogovnikih ni bilo možno izplačati, znašal pa je 4 %, potem si lahko predočimo težak položaj ki nastaja ob takšnih možnostih, ki pogojujejo reševanje te problematike.

V zadnjem času je tudi v Zasavskih premogovnikih nastalo gibanje, ki je predvsem usmerjeno v to, da je treba končno vendarle dati jamskemu delavcu določeno vrednost in ceno dela, ki naj bi ga glede na težino in nevarnost dela primerno razvrstila do ostalih in ki naj bi bila tudi kot stimulacija za delo v jami. Menimo, da bo še precej časa rudarstvo s proizvodom tako primarnega vira energije, kot tudi osnovnih surovin za marsikatero drugo pa-

nogo industrije še potrebno in bi bila zato dolžnost celotne družbene skupnosti, da da skozi sredstva solidarnosti tudi priznanje temu jamskemu delu. Zaradi zaostajanja v razvoju ti

koletivi niso v stanju, da sami rešujejo nastali položaj. Takšnega mnenja je tudi zveza komunistov v Zasavskih premogovnikih.

Drago Špoljar

RAZVOJ STARIH INDUSTRIJSKIH SREDIŠČ IN SOCIALNO RAZLIKOVANJE

Tretja seja konference ZKS je jasno nakazala problem socialnega razlikovanja, ki je močan predvsem v stopnji razvoja starih industrijskih središč v zadnjih letih. Ta problem je zlasti pereč v revirjih, kjer so še vedno glavni nosilci gospodarskega potenciala rudarstvo in stara industrijska podjetja. Ker do srednjeročnega programa razvoja Slovenije družba kot celota nikoli ni jasno povedala, kakšen interes ima do razvoja premogovništva na tem območju, je razumljivo, da v zadnjih desetih letih ni bilo koncentriranega vlaganja v to gospodarsko panogo. Stara industrija se je lahko sama ob neugodnih kreditih le malo modernizirala, ni pa bila sposobna narediti kaj več za reševanje problemov v rudarstvu. Sami rudniki ne morejo hkrati doseči modernizacije odkopa v tistih jamah, kjer je premoga še dovolj, in reševati vprašanja nove zaposlenosti in perspektiv tam, kjer je potrebno jame za-

pirati. Pričakovali smo, da bodo imela takšna industrijska središča prednost pri dodeljevanju sredstev za modernizacijo in preusmeritev proizvodnje, vendar moramo žal ugotoviti, da je bilo glede tega zelo malo storjenega. Medtem je šel razvoj v Sloveniji naprej, tu pa so nastali novi problemi, razlike so se večale. V takšnem vzdušju je tudi politično delo zelo težko, saj ni normalno, da industrijska središča z največjimi izkušnjami v industrijski proizvodnji v razvoju zaostajajo. Zaradi vsega tega je potrebno ta problem ustrezno analizirati ter jim v sedanjem srednjeročnem razvojnem programu konkretneje opredeliti mesto in perspektive.

Jože Zorčič, inž.

P. S.: Tovariš Jože Zorčič, inž., je sodeloval v razpravi na IV. seji konference ZKS, ki je bila 8. in 9. maja t.l. v Ljubljani. Iz njegove razprave smo povzeli najpomembnejše misli.

VLOGA SINDIKATOV

V PRIPRAVAH NA SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

Zakon o splošnem ljudskem odporu v svojem 1. členu govori, da SR Slovenija v skladu s svojim ustavnim položajem v okviru enotnega jugoslovanskega sistema obrambe države na podlagi zveznih predpisov in na podlagi tega zakona, organizira in pripravlja splošni ljudski odpor — SLO na svojem ozem-

lju. Pripravlja organizacijo in delo v vojnih razmerah za udeležbo v oboroženem boju in v drugih oblikah odpora, organizira varstvo in reševanje prebivalstva in materialnih dobrin v miru in vojni ter opravlja druge naloge, ki imajo pomen za obrambo dežele. V 3. členu zakona nadalje piše, da občina

— odobril je izplačilo odškodnine Justinu Klančičar iz Trbovelj, za škodo, ki je bila povzročena z nadelavo industrijske ceste Gvido — Kolonija 1. maj;

— odobril je izvedbo srečanja s sodelavci, ki so šli v zadnjem razdobju v pokoj s tem, da se jim prizna izplačilo denarne nagrade po 500,00 din, priredi krajši izlet na Partizanski vrh in izroči pismena priznanja;

— odobril je nabavo nekaterih osnovnih sredstev in inventarja za menzo na rudniku Hrastrnik;

— odobril je odpis nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev na rudniku Zagorje, OSRD in na upravi ZPT;

— odobril je, da se sredstva iz ostanka dohodka po zaključnem računu PZ energetike SRS za l. 1972, ki znašajo 18,186,95 din, združijo v tej organizaciji poslovnega združevanja, namensko za obnovo delovnih sredstev in za nabavo osnovnih sredstev;

— odobril je službena potoovanja v inozemstvo 19 sodelavcem OSRD v Švico, na izvajanje pogodbenih del;

— sklenil je, da mora tehniško vodstvo na prihodnji seji predložiti konkretne predloge in stališča v zvezi z modernizacijo proizvodnje, s posebnim ozirom na uvedbo večjih jamskih vozičkov; hkrati je sklenil, da je treba izdelati tudi popravek (rebalans) programa uporabe amortizacijskih sredstev za letošnje leto;

— potrdil je finančni obračun za razdobje januar—april 1973 in s tem v zvezi sprejel še nekaj sklepov, ki jih je treba izvesti v naslednjem obdobju;

— sprejel je merila za izplačevanje dodatka za delo v jami, ki se je, kot je znano iz sklepa ODS, pričelo izplačevati s 1. 4. 1973 tako, da se razlika oziroma ta dodatek izplača pri izplačilu osebnih dohodkov 14. 6. 1973. Merila so bila posredovana vsem delovnim enotam in strokovnim službam s posebno okrožnico.

9. Na 9. seji odbora za družbeni standard, dne 25. 5. 1973:

— sprejel je svoja stališča do predlogov in sprememb, ki so jih posredovale posamezne enote in strokovne službe na osnutek novega pravilnika o kreditiranju individualne stanovanjske izgradnje;

— pregledal je vložene prošnje za podelitev kredita za individualno stanovanjsko izgradnjo v letošnjem letu in ugotovil višino razpoložljivih sredstev;

— določil je tri tričlanske komisije za pregled prošenj s tem, da si v spornih primerih komisije na licu mesta ogledajo potek oziroma napredek gradbenih del posameznih prosilcev v Hrastniku, Trbovljah in v Zagorju;

— imel je kritično pripombo na sklep osrednjega delavskega sveta glede jemanja kompetenc odbora za družbeni standard v zvezi s sklepom le-tega o letovanju članov delovne skupnosti v okoliških planinskih postojankah v Zasavju;

— na znanje je sprejel informacijo o poteku letovanja članov delovne skupnosti in njihovih svojcev, v počitniških domovih ZPT v Crikvenici in na Rabu ter o nujnosti del, ki jih je treba izvesti, da bi letovanje potekalo nemoteno;

— odobril je letovanje absolventom SIC iz Zagorja na Rabu, v primeru, če bodo na razpolago prosta mesta.

10. Na 8. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 31. 5. 1973:

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na zasedanju osrednjega delavskega sveta, za spremembo vrednosti točke za nagrajevanje učencev v gospodarstvu;

— hkrati je pripravil tudi predlog za zvišanje nagrad za delo pripravnikov;

— osvojil je predlog tehniškega direktorja za sistemiziranje novega delovnega mesta pomočnika projektivnega oddelka;

organizira SLO v okviru enotnega sistema obrambe Slovenije ter pri tem na svojem območju pripravlja in organizira delo v vojnih razmerah za udeležbo SLO, organizira varstvo in reševanje prebivalstva. Občina med vojno vodi SLO na svojem območju. V 5. členu zakona pa je napisano, da delovne in druge organizacije ter njihovi odbori za SLO delujejo v skladu z zakonom, statutom in drugimi splošnimi akti v pripravi SLO ter skrbijo, da se kar najbolj izkoristijo vse njihove sile in sredstva za potrebe splošnega ljudskega odpora ter za varstvo in reševanje prebivalstva in materialnih dobrin.

Naša socialistična neuvrščena država se odločno zavzema za mir in enakopravnost med narodi. Hkrati pa priznavamo za upravičene samo narodnoosvobodilne vojne zaslužjenih narodov zoper osvajalce ter obrambne vojne napadenih dežel zoper napadalca. Obramba pred napadom in boj zoper okupatorja je neodtujiva pravica vsakega naroda in vsake dežele. Mir, enakopravnost in socialna varnost pa bomo očuvali, če bomo enotni in v vsakem trenutku sposobni braniti pridobitve naše revolucije. Konceptija SLO, ki jo osvajamo, nam to zagotavlja.

Zveza sindikatov Jugoslavije in s tem tudi Zveza sindikatov Slovenije kot najširša družbenopolitična organizacija delavskega razreda, mora odigrati pomembno vlogo v pripravi na SLO in se vanj aktivno vključiti kot mobilizator delavskega razreda, kot idejnopolitična sila samoupravljalcev. V sindikatih se moramo zavzemati, zahtevati in dati svoj delež, da so naš celokupni notranji razvoj, politični odnosi, obrambne potrebe in obrambne sposobnosti, najtesneje povezani. Ko se zavzemamo za učinkovit SLO, moramo imeti vedno pred očmi, da je to boj za človeka-delavca in proizvajalca, za njegovo boljše življenje, za uveljavljanje samoupravnih pravic na vseh področjih. To pa je tudi osnovni interes delavskega razreda.

Da bi se sindikalne organizacije uspešneje lotile organiziranja dela v pripravi na SLO, bi morale delo usmeriti predvsem v naslednje:

— zavzemati se morajo, da postanejo zadeve vseljudske obrambe sestavni del aktivnosti in dela delavskih svetov. Člani sindikata, ki delajo v delavskih svetih, se morajo zavzemati, da samoupravni organi obravnavajo delovanje organizacije v pripravi na vseljudski odpor;

— obveščenost in krepitev zavesti članov sindikata za obrambo domovine in čuvanje našega samoupravnega sistema je stalna naloga sindikalnih organizacij; to pa pomeni delati z ljudmi, da se zavestno odločijo za aktivno delo v pripravi na SLO. To nalogo bomo sindikati uspešno opravljali, če se bomo zavzemali za uresničitev akcijskega programa, ki ga je sprejel plenum republiškega sveta ZSS. Ta program med drugim predvideva: uveljavljanje ustavnih sprememb in nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov, gospodarsko stabilizacijo, usmerjanje delitve dohodka, življenjski standard, delovne pogoje in varnost pri delu, zdravstveno, invalidsko in pokojninsko zavarovanje, varstvo žena in mladine, stanovanjsko področje, izobraževanje in druge naloge;

— obrambno zavest bomo gradili tudi s tem, če bomo odločno odpravljali očitne napake in krivice, ki se jih dostikrat povzroča delavcem v delovnih organizacijah. Odločno moramo odpravljati tudi očitne socialne razlike. V sindikalnih organizacijah moramo biti spodbudniki, da se čim več naših članov aktivno vključi v razna telesno-kulturna društva. Še posebej pa je treba spodbujati člane sindikata, da se vključijo v razna športna tekmovanja za vzdrževanje telesne kondicije, ker nam bo prav ta v danem primeru najbolj potrebna.

Sindikalne organizacije morajo aktivno sodelovati z odbori SLO v delovnih organizacijah

in se zavzemati, da delavec postane subjektivni faktor v pripravi na SLO, ne pa samo objekt. V organizacijah, kjer še nimajo odborov SLO, naj bodo sindikati spodbudniki, da se taki odbori takoj ustanovijo.

Zavedati se moramo, da bo v primeru napada najtežje v času prehoda iz mirnega v vojno stanje. Že sedaj je potrebno delavce pripravljati na tak prehod in jih vzgajati v duhu patriotizma in enotnosti v akciji proti sovražniku.

Morali se bomo organizacijsko in programsko usposobiti za delovanje v ilegalnih pogojih dela sindikata. Manevri »Svoboda 71« so opozorili na posamezne probleme in pomanjkljivosti delovanja sindikatov v SLO. V pripravi na SLO se ne smemo bati javnosti dela. Sleherni delavec bi moral biti seznanjen s tem. Seveda pa moramo pri konkretnih nalogah SLO zagotoviti tudi ustrezno tajnost.

Albin Žibret

USTANOVILI SMO TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

Člani delovne skupnosti posameznih delovnih enot ZPT, so na temelju določil 21., 22. in 23. dopolnila (amandmaja) ustave SFRJ in 27. dopolnila (amandmaja) ustave SR Slovenije ter na temelju pravic, ki jih dajejo ta ustavna dopolnila, sprejeli na svojih zborih delovnih ljudi, sklepe o ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela TOZD. Od predvidenih 9 temeljnih organizacij združenega dela pri našem podjetju, jih je doslej sprejelo sklep o ustanovitvi TOZD 8, le skupne službe se še niso dokončno odločile o tem, ali bodo ustanovile samostojno TOZD ali pa ostanejo organizacija združenega dela v sestavi delovne organizacije. Samoupravni sporazum o združevanju temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo, bo sprejet do 31. oktobra 1973, medtem ko so vse enote sprejele rok za izvolitev samoupravnih organov do 30. 9. 1973. Rok za sprejem statuta temeljnih organizacij združenega dela pa je 15. 9. 1973.

1. Na rudniku Hrastnik, so ustanovili temeljno organizacijo združenega dela TOZD, v dneh 15. in 16. 5. 1973. Za predsednika zbora delovnih ljudi je bil izvoljen Jože Urh, za njegovega namestnika pa Peter Gaberšek. Za člana komisije za iz-

delavo samoupravnega sporazuma je bil izvoljen Aleksander Kandušar, za člana komisije za razdelitev premoženja pa Ivan Suhodolčan. Za vodjo tehnično organizacijskih poslov TOZD bo do izvolitve novega vodje TOZD opravljal Alojz Paučnik, dipl. inž. rud., kot vršilec dolžnosti izvršilnega organa. Od 938 zaposlenih je bilo na zboru delovnih ljudi 624, od tega jih je bilo 607 za ustanovitev, 5 jih je bilo proti, 12 je bilo vzdržanih, medtem ko je bilo 314 članov odsotnih.

2. Na rudniku Trbovlje, so ustanovili temeljno organizacijo združenega dela, dne 16. 5. 1973. Za predsednika zbora delovnih ljudi je bil izvoljen Franc Šipek, za njegovega namestnika pa Franc Brečko. Za člana komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma je bil izvoljen Miha Brglez, za člana za ocenitev premoženja Ivan Berger, dipl. inž. rud., vodja tehnično organizacijskih poslov TOZD pa je Matija Ušeničnik, dipl. inž. rud. Od 675 zaposlenih, se jih je zbora udeležilo 542. Vsi so bili za ustanovitev TOZD. Odsotnih je bilo 133.

3. Na rudniku Zagorje so ustanovili TOZD 22. 5. 1973. Za predsednika zbora delovnih ljudi je bil izvoljen Ivan Plahuta,

— pri reševanju vlog za premetitve, zaposlitve in nove razporeditve, je 9 prošenj rešil ugodno, 11 pa jih je zavrnil, posebej pa je obravnaval še 8 vlog, ki se nanašajo na izobraževanje, plačevanje šolnine, zvišanje štipendij, študijski dopust ter prekinitev pogodb o štipendiranju. Del teh je rešil ugodno, del pa zavrnil;

— pripravil je predlog za elektrostrojno službo ZP, da razpravlja o problematiki praktičnega pouka učencev kovinske in elektro stroke in sprejme določena stališča za uvedbo dveh inštruktorjev v delavnicah, da bi si na ta način vajenci pridobili več praktičnega znanja.

11. Na 10. seji odbora za družbeni standard, dne 2. 6. 1973:

— na temelju poročil področnih komisij, ki jih je imenoval ta odbor, je odobril gradbena posojila za individualno stanovanjsko izgradnjo članom naše delovne skupnosti v letu 1973; 41 prosilcem iz Hrastnika v znesku 340.000,00 din, 24 prosilcem iz Trbovelj v znesku 325.000,00 din in 39 prosilcem iz Zagorja v znesku 325.000,00 din, skupno je bilo odobrenih 104 prosilcem 990.000,00 din;

— sklenil je odprodati motorni čoln Lahor, ki ga je doslej uporabljal počitniški dom rudarjev na Rabu s tem, da se izvede licitacija. Za potrebe počitniškega doma je bil v letošnjem letu nabavljen poltovorni avto;

— sprejel je na znanje informacijo glede zasedbe delovnih mest v počitniških domovih v Crikvenici in na Rabu.

12. Na 5. seji odbora za izume in racionalizacije, dne 8. 6. 1973:

— razpravljal je o predlaganih tehničnih izboljšavah, ki so jih na podlagi posebnega razpisa predlagali člani delovne skupnosti ZPT. Na tej seji se odbor ni mogel zediniti o višini nagrad, ker je bilo treba

predhodno ugotoviti še gospodarsko korist posameznih tehničnih izboljšav.

13. Na 4. seji odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, dne 13. 6. 1973:

— pri obravnavanju predloga družbenega dogovora o upoštevnanju osebnega dohodka, doseženega v delu preko polnega delovnega časa v premogovnikih, za izračun pokojninske osnove in osnove za nadomestilo osebnega dohodka iz zdravstvenega zavarovanja, ki so ga pripravile republiške institucije (izvršni svet SRS, sindikati, skupnost zdravstvenega zavarovanja, skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja in gospodarska zbornica), je imel odbor določene pomisleke. Sklenil je organizirati sestanek pooblaščenih predstavnikov vseh slovenskih premogovnikov, da bi sprejeli skupno stališče do predlaganega družbenega dogovora.

T. L.

RUDARSTVO DOMA IN PO SVETU

SVETOVNE REZERVE PREMOGA

Po ocenah sovjetskih strokovnjakov so med industrijsko razvitimi državami na zahodu in v državah v razvoju, naslednje količine zalog premoga vseh vrst (v milijardah ton):

kontinent-država	od tega	
	skup. zaloge	rjavi pre. in lign.
Severna Amerika	3.003,4	860,2
ZDA	2.912,1	835,7
Kanada	87,0	24,5
Mehika	4,3	—
Srednja in Južna Amerika	18,9	0,3
Kolumbija	12,0	—
Venezuela	3,1	—
Zahodna Evropa	602,6	97,0
ZR Nemčija	286,2	61,9
Velika Britanija	170,6	—
Francija	12,7	0,5

za njegovega namestnika pa Feliks Kurež. Za člana komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma je bil izvoljen Matjaž Hočevan, dipl. inž. rud., za člana komisije za razdelitev premoženja Drago Keršnik, za vodjo tehnično organizacijskih poslov TOZD pa Rado Ozbič, dipl. inž. rud. Od 1128 zaposlenih, se je udeležilo zbora 775 zaposlenih. Vsi so bili za ustanovitev TOZD. Odsotnih je bilo 353.

4. Na obratu za specialna rudarska dela, so ustanovili TOZD v času od 23. do 28. 5. 1973 na posameznih gradbiščih. Za predsednika zbora delovnih ljudi je bil izvoljen Toni Mrak, za njegovega namestnika pa Martin Ivšek. Za člana komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma je bil izvoljen Srečko Klenovšek, dipl. inž. rud., za člana komisije za razdelitev premoženja pa Ivan Klukej. Za vodjo tehnično organizacijskih poslov TOZD je bil izvoljen Srečko Klenovšek, dipl. inž. rud. Od 442 zaposlenih na domačih gradbiščih, se je zborov udeležilo skupno 360. Vsi so bili za ustanovitev TOZD. Odsotnih je bilo 82, medtem ko je 217 zaposlenih na gradbiščih v tujini.

5. Na separaciji Trbovlje, so ustanovili TOZD 1. 6. 1973. Za predsednika zbora delovnih ljudi je bil izvoljen Ivan Kobav, za njegovega namestnika pa Vinko Štern. Za člana komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma je bil izvoljen Rado Kantužar, za člana komisije za razdelitev premoženja pa Ivo Mestnik. Za vodjo tehnično organizacijskih poslov TOZD je bil izvoljen Leopold Grahek, dipl. inž. rud. Od 361 zaposlenih je bilo na zboru navzočih 291. Vsi so bili za ustanovitev TOZD. Odsotnih je bilo 70 članov.

6. Na elektrostrojnem obratu so ustanovili TOZD 30. 5. 1973. Za predsednika zbora delovnih ljudi je bil izvoljen Stane Bratun, za njegovega namestnika pa Jože Rozina. Za člana komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma je bil iz-

voljen Rajko Medvešek, za člani komisije za razdelitev premoženja pa Mira Mihevc in Hilda Špan, za vodjo tehnično organizacijskih poslov TOZD pa Jože Skrinar. Od 160 zaposlenih, je bilo na zboru navzočih 114, od tega je bilo 111 članov za ustanovitev TOZD, 1 je bil proti, 2 sta se vzdržala, 46 pa je bilo odsotnih.

7. Na obratu za proizvodnjo gradbenega materiala GRAMAT v Trbovljah, so ustanovili TOZD 25. 5. 1973. Za predsednika delovnih ljudi je bil izvoljen Drago Cizej, za njegovega namestnika Milica Kavšek. Za člana komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma je bil izvoljen Miro Golob, za člana komisije za razdelitev premoženja Juro Gotalj, za vodjo tehnično organizacijskih poslov pa Miro Golob. Od 81 zaposlenih se jih je zbora udeležilo 68. Vsi so bili za ustanovitev TOZD. 13 zaposlenih je bilo odsotnih.

8. Na avtoparku, so ustanovili TOZD 22. 5. 1973. Za predsednika zbora delovnih ljudi je bil izvoljen Janez Černi, za njegovega namestnika pa Karel Robek. Za člana komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma je bil izvoljen Alojz Kišek, za člana komisije za razdelitev premoženja Leopold Opresnik, za vodjo tehnično organizacijskih poslov TOZD pa Alojz Kišek. Od 69 zaposlenih se jih je zbora udeležilo 62. Vsi so bili za ustanovitev TOZD, medtem ko je bilo 7 odsotnih.

OBVESTILO

Vse člane naše delovne skupnosti seznanjamo o tem, da je komisija sklada za štipendije občine Hrastnik, razpisala štipendije za šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah za šolsko leto 1973/74. Rok za vložitev prošenj, z vsemi potrebnimi dokumneti, je 15. julij 1973. Kandidati, ki žele vložiti prošnje za podelitev štipendije, lahko dobe podatke o pogojih za podelitev štipendije pri pristojni službi občinske skupščine v Hrastniku.

PRAKTIČNA IN UČINKOVITA DELAVSKA KONTROLA

Ko opredeljujemo vsebino dela samoupravne kontrole, se moramo najprej sporazumeti o tem, kakšna je dobra samoupravna kontrola. Ni dovolj, da kontrolo institucionaliziramo (postavimo organe, določimo način volitev itd.); najmanj tako pomembno oziroma še bolj **pomembno je, da kontrolo tudi operacionaliziramo** (po domače: da določimo njene naloge in delo). Kontrola bo usmerjena k cilju, to je k razvijanju in utrjevanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov le takrat in šele takrat, ko bodo ustrezno določene in domišljene ter tudi normirane njene naloge. Če tega ne bomo storili, bomo sicer imeli samoupravne kontrolne organe, toda le-ti ne bodo delovali. Neučinkovitost, ki je posledica pomanjkljive operacionalizacije, je obsojda kontrole, (spomnimo se nadzornih odborov). Lenin je pred delavsko kontrolo nenehno postavljaval dve načeli, ki ju moramo tudi danes, petdeset let pozneje, z vso resnostjo upoštevati: Predvsem mora biti **praktična**, pomeni uporabna, priročna in taka, da bo gradila na dejstvih; in mora biti **učinkovita**, ker pomeni dosledna, brezkompromisna in odločna. Sicer pa, če kontrola ne bo praktična, bo neučinkovita. Učinkovitost in praktičnost

gresta v tem primeru z roko v roki.

Res, da je vsebina kontrole vse tisto, kar je vsebina samoupravnega odločanja. Toda praktična kontrola terja, da jo razdelimo (če že ni) tudi na različne nosilce, in da izberemo oziroma podvržemo kontroli, ki jo bo opravljal tudi poseben organ, najpomembnejše odločitve. Najpomembnejše so tiste odločitve, ki so v medsebojni zvezi odločujoče (pomembnejše je spremljati in kontrolirati milijonsko investicijo, ki vpliva na mnoge stvari, kot na primer vrtati po upravičenosti do nakupa pisalnega stroja). Bolje manj, toda tisto temeljito in zato učinkovito! Splošna statutarja določila o tem, da kontrola kontrolira vse in ima pravico pogledati vse, je lahko splošno načelo, toda praktično ni. (Za utrjevanje samoupravnih odnosov in pravic delavcev bo storil več tisti organ, ki bo npr. vsake tri mesece pregledal, kako se uresničujejo pravice delavcev, zapisane v samoupravnih sporazumih o delitvi, dohodku in osebnih dohodkih, kot tisti, ki bo vrtal v vse in zato lahko tudi v nič).

Tudi pri tem, kaj naj bo predmet kontrole, ni za vse enaka uniforma, pač pa so skupna vsebinska področja kontrole.

RAZDELITEV SKLADA SKUPNE PORABE

Osrednji delavski svet našega podjetja je na svojem 16. zasedanju v tej mandatni dobi, dne 18. maja 1973, sklenil razdeliti preostala sredstva sklada skupne porabe, po zaključnem računu za leto 1972. Ta sredstva je po soglasnem sklepu navzočih razdelil takole:

— za počitniški dom ZPT na Partizanskem vrhu je namenil za popravila in adaptacije 180.000,00 din

— počitniški skupnosti Hra-
stnik, je odobril prispevek podjetja za gradnjo počitniškega naselja v Novigradu

303.621,75 din

— za izplačilo nadomestil za prevoze na letni dopust (prejšnji K-15) za aktivne člane kolektiva in njihove svojce

2.500.000,00 din

— za dajanje posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo članom kolektiva

500.000,00 din

kontinent-država	skup. zaloge	od tega rjavi pre. in lign.
Belgija	5,9	—
Nizozemska	3,4	—
Azija	81,5	4,5
Indija	62,9	0,5
Japonska	10,2	0,3
Afrika	69,8	0,2
Južna Afrika	67,9	—
Avstralija in Oceanija	58,6	41,8

ISTRSKI PREMOGOVNIKI POSLUJEJO RACIONALNEJE

Čeprav so istrski premogovniki v prvih treh mesecih imeli 2,7 milijonov din izgube, so poslovali racionalneje kakor preteklo leto. V primeru, če jim bo priznana višja cena za premog, ki ga dobavljajo največjemu kupcu elektorgospodarstvu, bo kolektiv tega premogovnika letošnje leto končal brez izgube.

PREMOG V GOSPODINJSTVIH

V Zvezni republiki Nemčiji še vedno okrog 5 milijonov gospodinjestev greje premog. Ta gospodinjstva imajo okrog 11 milijonov peči na premog. Nadaljnjih 1,2 milijona stanovanj pa ogrevajo instalacije centralnega ogrevanja na premog. Pretežni del stanovanj, ki jih ogrevajo s premogom so v Severni Westfaliji, Zahodnem Berlinu, Schleswig-Holsteinu in Spodnji Saški. Tu praktično vsako tretje gospodinjstvo greje premog. Najmanj je premog udeležen v gospodinjstvih v Essnu in Posarju, kjer vsako peto stanovanje ogrevajo s premogom. Trgovina s kurjavo je v letu 1972 imela 15 milijard DM prometa. Prodala je 14 milijonov ton črnega premoga, 6 milijonov ton briketov rjavega premoga in 41 milijonov ton premoga za kurjenje peči.

SPORAZUM O TEHNIČNEM SODELOVANJU

Delegacije Ruhrkohle AG in državni komite za znanost in tehniko Ministrstva za proiz-

vodnjo premoga v SSSR, so podpisali v Moskvi pogodbo o sodelovanju na znanstveno-tehničnem področju. Znano je, da je Sovjetska zveza po proizvodnji premoga vodilna država v svetu, ki proizvede letno 650 milijonov ton premoga, od tega 500 milijonov ton črnega premoga. V 30 raziskovalnih rudarskih institutih v Sovjetski zvezi dela okrog 22.000 sodelavcev.

POVEČANJE PROIZVODNJE NA POLJSKEM

V Zahodni Nemčiji je od leta 1960 pa do danes padla proizvodnja premoga od prejšnjih 150 na sedanjih okrog 100 milijonov ton, hkrati pa se je proizvodnja na Poljskem povečala od prejšnjih 100 na sedanjih okrog 151 milijonov ton. Na Poljskem dela danes v rudarstvu 329.000 delavcev. Produktivnost dela je od leta 1960 do 1972 porasla od 1,8 ton na 2,8 ton/delavca na delavnik, kar pomeni precejšnje povečanje, čeprav znaša še vedno produktivnosti v ZR Nemčiji, v Porurju 4,3 ton/moža na delavnik. Na razvoju in raziskavah, ki so v zvezi s premogovniki, dela okrog 8000 ljudi. Poljska je v letu 1972 izvozila 32,6 milijonov ton premoga.

VEČ RJAVEGA PREMOMA

V ZR Nemčiji raste poraba premoga v toplotarnah oziroma termoelektrarnah. Porabili so ga okrog 34 % od skupne količine. Premogovniki rjavega premoga zaposlujejo skupno 21.463 rudarjev. Produktivnost je v letu 1972 znašala 55,7 ton na rudarja in delavnik, na dnevnem kopu Fortuna pri Kölnu pa je dosegla celo 92,5 ton na delavnik.

MANJ PREMOMA V FRANCiji

Proizvodnja premoga je v Franciji ponovno upadla. Tako je firma Charbonages de France v letu 1971 proizvedla 35,8 milijonov ton, v letu 1972 pa 32,7 milijonov ton.

— za regrese za letovanja članom kolektiva in njihovih svojcev, ki bodo letovali v letošnjem letu v počitniških domovih ZPT in okoliških planinskih postojankah

340.000,00 din

— za preventivno zdravljenje članov kolektiva v naravnih zdraviliščih

150.000,00 din

— za kolektivno zavarovanje članov kolektiva pri zavarovalnici Sava

170.000,00 din

— v sklad solidarnosti, namensko za pomoč vdovam in otrokom smrtno ponesrečenih članov kolektiva ZPT, je namenil

360.000,00 din

— za dotacijo rudniškemu odboru sindikata rudarjev ROS, za redno delo v letošnjem letu

150.000,00 din

— za delavski svet rudnika Hrastnik, za prosto razpolaganje v okviru določil pravilnika o koriščenju sredstev sklada skupne porabe

150.000,00 din

— za delavski svet rudnika Trbovlje, za prosto razpolaganje v okviru določil pravilnika (s tem zneskom je pokrito celotno področje delovnih enot ZPT v Trbovljah)

180.000,00 din

— za delavski svet rudnika Zagorje, za prosto razpolaganje v okviru določil pravilnika

80.000,00 din

— za ostale potrebe (stroški proslave rudarskega praznika, jubilaranti dela, razne članarine, osmrtnice in manjše dotacije ipd. — je ostalo nerazdeljeno)

305.132,85 din

Skupno znašajo odobrena oziroma razporejena sredstva

5,369.054,60 din

REKLAMA IN PROPAGANDA, REPREZENTANCA,

O kakših posebnih stroških za reklamo in propagando pri našem podjetju skoraj ne moremo govoriti. V času od 1. 1. do 30. 4. 1972 smo v te namene porabili 3.162,50 din, letos v istem razdobju pa 4.900,00 din. Če pogledamo, zakaj je bil ta znesek porabljen, vidimo, da le za reklamne panoje na športnih stadionih in oglase na lepakih za razne prireditve.

Stroški za reprezentanco v obravnavani dobi so znašali lani 16.060,80 din in letos 14.078,40 din, torej 1.982,40 din ali za dobrih 12 % manj. Ti stroški nastajajo le v osnovni dejavnosti in pri obratu za specialna rudarska dela, kjer imamo mnogo opravkov za različnimi poslovnimi partnerji, ekskurzijami ipd. Znesek je porazdeljen takole:

	I-IV/1972	I-IV/1973	Razlika
Osnovna dejavnost	11.262,15	8.290,30	— 2.971,85
OSRD	4.798,65	5.788,10	989,45
SKUPAJ	16.060,80	14.078,40	— 1.982,40

Občuten porast pa izkazuje pri izdatkih za razna službena potovanja. Pri tem pa ne smemo prezreti, da so tu zajeti tudi potni stroški za družinske dopuste članov kolektiva OSRD, ki so nanje upravičeni po pravilniku o potnih stroških in razne premestitve na gradbišča. V teh primerih, ki jih je

kar precejšnje število, o pravih službenih potovanjih skoraj ne moremo govoriti.

Vendar pa, vseh potovanj je bilo v prvih petih mesecih letos 1084, lani pa 729, porast je 355 primerov ali 48,7 %. Vsi stroški so znašali lani v petih mesecih 172.823,85 din, letos pa 248.081,25 din, to je zvišanje

za 75.257,40 din oziroma za 43,5 procenta.

Na poedine delovne enote se razdelijo stroški takole:

a) Dnevnice	I-V/1972	I-V/1973	Indeks
Uprava ZPT	11.945,00	12.000,00	100,5
Rudnik Hrastnik	1.640,00	1.200,00	73,2
Rudnik Zagorje	420,00	1.120,00	266,7
Rudnik Trbovlje	1.630,00	2.680,00	164,4
Separacija	560,00	360,00	64,3
Elektrostrojni obrat	25.130,00	9.000,00	35,8
OSRD	36.945,00	85.680,00	231,9
Avtopark	9.915,40	13.368,00	134,8
GRAMAT	70,00	480,00	685,7
Počitniški domovi	160,00	—	—
RŠC	5.395,00	3.960,00	73,4
SKUPAJ	93.810,40	129.848,00	138,4

Bistveni porast izdatkov za kih razlik. Izjema je elektro-dnevnice je pri OSRD, dočim strojni obrat, kjer se je število druge delovne enote, vsaj vred- dnevnice zelo znižalo. nostno, ne izkazujejo preveli-

b) Stroški za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi

Uprava ZPT	10.485,40	11.614,10	110,8
Rudnik Hrastnik	225,60	274,50	121,7
Rudnik Zagorje	776,90	3.163,50	407,2
Rudnik Trbovlje	166,10	571,00	343,8
Separacija	779,50	621,60	79,7
Elektrostrojni obrat	2.190,10	899,50	41,0
OSRD	41.175,85	50.122,50	121,7
Avtopark	1.355,40	633,40	46,7
GRAMAT	680,60	40,40	5,9
Počitniški domovi	121,60	—	—
RŠC	2.652,70	2.881,40	108,6
SKUPAJ	60.609,75	70.821,90	116,8

Tudi povračila stroškov prevoza z javnimi prometnimi sredstvi so najbolj narastla pri OSRD.

c) Stroški za prevoze z lastnimi osebnimi avtomobili

Pri povračilu stroškov za prevoze z lastnimi osebnimi avto-

mobili članov delovne skupnosti, izkazujemo največji porast in to pri vseh delovnih enotah, razen pri rudniku Trbovlje, počitniških domovih in RŠC. Do koriščenja lastnih osebnih vozil pride le v primerih, kadar ni na razpolago službenih vozil. Izdatki so bili naslednji:

Delovna enota	I-V/1972	I-V/1973	Indeks
Uprava ZPT	5.463,65	11.293,00	206,7
Rudnik Hrastnik	—	126,00	—
Rudnik Zagorje	449,50	1.265,40	281,5
Rudnik Trbovlje	421,20	—	—
Separacija	1.311,00	1.651,70	126,0

ČRNEGA PREMOGA JE MANJ

Do konca aprila letos je bilo v Jugoslaviji proizvedeno skupno 10.861.000 ton premoga, kar je 2,2 % več od proizvodnje v istem razdobju lanskega leta. Od skupne proizvodnje pa je samo 200.000 ton črnega premoga. Tega pa je vsako leto manj, medtem ko je lignita več. Na zmanjšanje proizvodnje črnega premoga je vplivalo dejstvo, da je bil v letu 1972 zaprt rudnik Dobra Sreča.

ZDRUŽENI PREMGOVNIKI BOSNE in HERCEGOVINE

Delavski svet združenih premogovnikov Bosne in Hercegovine, je na svoji seji v Tuzli, imenoval za svojega generalnega direktorja Miloša Milakoviča, ki je že doslej bil generalni direktor Titovih rudnikov Kreka-Banoviči. Njegov namestnik je Ivica Vidovič, dosednji direktor Srednjobosanskih rudnikov.

Združeni premogovniki Bosne in Hercegovine so pričeli poslovati v začetku tega leta, potem ko se je na referendumu za to združitev izreklo 26.000 rudarjev Bosne in Hercegovine. Sedež združenih premogovnikov Bosne in Hercegovine bo v Tuzli in to iz razloga, ker je tuzlanski bazen največji proizvajalec premoga v Jugoslaviji in ker je v Tuzli institut za rudarske raziskave in rudarska fakulteta. Sicer pa bodo združeni premogovniki BiH v letošnjem letu proizvedli skupno okrog 12 milijonov ton premoga vseh vrst.

NADALJNA NACIONALIZACIJA PREMGOVNIKOV V INDIJI

Število premogovnikov nekoksne premoga, ki jih je prevzela indijska vlada, se je zvišalo od sedanjih 446 na 670. Večina teh na novo nacionaliziranih premogovnikov leži v Zahodni Bengaliji, manjši del pa v Biharju in v drugih pokrajinah.

POVEČANA KONKURENCA

Zadnja sprememba tečaja dolarja, je vplivala na tržišče premoga v državah evropske gospodarske skupnosti. Države, ki prodajajo premog v dolarjih, so zelo povečale svoje pozicije v zahodni Evropi. S tem so prizadeti v prvi vrsti zahodnonemški premogovniki.

V ROMUNIJU VEČ PREMOGA

V Romuniji so v zadnjih dveh letih zvišali proizvodnjo premoga za 10 %. Romunski rudarji sodelujejo v tekmovanju pri prekoračevanju načrta. Pogoji dela so se zelo izboljšali, kajti mnogo del so v njihovih premogovnikih mehanizirali, uvedli kovinsko in plastično armiranje prog, uvedli so nove tipe rudarskih naprav in strojev in nasploh izboljšali pogoje dela, s tem pa se je izboljšala tudi življenjska raven rudarjev.

JAPONSKO KREDITIRANJE

Japonska in Sovjetska zveza sta dosegli načelno soglasje, da bo Japonska stavila na razpolago Sovjetski zvezi določena sredstva za napredek proizvodnje premoga v južni Jakutiji. Japonska bo iz teh premogovnikov odkupila okrog 10 milijonov ton premoga za koksiranje. Poudarjajo, da gre to za prvi japonsko-sovjetski sporazum o koriščenju naravnih bogastev Sibirijske. Navajajo, da je Sovjetska zveza predlagala Japonski odobritev kreditov v višini 500 milijonov dolarjev, kar predstavlja šestino skupnih investicij, potrebnih za usposobitev eksploatacije ležišč premoga v južni Jakutiji in Kuznecku.

VEČJA PORABA PREMOGA V BELGIJI

Preteklo leto je znašala poraba črnega premoga v Belgiji 16.434.000 ton, kar je 3,5 % več kot v letu 1970. Sicer pa se proizvodnja domačega premoga še nadalje zmanjšuje.

Delovna enota	I-V/1972	I-V/1973	Indeks
Elektrostrojni obrat	620,60	820,80	132,3
OSRD	6.519,75	28.651,65	439,5
Avtopark	77,25	1.359,00	1759,2
GRAMAT	198,75	232,30	116,9
Počitniški domovi	1.203,00	—	—
RŠC	2.139,00	2.011,50	94,0
SKUPAJ	18.403,70	47.411,35	257,6

Skupna povračila za potne sredstvi) po posameznih delovnih stroške (dnevnice, prevoze z njih enotah znašajo: javnimi in lastnimi prevoznimi

Delovna enota	I-V/1972	I-V/1973	Indeks
Uprava ZPT	27.894,05	34.907,10	125,1
Rudnik Hrastnik	1.865,60	1.600,50	85,8
Rudnik Zagorje	1.646,40	5.548,90	337,0
Rudnik Trbovlje	2.217,30	3.251,00	146,6
Separacija	2.650,50	2.633,30	99,4
Elektrostrojni obrat	27.940,70	10.720,30	38,4
OSRD	84.640,60	164.454,15	194,3
Avtopark	11.348,05	15.360,40	135,4
GRAMAT	949,35	752,70	79,3
Počitniški domovi	1.484,60	—	—
RŠC	10.186,70	8.852,90	86,9
SKUPAJ	108.609,30	189.420,15	174,4

Roman Turnšek

NADOMESTILA OSEBNEGA DOHODKA V LUČI NOVE ZAKONODAJE

I. Sistem zdravstvenega zavarovanja, ki je veljal do konca leta 1970, je določal temeljni zakon o zdravstvenem zavarovanju. Ta je praktično podrobno in za vso državo enotno urejal pravice in obveznosti zdravstvenega zavarovanja. Republiški in samoupravni regulativi pa so bile prepuščene zelo skromne, skoraj le simbolične pristojnosti. Za novi sistem zdravstvenega zavarovanja je značilno, da je zvezna skupščina uredila to področje le s splošnim zakonom o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva prebivalstva (Ur. list SFRJ, št. 20/69), v katerem je določila nekatera splošna načela in splošne mi-

nimume pravic. Republiški zakon je ta načela in splošne minimume pravic bolj konkretiziral in dopolnil s tem, kar naj bi bilo nujno enotno urejeno v vsej republiki. Končni obseg pravic in obveznosti zdravstvenega zavarovanja je določen v statutu in nekaterih drugih splošnih aktih skupnosti zdravstvenega zavarovanja.

Že sam splošni zakon pomeni v urejanju zdravstvenega zavarovanja pri nas pomembno novost z več vidikov:

1. s tem zakonom se zdravstveno zavarovanje v organizacijskem pogledu izloča iz dosedanjega enotnega sistema socialnega zavarovanja;

2. konkretizacija posameznih področij zdravstvenega zavarovanja je prešla v pristojnost republiške regulative in samostojnega odločanja zavarovancev v njihovih skupnostih zdravstvenega zavarovanja;

3. za zavarovance-delavce, se dosedanje enotno zdravstveno zavarovanje loči v zdravstveno zavarovanje za zdravstveno varstvo in druge pravice iz zdravstvenega zavarovanja in v zdravstveno zavarovanje za nesrečo pri delu in obolenje za poklicno boleznijo;

4. poleg zdravstvenega zavarovanja delavcev, kmetov in oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, določa ta zakon tako imenovane obvezne oblike zdravstvenega varstva za vse prebivalstvo — uveljavitev nacionalnega zdravstvenega varstva.

Statut skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana, zagotavlja zavarovancem-delavcem naslednje pravice:

1. do obveznih oblik zdravstvenega varstva v obsegu, ki ga določa zakon;

2. do drugih oblik zdravstvenega varstva;

3. do nadomestila osebnega dohodka;

4. do povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva;

5. do denarnih dajatev ob smrti zavarovane osebe.

II. V tem prispevku želimo vse člane delovne skupnosti ZPT podrobno seznaniti z njihovimi pravicami do nadomestil osebnega dohodka. Skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana, zagotavlja zavarovancem nadomestilo osebnega dohodka, v naslednjih primerih:

1. med zadržanostjo od dela v zvezi z uživanjem zdravstvenega varstva (bolezen, nesreča pri delu, poklicna bolezen);

2. med zadržanostjo od dela zaradi nege obolelega otroka do starosti treh let, kakor tudi zaradi nege ožjih družinskih

članov od treh let naprej ali žene na porodu;

3. ko zaradi določenega zdravljenja in medicinskih preiskav, ki jih ni mogoče opraviti izven zavarovancevega delovnega časa, ne morejo delati;

4. za čas nujnega zdravljenja po predpisih o vojaških vojnih invalidih;

5. ko so izolirani kot bacil nosci ali zaradi nalezljive bolezni v njihovi okolici;

6. če so določeni za spremljevalca bolniku, ki je poslan na zdravljenje ali zdravniški pregled v drug kraj.

Nadomestilo osebnega dohodka gre v breme delovne organizacije za prvih 30 dni zadržanosti v primerih iz 1., 3. in 4. točke, v vseh ostalih primerih pa v breme skupnosti zdravstvenega zavarovanja od prvega dne dalje.

Zaposlenim upokojemcem gre nadomestilo osebnega dohodka le v primeru, če v času zaposlitve po predpisih o pokojninskem zavarovanju prejemajo pokojnino v zmanjšanem znesku.

V zgoraj naštetih primerih gre zavarovancu nadomestilo osebnega dohodka ne glede na dobo predhodnega zavarovanja, torej od tistega dne dalje, ko je delavec pridobil lastnost zavarovane osebe.

Če je pridobitev pravice vezana na predhodno zavarovanje, pridobi zavarovana oseba to pravico le tedaj, če je bila pred zavarovanjem primerom zdravstveno zavarovana brez presledka najmanj 9 mesecev ali s presledki najmanj 18 mesecev v zadnjih dveh letih.

Nadomestilo osebnega dohodka gre zavarovancem ves čas, dokler traja začasna zadržanost. Ta pa traja toliko časa, dokler pristojni zdravnik oziroma zdravniška komisija ne ugotovi, da se je delovna zmožnost povrnila, oziroma, dokler invalidska komisija z odločbo ne ugotovi, da je nastala invalidnost. Če zdravnik med zdravljenjem delavca ugotovi, da se je njegovo zdravstveno stanje izboljšalo in da bi bilo delo koristno za hitrejšo povrnitev

NOVA NAHAJALIŠČA PREMOGA

Pred kratkim so odkrili eno največjih ležišč črnega premoga v Evropi. Njegove rezerve ocenjujejo na okrog 40 milijard ton in leže na območju blizu Lublina. Računajo, da so te rezerve po vrednosti enake tistim v Gornji Šleziji.

PREDVIDEVANJA ZA LETO 1980

Ameriška agencija Margolis Industrial Services, Marmaronech, N.Y., predvideva, da bodo ZDA v letu 1980 vodilni proizvajalec premoga na svetu. Skupna svetovna proizvodnja premoga bo, po predvidevanjih te agencije, porastla od sedanjih 2 milijard ton na 2,7 milijarde ton v letu 1980. V tej količini bodo ZDA zapopadene s 750 milijoni ton, SSSR s 630 milijoni in Kitajska s 460 milijoni ton.

RUDNIK GLOBOKO

Rudnik lignita, gline in kremenevega peska Globoko, je s 15. 3. 1973 prenehal obstajati kot samostojno podjetje. Po predhodno izvedenem referendumu, se je kolektiv izrekel za pripojitev k podjetju Salonit Anhovo.

KONFERENCA RUDARJEV JUGOSLAVIJE V BEOGRADU

Dne 13. junija 1973, so se udeležili tovariši Rado Kantužar, Franc Poglajen, Mirko Pirnaver in Ivan Vovk, prve konference rudarjev Jugoslavije, ki jo je organiziral sindikat delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije — zvezni odbor. Konferenca je potekala na temo: družbeno-ekonomski položaj rudarjev Jugoslavije. Cilj konference je bil, da ugotovi družbeno-ekonomski položaj in stanje v rudarstvu kot celoti, opredeli osnovne smeri za reševanje nezadovoljivega materialnega položaja rudarjev z namenom, da bi vse družbene činitelje na programiranju akcij

v organizacijah združenega dela rudarstva in izven njih, usmerili k ustvarjanju pogojev, za izmenjavo takega stanja. Na konferenci sta sodelovala s svojo razpravo tudi naša dva predstavnika, Rado Kantužar in Ivan Vovk.

PREMOGOVNIŠTVO V EGS

Storilnost na rudarja v izmini je s 3,4 ton v Veliki Britaniji znatno nižja kot v ZRN, kjer znaša 4,3 tone, vendar večja kot na Poljskem. Vzrok visoke produktivnosti zahodnonemških premogovnikov je hitro in rigorozno opuščanje premogovnikov z nezadovoljivo proizvodnjo. Skupna proizvodnja premoga v ZRN le malenkostno presega 100 milijonov ton, medtem ko znaša v Veliki Britaniji še vedno 140 milijonov ton letno. Britanski premogovni eksperti menijo, da je ZRN, upoštevajoč svetovno energetske krizo prehitro zapirala premogovnike. Zahodna Evropa sedaj krije že 60 % energetske potrošnje z uvoženimi energetskimi viri, odvisnost od inozemskih dobav nafte in plina pa se bo v prihodnjih letih močno povečala. Jedrska energija, ki sedaj krije 5 % energetske porabe, bo le počasi povečala svoj delež na 15 do 20 %. Dejansko pa je v ZDA, na Japonskem, v Južni Afriki, na Poljskem in v LR Kitajski očitna tendenca povečevanja proizvodnje. Po britanskem mnenju mora Evropa slediti temu trendu, proizvodnjo je treba povečati predvsem v revirjih, kjer se izplača investirati. S pristopom Velike Britanije v EGS, je na področju premogovništva nastala industrija s 600.000 zaposlenimi in 300 milijoni ton letne proizvodnje, kar predstavlja glede na predhodno stanje, podvojitve proizvodnje. Zato bo morala skupnost upoštevati britansko mnenje ne le na področju kmetijsko-prehrabene politike, temveč tudi na področju premogovništva.

polne delovne zmožnosti, lahko odredi, da dela zavarovanec določen čas na ustreznem delovnem mestu s skrajšanim delovnim časom. Tako delo sme trajati najdlje eno leto.

Pogosti so primeri, ko delavec išče zdravniško pomoč v delovnem času. Do nadomestila osebnega dohodka je upravičen le tedaj, če je bila zdravniška pomoč nujna in neodložljiva, ali če zaradi načina dela zdravstvene delovne organizacije ni mogoče dobiti zdravniške pomoči izven delovnega časa.

Nadomestilo osebnega dohodka med negovanjem obolelega otroka do starosti sedmih let, gre največ za 15 dni v posameznem primeru in največ za 7 dni v drugih primerih nege članov ožje družine oziroma negovanja žene ob porodu. Izjemoma se lahko za negovanje otroka do starosti sedmih let podaljša ta čas do 30 dni, vendar le na predlog zdravniške komisije prve stopnje. Zavarovancu gre nadomestilo osebnega dohodka zaradi nege obolelega otroka ali ožjega družinskega člana, le če to zahtevajo medicinski in socialni razlogi (zdravstveno stanje obolelega, neurejeno varstvo).

Na tem mestu želimo opozoriti vse zaposlene na izredno pomembno določilo 58. člena statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana, ki daje pravico do nadomestila osebnega dohodka ob začasni nezmožnosti za delo tudi delavcem, ki so prenehali z delom v delovni organizaciji, če so se v 30 dneh prijavi pri pristojnem zavodu za zaposlovanje in če je nezmožnost za delo nastala v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja. Ta pravica je vezana na dobo predhodnega zavarovanja.

Zavarovanec ni upravičen na nadomestila osebnega dohodka med začasno nezmožnostjo za delo, če si namenoma povzroči nezmožnost za delo in če se ukvarja s samostojno gospodarsko dejavnostjo ali opravlja delo, za katero dobiva osebni dohodek. Izplačevanje nadome-

stila osebnega dohodka se ustavi tudi v naslednjih primerih:

1. če namenoma preprečuje ozdravljenje oziroma usposobi tev za delo;

2. če se brez opravičenega vzroka ne odzove vabilu na zdravniški oziroma komisijski pregled.

III. Drugo vprašanje pri nadomestilu osebnega dohodka je osnova za nadomestilo:

Splošni in republiški zakon določata, da je osnova za nadomestilo osebnega dohodka povprečni osebni dohodek, ki ga je delavec dosegel v letu pred letom, v katerem je nastal primer, po katerem ima pravico do nadomestila. V republiškem zakonu pa je jasno določeno, da je osnova osebnega dohodka, ki ga je delavec dosegel za polni delovni čas (42 ur v tednu).

Če pa je zavarovanec določen čas dobival nadomestilo osebnega dohodka, se v osnovo za ta čas upošteva znesek, od katerega je bilo odmerjeno nadomestilo. Osnova za nadomestilo se izračuna iz povprečnega osebnega dohodka (urnega, dnevnega ali mesečnega), ki ga je zavarovanec prejel za preteklo leto in je njegov znesek dokončno ugotovljen pri delitvi osebnega dohodka po zaključnem računu za to leto. V primerih zadržanosti od dela, ki nastanejo od začetka leta do sprejetja zaključnega računa za preteklo leto, se do ugotovitve osnove za nadomestilo izplačuje akontacija na nadomestilo osebnega dohodka.

V osnovo za nadomestilo se ne upoštevajo tisti prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov (terenski dodatek, dodatek za ločeno življenje, potni in prevozni stroški, ipd.) in ne prejemki, ki pomenijo nagrade (nagrade za racionalizacijo, novatorstvo, za izvršitev posebnih nalog izven rednega dela, ipd.). V osnovo za nadomestilo se ne vštevajo niti prejemki za delo v podaljšanem delovnem času, razen če je bilo to delo opravljeno v skladu s 44. do 46. členom TZDR.

Če zavarovanec v preteklem letu ni bil zaposlen in ni dobil osebnega dohodka, se vzame za osnovo povprečni mesečni znesek osebnega dohodka za tekoče leto od dneva, ko je nastopil zavarovani primer. V primeru, da delavec v preteklem letu ni dobil osebnega dohodka in tudi ne osebnega dohodka za tekoče leto, se vzame za osnovo osebni dohodek, ki bi zavarovancu šel po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov ZPT, če bi delal na svojem delovnem mestu.

Zavarovancu, ki je na bolezenskem dopustu več kot leto dni, se osnova poveča za toliko odstotkov, za kolikor se je v poslovnem letu, v katerem je zavarovanec zbolel, povečalo splošno povprečje osebnega dohodka na območju skupnosti. Za leto 1972 znaša ta odstotek 16,8 %.

Nadomestila osebnega dohodka, ki gredo v breme skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana, se odmerjajo v naslednjih odstotkih od osnove:

— med začasno zadržanostjo z dela zaradi nezgode ali poklicnega obolenja 100 %

— med porodniškim dopustom 100 %

— med začasno zadržanostjo z dela zaradi drugih vzrokov (bolezen nad 30 dni, nujno zdravljenje po predpisih o vojaških vojnih invalidih, bacilozosci, spremstvo bolnika):
70 % (60 %) od osnove za prvih 7 dni,
80 % (70 %) od osnove od 8. do 60. dne
90 % (90 %) od osnove od 61. dne dalje.

Procenti v oklepaju so določeni za zavarovance, ki ne izpolnjujejo pogojev predhodnega zavarovanja.

Nadomestila osebnega dohodka zaradi začasne zadržanosti od dela zaradi bolezni, ki gredo v breme ZPT, se po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov odmerjajo od prvega dne dalje v višini 80 % od osnove. Nadomestila med zadržanostjo z dela zaradi nezgode ali poklicne bolezni in med porod-

niškim dopustom pa se priznavajo članom delovne skupnosti v višini 100 % od osnove.

Statut skupnosti zdravstvenega zavarovanja omogoča tudi valorizacijo nadomestil, če se osebni dohodki med letom v povprečju povečajo za več kot 5 %. Te možnosti se je skupnost v letu 1972 tudi poslužila in valorizirala v drugi polovici leta vsa nadomestila nad 30 dni za 10 %. Osrednji delavski svet ZPT je analogno sklepu skupnosti z istim odstotkom valoriziral nadomestila do 30 dni, ki gredo v breme podjetja.

Novost nove zakonodaje predstavlja tudi način zmanjševanja nadomestila osebnega dohodka za čas, ko se nahaja zavarovanec v bolnici. Po prej veljavnem TZZZ se je odmerjeno nadomestilo zniževalo, odstotek znižanja pa je bil odvisen od števila družinskih članov, ki so bili upravičeni do zdravstvenega varstva po zavarovancu. Splošni in republiški zakon takega določila ne vsebuje več, statut skupnosti pa je obdržal to obliko zmanjševanja nadomestila samo za zavarovance, če nimajo družinskih članov, ki bi bili zavarovani po njem. V tem primeru se odmerjeno nadomestilo zniža za 20 %.

Zavarovancu, ki ima vsaj enega družinskega člana, se odmerjeno nadomestilo ne zmanjša. V primeru, ko se nadomestilo zmanjša ne sme biti manjše od 60 % od osnove, pa tudi ne manjše od minimalnega osebnega dohodka, ki ga določajo republiški predpisi.

Vladimir Sihur

STROKOVNO PREDAVANJE

Dne 14. maja 1973 je bilo v popoldanskih urah v sejni sobi uprave ZPT v Trbovljah, strokovno predavanje na temo: Permanencija jamskih hodnikov po sistemu Bernould. Predaval je zastopnik firme Bernould, Boris Komac, dipl. inž. rud. Predavanje je organizirala strokovna podružnica ZRGMIT pri ZPT.

TOVARNA BRIKETOV V COPERNI-BARAOLTU

V tem romunskem rudniku so konec aprila pričeli briketirati lignit. Kapaciteta tovarne je 440.000 ton letno. Proizvodni postopek je precej avtomatiziran, naprave pa so dobavila domača podjetja.

NE POZABIMO obdobja udarnišтва

V jeseni leta 1949 so priznani rudarji Alija Sirotanović, Alojz Petek, Dušan Timotijević, Anton Bičić in Ibrahim Trako, govorili o uporabi nove metode dela na svojih deloviščih in sicer delavcem v Beogradu.

Alojz Petek, večdesetkratni udarnik iz rudnika Trbovlje, je sodeloval v razpravi z naslednjim poročilom: Ko smo slišali o uspehu Alija Sirotanovića in rekordu Nikole Skrobića, smo ustanovili brigado in jo poslali v Brezo in Kakanj, da se pri Aliji Sirotanoviću in Risti Mijatoviću naučijo kako delajo. Ko sta se vrnila, smo sklicali konferenco, na kateri smo se odločili, da mi, ki imamo mnogo boljše pogoje za delo kot rudarji Breze, Kaknja in Zenice, ne moremo nadaljevati z delom po starem načinu. Sprejeli smo obveznost, da v tem tekmovanju izkopljemo več premoga, kakor pa brigada Djemala Ramovića, ki je izkopala 442 ton. Za podvig smo se temeljito pripravili. Najprvo smo reorganizirali in ojačali brigado, kakor Alija, povečali število delovišč tako, da je na štirih deloviščih delal en kopač s svojim pomočnikom. Ko smo opravili vse predpriprave, smo začeli z delom po novi metodi. Ta dan smo dosegli rekord in izkopali 517,9 ton premoga. Moja brigada lahko doseže še boljše rezultate. To pa bi lahko dosegle tudi druge brigade v našem rudniku pa tudi v drugih rudnikih.

Alojza Petka, brigadirja udarnika najboljše mladinske brigade rudnika Trbovlje, je množica delavcev beograjskih podjetij, burno pozdravila.

V NEKAJ VRSTAH

OBISK NA RUDNIKU TRBOVLJE

Dne 19. 4. 1973 so obiskali rudnik Trbovlje, slušatelji politične šole pri CK ZKS. Ogleдали so si jamo, nato pa so imeli razgovor z družbeno-političnimi delavci v čakalnici rudnika Trbovlje. Navzoč je bil tudi tovariš Miha Marinko, član sveta federacije in častni član naše delovne skupnosti. Obisk slušateljev politične šole je potekal v znamenju obletnice ustanovitve KPS na Čebinah.

IV. SEJA KONFERENCE ZK SLOVENIJE

V dneh 8. in 9. maja 1973 je potekala v Ljubljani IV. seja konference ZK Slovenije. Udeležili so se je tudi predstavniki iz Zasavja. Toariša Drago Špoljar iz rudnika Trbovlje in Jože Zorčič, inž., namestnik glavnega direktorja ZPT, sta sodelovala v razpravi. Prvi je govoril o možnostih za gospodarjenje, ki naj bodo objektivno enake, drugi pa je govoril o razvoju starih industrijskih središč in socialističnem razlikovanju. Konference se je udeležil tudi Franc Grešak iz IBT, ki pa je razpravljal o neobveščenosti med delavci.

O JAMSKEM DODATKU

Dne 16. aprila 1973 je potekala na upravi ZPT v Trbovljah seja stalne komisije slovenskih rudnikov-podpisnic samoupravnega sporazuma. Seji sta prisostvovala tudi Stjepan Šaubert, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva in Richard Žnidar, strokovni sodelavec tega odbora. Tema razgovora je bila dopolnitev obsoječega samoupravnega sporazuma, s posebnim ozirom na predlagano uvedbo jamskega dodatka za tiste delavce v slovenskih rudnikih, ki dejansko delajo pod zemljo.

V dneh 23., 24. in 25. aprila t. l. pa so potekali v Hrastniku, Trbovljah in v Zagorju, zbori

ODOBRENA POSOJILA ZA INDIVIDUALNO GRADNJO

Odbor za družbeni standard ZPT je na svoji 10. seji, dne 2. junija 1973, odobril na podlagi predhodnega razpisa, posojila članom delovne skupnosti za gradnjo lastnih stanovanjskih hišic za adaptacijo. Skupno je bilo na razpolagi 990.000,00 din. Od tega je prejelo 41 prosilcev iz Hrastnika posojila v višini 340.000,00 din, 24 prosilcev iz Trbovelj v višini 325.000,00 din in 39 prosilcev iz Zagorja v višini 325.000,00 din.

Odbor je odobril posojila iz razpoložljivih sredstev v letošnjem letu, naslednjim članom naše delovne skupnosti:

a) s področja Hrastnika

	din
Avbelj Silva	10.000,00
Baumkirchner Edi	12.000,00
Debelak Lado	5.000,00
Dornik Matija	10.000,00
Gračner Karel	10.000,00
Gorenc Stanko	10.000,00
Hribarnik Leopold	5.000,00
Hvala Franc	5.000,00
Humski Jože ml.	12.000,00
Jakopič Jakob	5.000,00
Janc Alojz II.	10.000,00
Jager Ivan	10.000,00
Kolar Ivan	8.000,00
Klenovšek Ivan	10.000,00
Laznik Emil	12.000,00
Mrzel Pavel	10.000,00
Prijatelj Jože	8.000,00
Planinc Slavko	12.000,00
Rupnik Srečko	12.000,00
Špajzar Franc	10.000,00
Štern Robert	10.000,00
Trobiš Alojz	10.000,00
Uлага Vinko	10.000,00
Zore Zoran	10.000,00
Žagar Anton	8.000,00
Babič Justin	8.000,00
Dolinar Viktor	5.000,00
Gregorčič Tone	5.000,00
Homšek Alojz	5.000,00
Hrastnik Jože	5.000,00
Klemen Jože	8.000,00
Lamovšek Jože	5.000,00
Miklič Ivan	10.000,00
Mlakar Anton	8.000,00
Naraks Avgust	8.000,00
Planko Karel	5.000,00
Slapšak Terezija	8.000,00
Skale Ivan	5.000,00
Terbovc Ferdo	5.000,00

Terbovc Alojz	din 6.000,00
Potokar Franc	10.000,00

b) s področja Trbovelj:

inž. Bole Milan	10.000,00
Drnovšek Janez	5.000,00
Čož Anton	15.000,00
Gajšek Leopold	20.000,00
Pikš Anton	5.000,00
Smodiš Hinko	15.000,00
Šimenc Franc	10.000,00
inž. Bantan Bruno	10.000,00
Goljuf Anton	25.000,00
inž. Križnik J.	15.000,00
Košič Jože	5.000,00
Perpar Jože	10.000,00
Poznič Štefan	10.000,00
Ščukanec Ivan	20.000,00
Pucelj Anton	15.000,00
Šušterič Maks	15.000,00
Zore Jože	15.000,00
Fakin Franc	15.000,00
Hočevan Oto	15.000,00
Kladovšek Janko	10.000,00
Podlesnik Ladislav	5.000,00
Podlogar Franc	20.000,00
Štrovs Robert	20.000,00
Zaletel Drago	20.000,00

c) s področja Zagorja:

Hrastovec Anton	7.000,00
Juvan Viktor	8.000,00
Juvan Janez	5.000,00
Krajnik Rado	10.000,00
Kantužar Ludvik	5.000,00
Kerin Breda	5.000,00
Lovrač Slavko	5.000,00
Lazar Ivan	5.000,00
Mezek Ivan	5.000,00
Polc Branka	7.000,00
Ravnikar Lado	10.000,00
Razboršek Anton	7.000,00
Slamšek Miha	10.000,00
Valič Martin	8.000,00
Zupan Leopold	10.000,00
Gorenc Alojz	7.000,00
Kos Leopold	8.000,00
Polc Drago	10.000,00
Vodovnik Bojan	5.000,00
Benc Ivan	10.000,00
Imperl Anton	20.000,00
Juvan Edvard	10.000,00
Knez Ivan	5.000,00
Krajnik Stane	15.000,00
Ključevšek Ivan	10.000,00
Kržišnik Ernest	5.000,00
Lovrač Franc	15.000,00
Lukman Maks	10.000,00
Medved Vinko	5.000,00

	din		din
Rozina Leopold	5.000,00	Dolžek Franc	7.000,00
Radočaj Anton	10.000,00	Jager Lado	8.000,00
Razpotnik Ivan	15.000,00	Prek Milan	5.000,00
Uran Vinko	7.000,00	Sotenšek Franc	8.000,00
Vajda Jože	10.000,00	Resnik Vlado	8.000,00

delavcev ZPT. Na teh zborih so obravnavali predlog za spremembo in dopolnitev samoupravnega sporazuma slovenskih rudnikov in soglašali z uvedbo predlaganega jamskega dodatka.

Dne 4. maja 1973 so se na upravi ZPT v Trbovljah sestali direktorji vseh slovenskih rudnikov. Glavna tema razgovora na tem sestanku je bila, uvedba jamskega dodatka in priprava stališč za stalno komisijo podpisnic samoupravnega sporazuma slovenskih rudnikov.

Dne 5. maja 1973 je potekala na upravi rudnika lignita v Velenju, seja stalne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma. Tu so sprejeli konkreten predlog za uvedbo jamskega dodatka in v tem smislu poslali predloge izvršnemu svetu SRS, CK ZKS, republiški skupščini, republiški konferenci SZDL, zvezi sindikatov Slovenije in republiški gospodarski zbornici s tem, da bi republika oskrbela potrebna dodatna sredstva v skupnem znesku 64 milijonov dinarjev za letošnje leto od 1. aprila dalje. Na temelju sklepa te komisije je bil nato poslan tudi konkreten predlog za dopolnitev obstoječega samoupravnega sporazuma o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov, in sicer na republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva in na republiški sekretariat za delo — verifikacijski komisiji.

Dne 24. maja 1973 se je udeležil glavni direktor ZPT Albert Ivančič, dipl. inž. rud., razgovora na izvršnem svetu SRS, o potrebnih sredstvih za izplačevanje jamskega dodatka. Na razgovoru je bil tudi glavni direktor rudnika Velenje, Ludvik Mali, dipl. inž. rud. Seveda so ob tej priliki govorili tudi o drugih problemih slovenskih premogovnikov.

Kakor je znano, je osrednji delavski svet ZPT na 16. rednem zasedanju, dne 18. 5. 1973 sklenil, da se pri ZPT uvede jamski dodatek za opravljeno

NEKAJ IZ REPUBLIŠKE IN ZVEZNE ZAKONODAJE

V tej številki našega glasila nadaljujemo z objavljanjem kratkih izvlečkov novjših zakonskih predpisov, ki gotovo zanimajo širši krog članov kolektiva.

Zakon o davku iz dohodka TOZD (Ur. list SRS, št. 8/73):

S tem zakonom se uvaja nova oblika obdavčevanja. Obdavčen je poslovni uspeh davčnega zavezanca, plačuje pa se po stopnjah, ki jih predpišejo SRS in občine. Davčni zavezanec so TOZD s področja gospodarstva in TOZD, ki so v sestavi OZD negospodarskih dejavnosti, pa opravljajo dejavnost gospodarskega značaja. TOZD v sestavi različnih vrst OZD, lahko s samoupravnim sporazumom o združevanju določijo, da se ta davek obračunava za OZD kot celoto. Davek je dohodek republike oziroma občine, ki ga je predpisala. Obračunava se za nazaj, plačuje pa se v rednih mesečnih akontacijah, ki so v sorazmerju z višino obračunanega davka za preteklo leto. V letu 1973 ne plačujejo akontacij na davek davčni zavezanec, ki so poslovno leto 1972 zaključili z izgubo.

Zakon o dodatnem davku iz skupnega dohodka občanov za leto 1973 (Ur. l. SRS, št. 8/73):

Zavezanec za dodatni davek od skupnega dohodka občanov je občan, katerega skupni čisti dohodek, dosežen v letu 1973, presega 25.000,00 din. Skupen čisti dohodek se ugotavlja na isti način, kot se ugotavlja za odmero davka iz skupnega dohodka občanov. Osnova za odmero dodatnega davka, ki znaša 1 % od osnove, je skupen či-

sti dohodek zavezanca, zmanjšan za znesek olajšav za vzdrževane družinske člane. Občani, ki so v letu 1972 dosegli več kot 25.000,00 din skupnega čistega dohodka, plačujejo v letu 1973 akontacije dodatnega davka na osnovi podatkov o skupnem čistem dohodku in o vzdrževanih družinskih članih za leto 1972. Davek je odstopljeni dohodek občine.

Zakon o davku na posest osebnih avtomobilov (Urad. list SRS, št. 8/73), uvaja davek iz vrste stabilizacijskih davkov. Uvaja se za dobo enega leta in se giblje od 80,00 do 550,00 din, ob upoštevanju delovne prostornine motorja. Davek je odstopljeni dohodek občine.

Zakon o obveznem uvajanju pripravnštva in o sprejemanju pripravnikov v OZD (Urad. list SRS, št. 8/73):

Delovne organizacije oziroma OZD so dolžne, da uredijo pripravnštvo in da občane, ki so končali visoko, višjo ali srednjo šolo (razen poklicnih šol) sprejemajo na delo kot pripravnike. Prapravnška doba lahko traja najmanj 6 mesecev in največ dve leti, če posebni zakoni ne določajo drugače. Pripravnik ima pravico in možnosti delavca, OZD pa v svojem splošnem aktu določi način njegove udeležbe pri delitvi sredstev za osebne dohodke. Delavca, ki po končani pripravnški dobi ne pokaže zadovoljivega uspeha, razporedi OZD na delovno mesto za katero izpolnjuje predpisane pogoje. Če takšnega delovnega mesta ni, ali če delavec odkloni takšno delo, mu delovno razmerje z OZD preneha. OZD so dolžne spre-

delo v jami, z veljavnostjo od 1. aprila 1973 dalje.

PRVOJUNIJSKE NAGRADE

Skupščina občine Trbovlje, žirija za podelitev Prvojunjskih nagrad, je dne 1. junija 1973, na dan občinskega praznika občine Trbovlje, izročila štiri Prvojunjske nagrade najzaslužnejšim občanom v letošnjem letu. Nagrade so prejeli Alojz Ribič, pomočnik glavnega direktorja termoelektrarne Šoštanj — za družbeno-politično dejavnost v povojnem razdobju; Alfred Petrič, dipl. inž. kem., tehniški direktor cementarne Trbovlje — s področja gospodarstva; Jože Skrinar, obratovodja elektrostrojnega obrata ZPT — s področja kulture in Vili Pukmajster, jamski električar na rudniku Trbovlje ZPT — za razna področja udeleževanja. Žirija pa ni podelila v letošnjem letu pete nagrade za področje športa. Vsak nagrajenec je prejel pismeno priznanje in nagrado v višini po 1.500,00 din.

Utemeljitev za vsakega nagrajenca je prebral predsednik žirije Ado Naglav, nagrade in priznanja pa je izročil namesto predsednika občinske skupščine Trbovlje, Milan Janežič, predsednik občinskega zbora občine Trbovlje. Na slavnostni seji, ki je bila v delavskem domu v Trbovljah, je bilo navzočih okrog 400 ljudi. Prvikrat pa je potekala seja s krajšim kulturnim programom, v katerem je sodelovala delavska godba Trbovlje, operni solist-basist Ladko Korošec in Trboveljski oktet Svobode II.

OBISK IZ LAZAREVCA

Dne 2. junija 1973 so obiskali naše podjetje predstavniki občinske skupščine in občinskih družbeno-političnih organizacij iz Lazarevca, ki leži na območju kolubarskega premogovnega bazena. Z naše strani so sodelovali v razgovoru glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., predsednik osrednjega delavskega sveta Tone Pikš, predsednik rudniškega odbora sindika-

jeti načrt sprejemanja pripravnikov za tekoče leto (najkasneje do 31. 1.), poslati pa ga morajo občini in pristojni službi za zaposlovanje, ki imata po tem zakonu v zvezi s pripravništvom določene pristojnosti.

Družbeni dogovor o ureditvi poslovnih odnosov z zasebnimi firmami v tujini, katerih lastniki so po rodu iz Jugoslavije in fizičnimi osebami, ke se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem (Ur. list SFRJ, št. 73) pravi, da jugoslovanske OZD, ki so registrirane za promet blaga in storitev s tujino, prekinjajo sleherno poslovanje s tujimi

firmami, katerih lastniki ali solastniki so politični emigranti, po rodu iz Jugoslavije ter s tujimi firmami, v katerih so politični emigranti določeni za poslovanje z jugoslovanskimi podjetji. Razen s temi, se prekinje tudi sleherno poslovanje s tujimi firmami, katerih zasebni lastniki ali solastniki so jugoslovanski državljani — bivši vodje ali uslužbenci jugoslovanskih delovnih in drugih organizacij, oziroma tujih firm, ki so jih ustanovile jugoslovanske delovne organizacije.

Drago Hribar, dipl. prav.

SKOK ČEZ KOŽO V KNAPOVSKI STAN

Letošnji »skok čez kožo« je opravila že peta generacija mladih rudarjev-kopačev, odkar deluje rudarski šolski center ZPT v Zagorju.

V slavnostno okrašeni dvorani delavskega doma v Zagorju, je v četrtek, 7. junija 1973, opravilo skok v knapovski stan 20 mladih rudarjev-kopačev. To pa je bilo doslej najbolj sušno leto, že v naslednjem pa bo število za tretjino večje.

Na svečanosti se je zbral celoten kolektiv RŠC Zagorje, seveda brez 1. in 2. razreda rudarskih učencev, ki jim novosprejeti knapi še niso dali vstopnega dovoljenja, ker morajo še najmanj eno ali celo dve leti zoreti, da jim bo odpadla zelena, nazrela lupina. Slavju pa so seveda po običaju prisostvovali tudi vsi direktorji rudnikov, direktorji posameznih sektorjev ZPT, predsednik osrednjega delavskega sveta ZPT, direktorji poklicnih šol v Zagorju ter člani šolskega sveta RŠC Zagorje.

V enourni program je bilo vnešenih nekaj osvežitov, v primerjavi s prejšnjimi leti. Vsebinsko je segal v problematiko rudarjenja Zasavskih premo-

govnikov ter rudarskega šolskega centra. Bil je nekoliko bolj satirično pobarvan, vendar je osvetljeval tako pomanjkljivosti, kot napredne tehnološke rešitve, ki jih premogovniki uvajajo v svoji vsakdanji praksi. Program je bil posodobljen in se je tako skušal izviti iz stalnega modela, ki je običajno segal preveč v preteklost Zasavskih premogovnikov in doline. Morda se je zato komu zdel premalo svečan.

Vezni tekst je brala napovedovalka Marija Malovrh. Vsebinsko so ilustrirale pesmi, ki smo jih tudi namerno izbrali od avtorjev, ki živijo s problematiko premogovnikov ter svoje prispevke objavljajo v glasilu Srečno. Izbor je obsegal: Rudarska (Jože Skrinar), V jami rožce ne cveto (Maks Marinčič), Rudarjeva pesem (Radovan Palčič), Sanje starega knapa (Vinko Trinkaus), Rudarsko okno (Andjelko Velaja — bivši učenec RŠC), Slovo (Edi Mohorko — bivši učenec RŠC). Na najbolj svečanih delih programa je zadonela delavska pesem »Loškega glasu«.

Pot od prvega vstopa v rudarsko šolo v Zagorju, do za-

ključnega zrelostnega izpita za rudarja-kopača, je orisal predsednik šolskega sveta RSC Zagorje, Drago Jovičič. Zahvalil se je članom šolskega kolektiva za prizadevno delo, mladim rudarjem pa je zaželel »srečno« med rudarji Zasavskih premogovnikov.

Po govoru predsednika šolskega sveta, je vodja RSC tovariš inž. Viktor Ramšak, razdelil zaključna spričevala, najboljšim pa podelil knjižne nagrade ter priznanja za športno udejstvovanje.

Še vedno »zeleni bruci«, so nato odšli iskat brucmajorja. Razporejene v svečanih rudarskih uniformah, je pripeljal nazaj v dvorano. Peli so svojo himno »Zabijajo rudniški hunti«. Trema je brucma zadržala polovico pesmi, tako so odpeli samo tri kitice, n.pr.: Zabijajo rudniški hunti, ko Lubič na šiht nas budi, na zajtrk letimo kot junci, de topla se kava dobi; Potem se pa vuzmo u Trbole, k u vašhavi nas Bučuc dobi, nam šihte na hitro spelega, kisló se zraven drži; U jami nas

ta ROS Rado Kantužar in Rajko Medvešek. za konferenco ZK pri ZPT. Govorili so o samoupravljanju, poslovanju premogovnikov, organiziranju temeljnih organizacij združenega dela, delu družbeno-političnih organizacij, omenili pa so tudi možnost ožjega sodelovanja.

NAGRADE PRAKTIKANTOM

Po sklepu odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, bo naše podjetje tudi v letošnjem letu sprejelo na počitniško prakso okrog 70 dijakov in študentov srednjih, višjih in visokih šol. V to število so vključeni predvsem štipendisti našega podjetja in tisti, ki imajo obvezno prakso. Praktikanti bodo prejeli za opravljeno prakso določeno nagrado, katere višino je določil ta odbor. Nagrada znaša od 250,00 din do 500,00 dinarjev mesečno, odvisno od vrste šole, ki jo obiskujejo.

PREVENTIVNO ZDRAVLJENJE

Tudi v letošnjem letu je delovna skupnost našega podjetja namenila določena sredstva za preventivno zdravljenje članov naše delovne skupnosti. Preventivno zdravljenje pa je namenjeno predvsem tistim našim sodelavcem, katerih zdravstveno stanje ne terja nadaljevanja zdravljenja v bolnišnicah. Sredstva so namreč določena predvsem za preprečevanje določenih obolenj in vzdrževanje delovne sposobnosti, posebno v zadnjih letih pred upokojitvijo. V letošnjem letu se preventivno zdravijo člani naše delovne skupnosti v zdravilišču Čatežke Toplice (revmatična obolenja, bolezenska stanja po težjih poškodbah in zlomih), v zdravilišču Rogaška Slatina (obolenja želodca, žolča, jeter, sladkorna bolezen) ter v zdravilišču Slatina Radenci (obolenja srca, ožilja in ledvic) ter v zdravilišču Dobrna (bolezenska stanja po vnetjih genitalnih organov, revmatična obolenja, ipd.). Predvideno pa je zdravljenje tudi v počitniškem

Skok čez kožo v Zagorju. Glavni direktor ZPT, inž. Albert Ivančič, je v krajšem nagovoru čestital vsem absolventom rudarskega oddelka RSC ZPT v Zagorju in jim zaželel mnogo uspeha v nadaljnjem delu v podjetju. (Foto Majda)

Lipušek čaka, odkopu se bližamo mi, premoga za filat bo murje, da vsak se že tega buji.

Brucmajor je bil letos pre-malo strog, saj je nekaterim brucmom dopustil, da niso spili vsega piva. Nekaj najbolj značilnih gesel: Lopata pa kramp je za knapovski vamp! U Zaguri je lušten, so lukne zastujni! Komarat, a mo kar spal! Jam-ski dodatki! Čikam, špukam pa gre cajt naprej! Sem u knapušno šu, da b' prej do pezjona pršu! Kumarat, pučas!

Ko so tako slavljenici presta-

li še zadnjo preizkušnjo, jih je v krajšem govoru pozdravil glavni direktor ZPT, Albert Ivančič, dipl. inž. rud. in jim zaželel srečen vstop v vrste rudarjev Zasavskih premogovnikov. Vsakemu posebej pa je nato še stisnil krepko knapovsko desnico.

Slavnostni del je bil tako končan, rudarsko slavlje pa se je še dolgo nadaljevalo. Za dobro voljo in ples pa je poskrbel ansambel Veseli rudarji.

Vlado Garantini

domu rudarjev na Rabu. Zdravljenje traja običajno 18 dni.

PREDVIDENA JE REKONSTRUKCIJA OPEKARNE

Sektor za tehnično pripravo ZPT je pripravil investicijski program za rekonstrukcijo opekarne obrata Gramat, rudnika Trbovlje. Namen te rekonstrukcije je povečati sedanje zmogljivosti od 8 na 13 milijonov NF (zidakov normalnega formata), izboljšati kakovost opečnih izdelkov, odpraviti ozka grla v tehnološkem procesu izdelovanja opeke in uskladiti zmogljivosti v predelavi, sušenju in žganju. Predvsem pa je treba povečati storilnost sedanjih 10,4 delavcev (milijon enot NF na slovensko povprečje 6,9 delavcev) na milijon enot NF. V tem okviru bo povečana zmogljivost krožne peči, mehanizirano bo vlaganje in izpraznjevanje opeke v oziroma iz peči, odpravljene bodo na ravne zračne sušilnice in povečana zmogljivost umetnih sušilnic, povečana bo zmogljivost transportnega sistema, preurejena krožna peč itd. Po programu bi znašala vrednost rekonstrukcijskih del 13.464.000,00 din. Po končanih investicijskih delih bi se celotni dohodek dvignil od 5.360.000,00 din v letu 1972 na 8.971.000,00 din. Izdelovalci tega programa so predvideli tudi način financiranja.

SPREJEMANJE PRIPRAVNIKOV

Odbor za zaposlovanje in izobraževanje ZPT je za letošnje leto odobril načrt sprejemanja pripravnikov. Po načrtu je predvideno, da bo podjetje sprejelo 23 pripravnikov, od tega 2 dipl. ekonomista, 1 dipl. elektroinženirja, 1 dipl. strojnega inženirja-energetika, 1 dipl. inženirja geologije, 3 rudarske inženirje, 5 rudarskih tehnikov, 6 ekonomskih tehnikov, 2 gradbena tehnika in 2 strojna tehnika.

HRASTNIŠKA RUDARSKA GODBA OBSTOJA ŽE 120 LET

Ko je v prejšnjem stoletju začela prodirati v naše kraje napredna misel, se je začela dramiti tudi zavest proletarcev. Posledica tega prebujanja je bilo spoznanje, da so nevednost in razdvojenost največja sovražnika delavstva in so zato med prvimi delavskimi organizacijami nastajala delavska izobraževalna društva, v katerih so se zbirali delavci z namenom, da si širijo obzorja, kjer seveda tudi ni manjkalo petja in igranja. S tako dejavnostjo so naši predniki spoznavali svojo pomembnost v človeški družbi in so se zato še bolj tesno zbirali okrog središča, ki jih je združevalo v močne in nezlomljive člene neskončne verige, ki je pričela zavirati zle namene takratnih mogotcev.

Ko so v tistih dneh kapitalistični izkoriščevalci še imeli naše prednike za odvečne sinove kočarjev, se je v hrastniški dolini porodila tudi misel o ustanovitvi delavske godbe, ki naj bi s svojimi nastopi podžigala hrastniški proletariat k uporabi proti nasilju in v borbi za najosnovnejše človečanske pravice.

Tako so hrastniški rudarji že leta 1849 imeli godbo na pihala, ki jo je sicer sestavljalo le pet mož in je bila še privatnega značaja.

O organizirani godbeni skupini lahko govorimo šele v letu 1853, ko je godba štela že 12 godbenikov in je imela svojega kapelnika. Dasiravno je bila osnova zanjo postavljena že leta 1849, se smatra leto 1853 kot leto ustanovitve godbe in se od takrat dalje imenuje RUDARSKA GODBA.

V prvih letih obstoja je godba igrala le koračnice in plesne melodije ob raznih slovesnostih ter sodelovala na pogrebih smrtno ponesrečenih rudarjev. Z razvojem naprednega delavskega gibanja pa so godbeniki s posebnim zanosom in resnično razpoloženimi igrali ob proslavah delavskega praznika 1. maja in raznih manifestacijah.

Ob podobnih prilikah je godba nastopala tudi v Trbovljah, kjer takrat godbe še niso imele.

Prvi kapelnik godbe je bil Jernej Puncer. Njemu so sledili sin Herman, Anton Verdaj,

Rudarska godba Hrastnik, v jubilejnem letu ob svoji 120-letnici obstoja.

Alojz Draksler, Ivan Dolinar, Franc Završnik, Franc Pavlič, Franc Turnšek, Jože Kumlanc, Jože Brun nato zopet Jože Kumlanc, Viktor Malovrh, Stanko Plahuta, od leta 1971 dalje pa vodi godbo Jože Rus.

Na razvoj godbe je imela velik vpliv ustanovitev delavsko izobraževalnega društva SVOBODA leta 1922, katerega člani so postali tudi godbeniki, zlasti še po letu 1932, ko je prevzel taktirko Jože Kumlanc, sam zaveden Svobodaš. Ta je vzgojil do konca leta 1933 dober kader ter že takrat nekajkrat nastopil z mladinsko godbo, ki pa zaradi nezanimanja takratnih merodajnih krogov ni imela perspektive in je že leta 1934 prenehala delovati kot samostojna skupina. Ponovno pa je ustanovil mladinsko godbo leta 1954 in z njo tudi uspel.

Hrastniška rudarska godba je bila že v stari Avstriji, posebno pa še v času predaprilske Jugoslavije važen mobilizator napredne delavske miselnosti v hrastniški dolini. Sodelovala je tudi na znamenitem manifestativnem zletu SVOBOD v Celju leta 1935 ter na številnih množičnih izletih trboveljskih, hrastniških, zagorskih in zabukovških rudarjev na Mrzlici.

Doba okupacije ni našla godbenikov nepripravljenih. V mržnji do krutih zavojevalcev se je najprej začelo zbiranje denarja za pomoč partizanskim enotam. Kljub veliki konspiraciji so sledile aretacije in pošiljanje v zloglasna koncentracijska taborišča. Med prvoborce so se vključili kar štirje godbeniki, od katerih danes še živi Ludvik Mlinarič.

Po raznih dogodkih, ki so se vrstili v vedno bolj grozni okupatorjevi brutalnosti, se je tudi odpor godbenikov vedno bolj večal in dosegel vrhunec, ko so godbeniki, dne 11. julija 1944 odšli kolektivno v partizane. S seboj so vzeli vse instrumente in notni arhiv. Godba je nato delovala v sestvu VII. korpusa in je sodelovala na raznih slovesnostih, mitingih ali pa prirejala samostojne koncerte ter tako dajala veliko moralno

in bodrilno moč borcem na poti v težke boje za osvoboditev.

Ob osvoboditvi je godba na čelu zmagovitih brigad in divizij vkorakala v osvobojeno slovensko prestolnico, Ljubljano. Po osvoboditvi so bili godbeniki demobilizirani ter so se vrnili domov v Hrastnik, ki jih je sprejel ponosnih in veselih src. Ker so ostali vsi instrumenti in notni arhiv v JA, se je pričelo zopet vse znova.

Pri tem je godbi nudila veliko pomoč sindikalna podružnica rudarjev, pričelo se je tudi poučevanje mladine in godba se je lepo razvijala.

Precejšnje število samostojnih koncertov, igranje na vseh proslavah ob državnih praznikih, tekmovanje godb, revije in festivali ter podobno povedo, da je godba opravila v času po osvoboditvi zelo pomembno kulturno delo, čemur služijo v dokaz nešteta priznanja, pohvale in diplome.

Med najpomembnejše nastope je šteti sodelovanje na prvomajski paradi v Beogradu leta 1950, na reviji rudarskih godb v Velenju 1955, na revijah slovenskih pihalnih godb v Postojni, na Ravnah in Novi Gorici, sodelovanje na II. festivalu amaterskih orkestrov Srbije v Paliču pri Subotici, kjer je godba reprezentirala Slovenijo in nastopi v sosednji Avstriji. Na vseh nastopih se je godba izkazala tudi v pogledu kvalitete in pokazala visoko zmogljivost simfoničnega muziciranja. Godba se trudi, da svojo kakovost še izboljša. Letos bo proslavila svoj 120-letni jubilej. Za ta jubilej predvidevamo naštudirati koncert, udeležili pa se bomo republiškega tekmovanja pihalnih orkestrov Slovenije. Članom kolektiva želimo posredovati tri promenade koncerte, sodelovali pa bomo tudi na vseh proslavah in manifestacijah v okviru občine.

Tako smo bežno pregledali delovanje hrastniške rudarske godbe, ki je polno neumornega in požrtvovalnega dela vendar kronano z visokimi priznanji in uspihi v 120 letih svojega obstoja.

Branko Kušar

IZ SEJE ROS

Rudniški odbor sindikata rudarjev — ROS pri ZPT, je na svoji seji, dne 28. maja 1973, razpravljal o sindikalnih športnih igrah, ki bodo organizirane in izvedene pred letošnjim dnem rudarjev in o problematiki podjetja, na koncu pa je obravnaval razne prošnje in pri- tožbe.

Po predhodni obrazložitvi, ki jo je podal predsednik ROS Rado Kantužar, so ob soglasju vseh navzočih sklenili, da bodo ekipe osnovnih sindikalnih organizacij iz delovnih enot ZPT v letošnjem letu tekmoval v nogometu, kegljanju, streljanju z zračno puško, šahu in namiznem tenisu. S tem v zvezi so posamezni odborniki sprejeli določene zadolžitve tako v pogledu organizacije tekmovanj, prevozov in podobno. Sklenil je tudi, da bo ROS pokrival eventualna nadomestila za osebne dohodke, v primerih, če bi se tekmovalci v teh športnih igrah eventualno poškodovali. ROS bo podelil po končanem tekmovanju zmagovalnim ekipam pokale v trajno last, in sicer na osrednji proslavi ob dnevu rudarjev.

Sklenil je tudi, da se ob dnevu rudarjev povabi na krajši razgovor otroke smrtno ponesrečenih članov naše delovne skupnosti in da se jim ob tej priliki izroči manjša denarna pomoč. Prav tako bodo obiskali predstavniki ROS člane delovne skupnosti, ki bodo ob dnevu rudarjev na zdravljenju v raznih zdravstvenih zavodih.

ROS je nadalje obravnaval še vprašanje oblikovanja delavske kontrole, letovanje članov kolektiva v planinskih postojankah v Zasavju, o osebnem dohodku za delo ob dela prostih sobotah, ki naj bi ga upoštevali v osnovo za izračun pokojnine in osnovo za izplačevanje nadomestil osebnega dohodka iz zdravstvenega zavarovanja. Obravnaval pa je nadalje še vrsto drugih zadev iz svojih pristojnosti ter odobril nekaj denarnih pomoči. Sklenil je tudi, da bo

občni zbor ROS koncem leta 1973 v predavalnici delavskega doma v Trbovljah ter da je treba pripraviti vse gradivo pravočasno.

POMOČ DRUŽINAM

Upravni odbor sklada solidarnosti našega podjetja, je na svoji zadnji seji v aprilu t. l., obravnaval predloge za izplačilo denarne pomoči družinam smrtno ponesrečenih članov naše delovne skupnosti. To pomoč predvideva poseben pravilnik o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti pri ZPT.

Sklenil je, da se za letošnji dan rudarjev iz tega sklada, nakaže denarna pomoč vdovam po smrtno ponesrečenih članih naše delovne skupnosti v znesku po 2.000,00 din, otrokom smrtno ponesrečenih članov naše delovne skupnosti, ki so po tem pravilniku upravičeni na pomoč, pa se nakaže denarna pomoč na njihove hranilne knjižice. Denarna pomoč, ki jo prejmejo otroci znaša od tisoč pa do 2.500,00 din, odvisno od starosti in vrste šolanja.

V letošnjem letu je prejelo odobreno pomoč 77 vdov s področja Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, deloma pa tudi iz drugih krajev ter 70 otrok, v skupnem znesku 269.500,00 din. Poleg tega dobe vdove po tem pravilniku še po 3 vozičke deputatnega premoga letno.

Ostala sredstva iz tega sklada gredo še za urejanje skupinskih grobov ponesrečenih članov delovne skupnosti, za kritje deputatnega premoga vdovam in za podobne namene.

**VABIMO VSAKEGA ČLANA
NAŠE DELOVNE
SKUPNOSTI. DA SODELUJE
PRI OBJAVLJANJU
PRISPEVKOV V GLASILU
S R E Č N O !**

VELIKA KULTRUNA MANIFESTACIJA V ZASAVJU

Sekcija revirskih likovnikov — RELIK pri DPD Svobodi center Trbovlje, je proslavila v letošnjem juniju, 10-letnico, odkar je bila ustanovljena. V tem okviru je organizirala veliko kulturno manifestacijo, kakršne doslej v Trbovljah, pa najbrž tudi drugod v Sloveniji, še ni bilo. Ta manifestacija pa ni zajemalo le Trbovlje, pač pa tudi Hrastnik in Zagorje.

Sekcija revirskih likovnikov RELIK, je bila ustanovljena 27. 6. 1963 pri Svobodi center Trbovlje, kot posebna sekcija. Sprva se je včlanilo v to sekcijo 23 članov. Prvi dve leti sta sekcijo v strokovnem pogledu vodila ak. slikarja Janez Knez in Milan Rijavec, od leta 1972 dalje pa vodi strokovno delo ak. slikar Leopold Hočevar. RELIK ima sedaj 43 aktivnih članov, sicer pa prav toliko še podpornih.

V času 10-letnega obstoja je sekcija RELIK priredila 20 kolektivnih razstav članov svoje sekcije. Ti so razstavljali v glavnem v delavskem domu v Trbovljah, na Jesenicah, v Celju, v Ljubljani, Leobnu, Fohnsdorfu, Velenju, Domžalah, Brestanici in drugod. Razen kolektivnih razstav pa so imeli člani RELIK tudi 26 samostojnih razstav. Poleg tega so pomagali organizirati razne razstave tudi drugim likovnim skupinam in posameznikom v avli delavskega doma v Trbovljah. Vsakokratno razstavo v delavskem domu si je ogledalo od 1500 pa do 8000 obiskovalcev. Svoje delovne prostore ima RELIK v delavskem domu, tako kot ostale sekcije Svobode center. Ob svojem 10-letnem jubileju je sekcija pripravila celomesečno kolektivno razstavo svojih članov. 20 članov te sekcije je razstavilo skupaj 78 del, ki jih je odbrala posebna strokovna komisija iz Ljubljane, od večjega števila pripravljenih del. Razstava je bila odprta v novo urejenih kletnih prostorih delavskega doma (bivši barski prostori), pod delom gledališke dvorane, ki so

bili urejeni za potrebe stalne likovne galerije.

Galerija je bila odprta na dan občinskega praznika občine Trbovlje, 1. junija 1973. Ob otvoritvi so govorili predsednik RELIKA, Janez Zavolovšek, sodelovali pa so tudi recitatorji Svobode center, Trboveljski oktet Svobode II in delavska godba. Po osrednjem govoru, ki ga je imel ob tej priliki Albin Hauptman, predsednik občinske konference SZDL Trbovlje, je le-ta galerijo tudi odprl in jo predal javnosti v uporabo. Za tem je bila tudi slavnostna seja sekcije RELIK, v predavalnici delavskega doma. Pokroviteljstvo ob 10-letnici RELIKA, je imel Stane Dolanc, sekretar izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Otvoritve galerije in razstave RELIKA ter slavnostne seje RELIKA se osebno ni mogel udeležiti zaradi zadržanosti, pač pa je obiskal in si ogledal razstave v delavskem domu v Trbovljah, dne 8. junija 1973, ob navzočnosti predstavnikov družbeno-političnega življenja iz Trbovelj ter predstavnikov sekcije RELIK. Nad razstavljenimi deli, kakor tudi nad celotno prireditvijo, je bil zelo navdušen in je izrekel pohvalo in čestitke ter to tudi zapisal v spominsko knjigo.

V okviru 10-letnega jubileja sekcije RELIK pa je potekala v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, tudi revija likovnih skupin Slovenije. Pripravil jo je iniciativni odbor za ustanovitev likovnih skupin Slovenije, ki je deloval v okviru republiškega sveta ZKPO v Ljubljani. Po večmesečnih pripravah so v času od 31. maja do 30. junija 1973, razstavljale domala vse likovne skupine iz Slovenije in sicer v Hrastniku 58 avtorjev z 284 deli, v Trbovljah 124 avtorjev s 620 deli in v Zagorju 50 avtorjev s 318 deli. V celoti je v okviru te revije razstavljalo v vseh teh krajih 21 likovnih skupin in 13 posameznikov. Skupno število avtorjev oziroma razstavljalcev je bilo 232, ki so razstavljali 1222 likovnih

del. Za zaključek revije likovnih skupin Slovenije je v programu 30. junija 1973, ustanovna skupščina združenja likovnih skupin Slovenije, ki bo potekala v delavskem domu v Trbovljah.

Ob proslavi 10-letnice RELIKA je izšla posebna brošurica, z orisom njegove 10-letne dejavnosti, izšel pa je tudi poseben katalog z reprodukcijami nekaterih del članov RELIKA,

z njihovimi najosnovnejšimi biografskimi podatki.

Vsem, ki so pripravljali in izvedli tako obsežno likovno manifestacijo na likovnem področju, je treba dati vse priznanje. Posebno priznanje pa zaslužijo vsi razstavljalci-likovniki, predvsem pa člani sekcije RELIK, ki so s svojimi številnimi kakovostnimi stvaritvami, po mnenju strokovne komisije, na zelo visokem nivoju.

T. L.

DOBRA VOLJA OB SLOVESU

Po sklepu odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT, je podjetje organiziralo v četrtek, dne 14. junija 1973, v popoldanskih urah, tovariško srečanje s tistimi člani naše delovne skupnosti, ki so šli v pokoj v času od 31. 10. 1972 do 31. 5. 1973. Srečanje je imelo značaj poslovnega sestanka ob njihovem odhodu v pokoj, potekalo pa je v počitniškem domu ZPT na Partizanskem vrhu.

Na srečanju je najprej sprenih 72 naših bivših sodelavcev in sodelavk. Poleg njih pa je sodelovalo na srečanju še nekaj predstavnikov podjetja, delovnih enot, samoupravnih organov in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij.

Na srečanju je najprej spregovoril namestnik glavnega direktorja Jože Zorčič, inž., ki je med drugim dejal: Večina je pričela svojo pot pred pričetkom svetovnega požara. Nekateri od vas so prejeli delo pri rudniku že kar kot dediščino hlapca Jerneja, drugim pa je ta rudnik kot tujina nudil kos črnega kruha. Vsi skupaj pa ste takrat predstavljali glavno silo slovenskega proletariata, plamen črnih revirjev, ki ni ugasnil tudi kasneje pod kljukastim križem. Končno smo se vsi skupaj znašli na pogorišču uničeni, brez sredstev in moči. Imeli smo le zdravo in dobro voljo ter upanje v boljšo bodočnost. S ponosom se lahko danes spo-

minjamo, koliko truda je bilo potrebno, da smo z bornimi sredstvi, ki so nam bila na razpolago ob pomanjkanju najosnovnejših sredstev, dobavljali industriji potreben premog. Nesebično smo opazovali, kako se v naši okolici dviga industrija in rastejo zgradbe. Zavedali smo se poslanstva, ki ga je takrat imelo premogovništvo in ni bilo težko samo odrekanje, čeprav smo to breme nosili skupaj dve desetletji. Danes lahko z zadovoljstvom pokažemo svoje sadove. Iz naših jam je izginil smrad po ognju, lopate in krampi le redko še žulijo rudarjeve roke, srečujemo se z moderno tehniko in v naša stanovanja je posijalo sonce topleje kot poprej. Ko danes zaključujete vaše življenjsko delo, vedite, da se zavedamo dolžnosti izrekanja zahvale ne le zato, ker tako zahteva družbena norma in pieteta, ampak vam to zahvalo in priznanje izrekam v imenu celotnega kolektiva kot dediča sadov vašega dela, ki ga bomo z vsem spoštovanjem nadaljevali. In končno, kaj lahko rudarja za njegov nesebični trud ob takem življenjskem jubileju bolj poplača in zadosti, kot iskreno priznanje, katerega vam danes izrekam v imenu kolektiva Zasedavskih premogovnikov, uprave podjetja in v svojem imenu. Počutite se še naprej kot člani našega kolektiva!

REŠITEV PRVOMAJSKE SLIKOVNE KRIŽANKE

Vodoravno- KONGLOMERAT, AMERIKA, ERO, RAMAZAN, NM, SOLVENCA, RASTER, OZIRIS, IENI, ANNA, RARITETA, FONETIKA, EPOS, MORT, VASICA, ART, ČRNINA, ERA, DAKTILIOMATIJA, AZALEA, OTORI, N, APNO, KORIST, MI, KEOPS, STOJKA, IKT, RMAN, KALK, ŠCET, KLETKA, ŠIV, NETILO, MARS, STENA, ISABELLA, AT, FAKIR, CT, ETE, NATAKAR, KI, AI, RAK, JL, TOLOVAJ, TRAKT, ETA, PEKO, AO, IS, ALŽIR, DEŽ, ZMRZOVANJE, CIRILA, JOAN BAEZ, PRATIKAR,

ČRNA DOLINA

Trbovlje dolina je črna,
trpljenja polna gorja,
pod zemeljskih temnih nam rovih,
mi delavec je doma.

Globoko se zarije
in vzame luč v roko,
da spremlja ga v votlino,
to črno in temno.

Borna mala plača,
za hrano komaj je
in če se nič ne zboljša,
prosimi bo treba še.

Bolna skrbna mati
raj sama nič ne je,
skrbi le za otroke,
da glada ne trpe.

Trbovlje dolina je črna,
trpljenja polna gorja,
pod zemeljskih temnih nam rovih,
mi delavec je doma.

(Ta pesem je po vsej verjetnosti nastala ob gladovni stavki leta 1934. Avtorja pesmi ne vemo. Napisal pa sem jo po spominu. Pesem ima preprost napev in jo marsikje ob pri-liki še pojo).

Zapisal Janez Levičar

Za njim se je v imenu vseh samoupravnih organov pri ZPT zahvalil za dolgoletno sodelovanje Adolf Kovač, dipl. inž. rud., predsednik odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT, v imenu družbeno-političnih organizacij ZPT pa je govoril Franc Blažun, predstavnik rudniškega odbora sindikata rudarjev. Nazadnje pa se je v daljšem govoru pomudil pri orisovanju zaslug vseh sodelavcev, ki so odšli v pokoj, za napredek podjetja tako na tehničnem, kakor tudi ekonomskem področju, tehniški direktor Adolf Jermol, dipl. inž. rud. Na koncu svojega govora je vsem nazdravil: »štampel na svoje zdravje«!

Nato so vsi upokojeni tovariši prejeli posebna pismena priznanja in denarno nagrado v višini po 500,00 din. Nazadnje se je v imenu navzočih upokojencev, naših bivših sodelavcev, zahvalil tako za pomoč in dano priznanje, kakor tudi za lepe želje, tovariš Tone Prosenc. Po uradnem delu tega srečanja je sledilo skupno kosilo, nato pa tovariški razgovor do 16.30. Vsi udeleženci so se odpeljali ob tem času deloma z rudniškimi kombiji, deloma pa z avtobusi podjetja SAP, v Hrastnik, Trbovlje in Zagorje.

Na srečanje so bili povabljeni naslednji tovariši in tovarišice:

a) **iz rudnika Hrastnik:** Ivan Pikl, Franc Smešnik, Jože Doberšek, Albin Leskovšek, Martin Laznik, Mirko Hribšek, Franjo Horvat, Franc Blaznik, Anton Fabjan, Ivan Ramšak, Albin Traunšek, Miha Orlčnik, Anton Prosenc, Franc Marinko, Albin Jurak, Ivan Zupanc, Avgust Šikovec, Anton Pavlič in Peter Kostanjšek;

b) **iz rudnika Trbovlje:** Ivan Hren, Ivan Novak, Rok Frece, Franc Dobrovoljni, Adolf Drnovšek, Viljem Zepič, Franc Ameršek, Rudolf Grahek, Franc Ocirk, Ivan Perme, Franc Trebušak in Konrad Murko;

c) **iz rudnika Zagorje:** Ivan Brodar, Ferdinand Razpotnik, Karel Šikovec, Viktor Sajevec,

Štefan Pance, Ivan Vidic, Ivan Izlakar, Jože Baš, Franc Borišek, Anton Drnovšek, Ivan Turk, Mirko Železnik, Božo Debak, Rudolf Kos, Stane Zajc, Vladimir Kropivc, Polde Roglič in Polde Borišek;

č) **iz separacije:** Franc Cilenšek, Konrad Sluga, Ivan Planinc, Judita Šarlah, Anton Brlogar, Justina Kosmač, Tomaž Koder, Jože Marini, Marija Klopčič, Jože Stariha, Zofija Penko, Ivan Springer, Fani Perme, Feliks Košič in Silvo Bonča;

d) **iz obrata za specialna rudarska dela:** Martin Jerman, Fani Slokan in Martin Baloh;

e) **iz nabavnega oddelka:** Ivan Mešiček, Riko Slamnik, Janko Pajk, in Anton Brečko;

f) **iz uprave ZPT:** Stane Ačkun.

Vsem našim bivšim sodelavcem želimo ob njihovem odhodu iz podjetja mnogo lepih, vedrih, predvsem pa zdravih let!

T. L.

KADROVSKE VESTI

V času od 1. aprila do 31. maja 1973, ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

Delovna enota Rudnik Hrastnik

April 1973 — sprejeti:

Koren Zmago — zun. delavec, Prelogar Rafael — vozač.

Maj 1973 — sprejeti:

Tabakovič Hamid — vozač, Senica Milan — zun. delavec, Dežman Miran — vozač, Lenart Jože — kopač, Laznik Jožefa — servirka.

April 1973 — odšli:

Prosenc Anton, adm. uslužbenec, — upokojen; Marinko Franc, rud. nadzornik — upokojen; Jurak Albin, kopač —

upokojen; Zupanc Ivan II., kopač — upokojen; Tumanoski Dragan, vozač — samovoljna prekinitev; Sotler Alojz, vozač — samovoljna prekinitev; Koblič Otmar, električar — samovoljna prekinitev; Berzelak Anton, vozač — samovoljna prekinitev; Gönc Štefan, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Koleski Živko, vozač — samovoljna prekinitev; Zajc Franc, kopač — umrl; Potušek Marija, servirka — potek pogodbe.

Maj 1973 — odšli:

Šikovec Avgust, kopač — upokojen; Pavlič Anton I., sedlar — upokojen; Kostanjšek Peter, ključavničar — upokojen; Vastič Edi, zun. delavec — samovoljna prekinitev; Muhovič Ivan, električar — sporazumna prekinitev; Palčnik Viktor, električar — sporazumna prekinitev; Omerovič Muhamed, kop. pomočnik — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Hribar Alojz, vozač — samovoljna prekinitev; Skutelj Otmar, vozač — samovoljna prekinitev; Koh Ignac, kopač — samovoljna prekinitev; Krajnc Ivan, vozač — samovoljna prekinitev.

Delovna enota Rudnik Trbovlje

April 1973 — sprejeti:

Pucelj Marjan — vozač.

Maj 1973 — sprejeti:

Dolar Franc — opek. delavec, Frajle Franc — opek. delavec, Brlogar Franc — opek. delavec, Kralj Alojzija — opek. delavka, Černivec Štefan — vozač, Gnedič Olga — servirka, Pečnik Helena — opek. delavka, Berčon Janez — opek. delavec.

April 1973 — odšli:

Perme Ivan, učnik — upokojen; Hodžič Zihinja, vozač — samovoljna prekinitev; Hodžič Fetah, vozač — samovoljna prekinitev; Kešetovič Zijad, vozač — samovoljna prekinitev; Trebušak Franc, ključavničar upokojen; Cirar Stanislav, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Razboršek Silva, opek. delavka — spora-

zumna prekinitev; Bregar Anton, vozač — samovoljna prekinitev; Kuzmič Irena, opek. delavka — sporazumna prekinitev; Metličar Ana, opek. delavka — sporazumna prekinitev; Češnovar Alojzija, opek. delavka — sporazumna prekinitev; Cesar Ivana, opek. delavka — sporazumna prekinitev; Žveglič Milena, opek. delavka — sporazumna prekinitev.

Maj 1973 — odšli:

Kovačič Alojz, vozač — sporazumna prekinitev; Murko Konrad, kopač — upokojen; Pečnik Helena, opek. delavka izključena zaradi neopravičenih izostankov.

Delovna enota Rudnik Zagorje

April 1973 — sprejeti:

Gorišek Marta — strežnica, Škrabar Milica — strežnica, Husič Šahbad — kopač.

Maj 1973 — sprejeti:

Ibrič Muharem — zun. delavec, Zahirovič Sadik — vozač; Hodžič Rajif — vozač; Hodžič Husein — vozač, Bukovščak Josip — vozač, Smailović Mustafa — vozač, Kovač Rudi — vozač, Šmergur Jože — zun. delavec.

April 1973 — odšli:

Debak Božo, kopač — upokojen; Kos Rudolf, kopač — upokojen; Stražar Franc, kopač — umrl; Mates Filip, pom. delavec — odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Zajc Stane, kovač — inv. upokojen; Bektašević Šaban, vozač — samovoljna prekinitev; Osolnik Andrej, vozač — sporazumna prekinitev; Strmljan Feliks, strelec — umrl; Kropivc Vladimir, kovač — inv. upokojen.

Maj 1973 — odšli:

Roglič Polde II., kopač — upokojen; Borišek Polde, kopač — upokojen; Klančičar Jože, strojnik — umrl; Džombić Rafman, vozač — samovoljna prekinitev; Mešanović Ismet, vozač — samovoljna prekinitev; Burkelj Ferdo, ključavničar — redna odpoved;

Kurtič Mehmed, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Hasanović Ismet, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Jan Štefan, vozač — samovoljna prekinitev; Delić Kasim, vozač — samovoljna prekinitev.

Delovna enota Separacija

April 1973 — sprejeti:

Rajevec Oto — zun. delavec, Dečman Alojz — varilec, Sotenšek Jože — zun. delavec.

Maj 1973 — sprejeti:

Šmid Franc — ključavničar, Živčec Anton — zun. delavec, Trentolj Ignac — vozač, Zakrajšek Viktor — zun. delavec, Šmrgut Ivan — vozač.

April 1973 — odšli:

Obreza Ana, zun. delavka — sporazumna prekinitev; Perme Fani, zun. delavka — upokojena; Košič Feliks, kontrolor vozničkov — upokojen; Pustak Milena, zun. delavka — sporazumna prekinitev; Doberšek Berta, zun. delavka — sporazumna prekinitev; Šmid Fani, zun. delavka — sporazumna prekinitev; Križnik Olga, zun. delavka — sporazumna prekinitev; Ostanek Ela, zun. delavka — sporazumna prekinitev; Belina Erika, zun. delavka — sporazumna prekinitev; Topolnik Pavla, zun. delavka — sporazumna prekinitev.

Maj 1973 — odšli:

Brlogar Roman, zun. delavec — sporazumna prekinitev; Lindi Ana, zun. delavka — sporazumna prekinitev.

Delovna enota Obrat za specialna rudarska dela

April 1973 — sprejeti:

Lamprecht Viktor — klepar, Draksler Vili — vozač, Kopše Albert — avtomehanik, Kalemir Ervin — strojnik, Balog Ivan — šofer, Križaj Vlado — šofer, Cerjak Zofija — kuharica, Podgrajšek Milan — vozač, Guček Peter — vozač, Borišek Marjan — kopač, Klepec Stane — kopač, Vrabič Ana — čistil-

ka, Tomažič Stane — ključavničar, Miletič Ljubivoje — kopač, Živković Dragan — pom. kopača, Trujič Jovo — kopač, Kos Franjo — vozač, Savič Drago — ključavničar, Tomič Nedeljko — vozač, Topič Husein — vozač, Tasič Trajan, pom. kopača, Paušnar Alojz — šofer, Ikanović Ibrahim — vozač, Stariha Albin — avtomehanik, Lozančič Maks — kopač, Imanović Ibrahim — vozač, Sejdinović Rizah — kopač, Šefarič Dragutin — gr. tehnik, Ačimović Ratko — kopač, Kvas Helena — pom. kuharica, Kuk Dušan — vozač, Romih Stanko — vozač, Mujkič Fajih — vozač, Kamenečki Avgust — pom. kopača.

Maj 1973 — sprejeti:

Rota Branko — kopač, Ostrovič Franc — šofer, Gavez Ivan — šofer, Jurca Slavko — vozač, Vidmar Jože — kopač, Mlakar Beno — vozač, Jokavljević Borislav — vozač, Falnoga Franc — vozač, Lubej Anton — vozač, Krajičič Dimitrije — kopač, Hasanović Džemal — kop.pomočnik, Bečić Muhamed — vozač, Ovnič Leopold — električar, Logar Vinko — avtomehanik, Matanović Milena — pom. kuharica, Izlakar Miro — vozač, Ikanović Ibrahim — vozač, Hribar Anton — vozač, Falnoga Karel — kopač, Džombić Halil — vozač, Atič Mehmed — vozač, Bečić Galib — vozač, Sinanović Šahbaz — kopač, Jermančič Albin — šofer, Novak Marjan — ključavničar, Bregar Dušan — vozač, Basić Ibrahim — pom. kopača, Dugalič Teofik — vozač, Jazbinšek Alojz — vozač, Milosavljevič Radko kop. pomočnik.

April 1973 — odšli:

Vuković Pero, kopač, — sporazumna prekinitev; Kalšek Franc, šofer — sporazumna prekinitev; Pajazetović Momin, vozač — samovoljna prekinitev; Kranjc Franc, rud. tehnik — v JLA; Ratej Bogomir, šofer — sporazumna prekinitev; Kopše Albert, avtomehanik — sporazumna prekinitev; Bastič Jože, vozač — samovoljna pre-

kinitev; Kamber Derviš, vozač — sporazumna prekinitev; Jan-kovič Branko, kopač — sporazumna prekinitev; Islam Murat, vozač — sporazumna prekinitev; Flis Adolf, vozač — sporazumna prekinitev; Bevc Stojan, kopač — sporazumna prekinitev; Jurjevič Jela, pom. kuharica — sporazumna prekinitev.

Maj 1973 — odšli:

Delič Isak, kopač — sporazumna prekinitev; Hodžič Selmo, kopač — sporazumna prekinitev; Prodanovič Aleksa, vozač — sporazumna prekinitev; Tursunovič Nazif, pom. kopača — sporazumna prekinitev; Denjagič Sulejman, vozač — sporazumna prekinitev; Radosavljevič Danije, vozač — sporazumna prekinitev; Šabanagič Muhamed, učnik — sporazumna prekinitev; Kolar Štefan, kopač — umrl; Beklič Ibrahim, kopač — sporazumna prekinitev; Kovačević Mustafa, kopač — samovoljna prekinitev; Todorovič Slavko, kopač — sporazumna prekinitev; Gavez Ivan, šofer — odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Križaj Vlado, šofer — sporazumna prekinitev; Ikanovič Ibrahim, vozač — sporazumna prekinitev; Sedlar Božo, kopač — samovoljna prekinitev; Smetiško Djuro, vozač — samovoljna prekinitev; Kovačević Ramiz, učnik — samovoljna prekinitev; Pačnik Janez, vozač — sporazumna prekinitev; Ibrič Mustafa, kopač — sporazumna prekinitev; Vlačič Gavro, vozač — sporazumna prekinitev; Bazenšek Franc, vozač — sporazumna prekinitev; Šabič Avod, kopač — sporazumna prekinitev; Mumanovič Ekrem, vozač — sporazumna prekinitev; Savič Dušan, vozač — sporazumna prekinitev; Dervišević Mujo, vozač — sporazumna prekinitev; Izlakar Mirko, vozač — sporazumna prekinitev; Žilnik Franc, vozač — sporazumna prekinitev; Jurak Ivan, vozač — sporazumna prekinitev; Hasič Halid, vozač — sporazumna prekinitev; Alagič Halid, vozač — sporazumna prekinitev; Alagič Hamid, vozač — sporazum-

na prekinitev; Falnoga Karel, kopač — v JLA.

Delovna enota elektro-strojni obrat

April 1973 — sprejeti:

Kralj Ivan — električar, Paveljšek Stane — kovinostrugar.

Maj 1973 — sprejeti:

Prašnikar Rudi — avtomehaničar, Bregar Samo — pom. delavec, Senčar Ludvik — električar, Borštnar Ivan — pom. delavec.

April 1973 — odšli:

Pajer Ivan, str. nadzornik — sporazumna prekinitev; Paušer Janez, strugar — sporazumna prekinitev.

Delovna enota avtopark

Maj 1973 — odšli:

Kralj Nace, šofer — sporazumna prekinitev; Repovž Edi, šofer — sporazumna prekinitev.

Delovna enota skupnih sužb

Maj 1973 — sprejeti:

Žuža Teodor — dipl. inž. kem., Bučej Mirjana — kuharica, Rab; Beg Djurdja — čistilka, Rab; Klanjšek Ana — servirka, Rab; Macolič Josip — težak, Rab.

April 1973 — odšli:

Ačkun Stane, adm. uslužbenec — upokojen; Kodrman Helena, ek. tehnik — redna odpoved; Gole Miro, dipl. oec. — redna odpoved; Brečko Anton, tesar — inv. upokojen (nabav. oddelek).

Vladimir Sihur

DRUŽBENI DOGOVOR

o načinu zmanjševanja pokojnine upokojemcem, ki ponovno stopijo v delovno razmerje, začnejo opravljati samostojno dejavnost ali delo na podlagi pogodbe o delu.

I.

Po prvem odstavku 23. člena republiškega zakona se upoko-jencu, ki je uveljavil starostno pokojnino s pokojninsko dobo 40 let (moški) oziroma 35 let (ženska), pa je ponovno stopil v delovno razmerje, začel opravljati samostojno dejavnost ali začel delo na podlagi pogodbe o delu, pokojnina izplačuje nezmanjšana, če njegova pokojnina in dodatni dohodek skupaj ne presegata dvojnega dohodka vseh zaposlenih iz prejšnjega leta v SR Sloveniji. Če presegata to mejo, se za ta čas izplačuje le del pokojnine, ki je odvisen od višine skupnega dohodka upokojenca in od razmerja med višino pokojnine in višino dodatnega dohodka, vendar pokojnina ne sme biti zmanjšana za več kot 50 %. Po drugem odstavku istega člena se načelo iz prvega odstavka uporablja tudi za upokojenca, ki je uveljavil starostno pokojnino kot borec NOV pred 9. 9. 1943 oziroma do 13. 10. 1943 s pokojninsko dobo 35 oziroma 30 let.

Enako se po drugem odstavku 23. člena oziroma po drugem odstavku 25. člena glede na skupni dohodek izplačuje le del pokojnine starostnemu upoko-jencu, ki je uveljavil pokojnino pred dopolnitvijo pokojninske dobe 40 oziroma 35 let, invalidskemu upoko-jencu in družinskemu upoko-jencu, če se zaposlijo z manj kot polovico polnega delovnega časa oziroma, če opravljajo delo na podlagi pogodbe o delu.

Za delovno razmerje v smislu prvega odstavka 23. člena republiškega zakona je razumi vsa razmerja iz 7. in 8. člena zakona o temeljnih pravicah

**VARČUJMO
NA VSEH RAVNEH,
PRI VSAKEM DELU
IN NA VSAKEM
DELOVNEM MESTU —
OD STOJKE V JAMI
DO SVINČNIKA V PISARNI!**

iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

II.

Odstotek zmanjšanja pokojnine se izračuna po obrazcu:

$$Z = \frac{Dd}{P} \cdot 50 \left(\frac{Ds}{Dp} - 2 \right)$$

Znaki pomenijo: Z = odstotek zmanjšanja pokojnine, Dd = dodatni dohodek, P = pokojnina, Ds = skupni dohodek (Dd + P), Dp = povprečni mesečni osebni dohodek vseh zaposlenih iz prejšnjega leta v SR Sloveniji.

Ne glede na odstotek zmanjšanja po obrazcu iz prejšnjega odstavka, zmanjšanje ne more znašati več kot 50 %.

Če skupni dohodki presežejo trikratni znesek povprečnega osebnega dohodka iz prejšnjega leta, se ne glede na izračun odstotka po obrazcu iz prvega odstavka pokojnina zmanjša za 50 %.

III.

V skupne dohodke za določitev odstotka zmanjšanja pokojnine se razen pokojnine in dodatkov k pokojnini računajo naslednji dodatni dohodki:

1. osebni dohodki, doseženi na podlagi delovnega razmerja (s polnim ali skrajšanim delovnim časom), v dejansko prejetem znesku s tem, da se naknadno obračunani ali dodatno izplačani osebni dohodki razdelijo na toliko mesecev, na kolikor se obračun oziroma izplačilo nanaša; kot osebni dohodki se štejejo tudi vsa nadomestila osebnega dohodka;

2. dohodki, doseženi z opravljanjem samostojne dejavnosti, na podlagi davčne napovedi za preteklo leto, oziroma ocene za tekoče leto s tem, da se izvrši dokončni obračun zmanjšanja pokojnine po pravnomočni odločbi o ugotovitvi davčne osnove;

3. dohodki, doseženi na podlagi pogodbe o delu v pogodbeno dogovorjenem znesku tako,

da se ta znesek razdeli na toliko mesecev, kolikor je trajalo delo.

IV.

Dodatni dohodki iz III. točke se ugotavljajo na podlagi prijave upokojenca, kateri je dolžan priložiti ustrezna dokazila, in sicer:

1. potrdilo delovne organizacije ali delodajalca o višini osebnega dohodka;

2. overjen prepis pravnomočne odločbe o ugotovitvi davčne osnove;

3. overjen prepis pogodbe o delu.

V.

Povprečni znesek osebnega dohodka iz prejšnjega leta kot osnove za ugotavljanje količnika iz II. točke, objavi skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji vsako leto v Uradnem listu SR Slovenije po uradnih podatkih zavoda za statistiko SR Slovenije in se uporablja kot merilo za zmanjšanje pokojnine od meseca aprila do meseca marca naslednjega leta.

VI.

Vsak podpisnik tega dogovora lahko po preteku koledarskega leta predlaga spremembo oziroma dopolnitev tega dogovora, za kar velja isti postopek, kot za njegov sprejem.

VII.

Za razlaganje tega dogovora je pristojna komisija, v katero imenuje vsak podpisnik po enega predstavnika.

VIII.

Ta družbeni dogovor je sprejet, ko ga podpišejo vsi udeleženci v enakem besedilu. Veljati začne osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 1. aprila 1973 dalje.

HUMOR IN ANEKDOTE

»Možiček, da ne boš pozabil zalivati rož, ko mene ne bo doma«!

»Brez skrbi«, ji zagotovi mož, »jaz dobro vem, kaj je žeja«!

Petje je vprašal na svojih pogostih pohodih pri neki hiši, če imajo kaj za jesti.

»Počakajte malo« je dejala gospodinja, »vsak čas se vrne moj mož«!

»Hvala lepa«, je dejal Petje, »veste gospa, jaz nisem ljudožerec«!

Upokojenca so vprašali: »Dve leti ste že upokojeni, kako vam kaj gre«?

»Bi že šlo, le dopust pogrešam«!

In to najbrž velja za mnogo naših upokojencev.

Pred nedavnim sem vprašal nekoga iz stanovanjske komisije: »Greš na sejo stanovanjske komisije«? »Ne«, je odgovoril. »Nisem več član, imam že stanovanje«!

Janez je šel kar lepo pijan od Čarugata, kjer je pil belo in črno vino. Pa sta se belo in črno vino pričela v želodcu tepsti. Dajta mir, je dejal Janez, ko je šel v Bevkem čez brv, če ne bomo vsi trije padli v vodo. Pa ga nista ubogala in sredi brvi so se vsi trije prevrnili v potok. In ravno tisti čas je prišel mimo Francelj in vprašal Janeza, kaj je. »Kaj je«, je odgovoril Janez jezen. »V vodo smo padli, pa mene še samo pijača gor' drži«. »Potem pa kar pij, saj si v potoku«, je dejal Francelj in odšel naprej.

Petje je bil suh kakor vedno, v žepu ni imel ničesar, pil bi pa rad in to kako dobro vino. Pa si je omislil spet nov trik. Povabil je še tri kamerade in so jo mahnili v gostilno. Petje je velikodušno naročil štefan vina, ki so ga počasi srkali. Ko je bilo v štefanu še za kozarec vina, je Petje privlekel iz žepa lepo zvito glisto in jo vrgel v štefan. Revica se je v alkoholu zvijala in vsi v gostilni so jo zvesto opazovali. »Gostilničar«, je poklical Petje, »poglej, kaj si nam prinesel na mizo, glisto v vinu, torej mešaš deževnico v vino. No, to bo lep hec, ko bodo ljudje v Trbovljah zvedeli kaj točiš v svoji gostilni. Za to bomo že mi štirje poskrbeli! Gostilničar je bil ves prestrašen in je dejal: »Fantje, bodite tiho za božjo voljo, prinesel vam bom še vina«. In ga je res. Tako pijani kot so bili štirje prijatelji tisti večer, še niso bili nikoli in to zastonj. In kakor vidite, se o tem tudi zvedelo ni nikoli. Kajti vsi so držali jezi-

ke za zobmi, seveda tisti večer. Znajti se je pač treba!

Ko je na trboveljskem pokopališču svoje čase kopal jame Žaubi, je vedno dejal, da je zemlja na pokopališču najbolj zdravilna na svetu. Vsem trboveljskim knapom potegne ves revmatizem iz kosti, ko jih pokopljejo.

Stric Tone, knap od pete do glave je vedno dejal: »Od dela se ni še nobeden knap zredil, od lakote pa nobeden podelal«.

Rahlo sumljiv napis

Na nekem pariškem pokopališču lahko mimoidoči preberejo, med drugim, tudi tale napis na nagrobnem kamnu: Mojemu možu, ki je umrl že v prvem letu zakona — hvaležna žena.

Glavna reševalna postaja

Na zahtevo republiškega rudarskega inšpektorata, z dne 27. 7. 1971, o čemer je bila izdana posebna odločba, je pričela s 1. 2. 1973 delovati glavna jamska reševalna postaja, s sedežem na rudniku Trbovlje. Nujnost in potreba po organiziranju glavne jamske reševalne postaje se je pokazala sicer že tudi preje z namenom, da bi dosegli ekonomičnejše poslovanje, pa tudi enotno vzdrževanje opreme. Oskrbnik glavne jamske reševalne postaje je Alojz Knez.

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zasavski premogovniki - Trbovlje, pošta 61520 Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca.

Glasilo ureja uredniški odbor: Kohne Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Oberžan Janez, Pikš Anton, Šum Anton, Šuštar Miro. Tehniški urednik: Lenarčič Tine

Odgovorni urednik: Kohne Emil, dip. inž. rud.

Naklada 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tisk Grafično embalažno podjetje TIKa Trbovlje.

Kaj pa je z našim trimom?

